

Møte onsdag den 1. mars kl. 10

President: Carl I. Hagen

Dagsorden (nr. 47):

1. Spørretime
 - muntlig spørretime
 - ordinær spørretime

Presidenten: Presidenten vil gjøre Stortinget kjent med at presidenten er informert om at Stortingets ombudsmann for Forsvaret og sivile tjenesteppliktige, Dagfinn Hjertenes, har falt bort. – Dette til Stortingets orientering.

Den innkalte vararepresentant for Oppland fylke, Morten Ørsal *Johansen*, har tatt sete.

Representanten Ketil Solvik-Olsen vil fremsette et privat forslag.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [10:02:38]: Jeg ønsker å framsette et forslag på vegne av Tord Lien, Torbjørn Andersen, Gjermund Hagesæter og meg selv om å redusere avgifter på elektrisitet i perioder med høye strømpriser.

Presidenten: Representanten Martin Engeset vil fremsette et privat forslag.

Martin Engeset (H) [10:03:11]: På vegne av representanten Erna Solberg og meg selv vil jeg fremsette et forslag om utvidelse av ordningen med uføretrygd som lønnstilskudd.

Presidenten: Representanten Anders Anundsen vil fremsette et privat forslag.

Anders Anundsen (FrP) [10:03:41]: Jeg har gleden av å fremme forslag fra representantene Jon Jæger Gåsvatn, Åse M. Schmidt og meg selv om å innføre fritt skolevalg for alle elever i videregående skole.

Presidenten: Forslagene vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

S a k n r . 1

Spørretime

- *muntlig spørretime*
- *ordinær spørretime*

Muntlig spørretime

Presidenten: Stortinget mottok mandag meddelelse fra Statsministerens kontor om at statsminister Jens Stoltenberg vil møte til muntlig spørretime.

Statsministeren er til stede, og vi er klare til å starte den muntlige spørretimen.

De representanter som i tillegg til de forhåndspåmeldte ønsker å stille hovedspørsmål, bes om å reise seg. –

Vi starter da med første hovedspørsmål, fra representanten Siv Jensen.

Siv Jensen (FrP) [10:04:51]: I Dagbladet i dag kan vi lese følgende uttalelser fra en tillitsvalgt ved en bedrift i Norge:

«Etter et knapt år med denne regjeringen, er verk-tøykassa enda tommere».

«Vi ber ikke om statsstøtte eller særordninger.»

Gode sitater, særlig etter at vi på Dagsrevyen i går kunne høre næringsministeren si at nå hadde Regjeringen innfridd sine løfter om en aktiv næringspolitikk. Det ser ut til å være at Regjeringen kommer med noen millioner kroner til et næringsfond etter at utvikling av arbeidsplasser er et faktum. Det er etter mine begreper ikke aktiv næringspolitikk, men snarere tvert imot en form for industripolitisk gravferdsstøtte. Hvis det er Regjeringens definisjon på å fylle verktøykassa, synes jeg kanskje det kunne være interessant å høre statsministerens vurdering av det, eller om det er slik at det å gi statlige penger til å etablere en ny dørfabrikk, som kan skape trøbbel for andre dørfabrikker, som i sin tur selvfølgelig må bety at næringsministeren må løpe dit med nye industripolitiske gravferdsstøtteordninger, er en aktiv næringspolitikk. Det er med andre ord ikke så lett å få øye på denne aktive næringspolitikken som Regjeringen snakket om gjennom hele valgkampen, og som den har skrevet masse om i Soria Moria-erklæringen, som det kan være nyttig å ta frem og lese litt i en gang iblant – det tror jeg ikke statsministeren har gjort på en stund. Det er med andre ord et hav av sprik mellom alt det Regjeringen har sagt den skal gjøre, og det Regjeringen nå gjør. Det skaper uro, det skaper uforutsigbarhet, og det skaper sprik i oppfatningen av hvordan Regjeringen har planer om å sikre trygge, stabile og lønnsomme arbeidsplasser i fremtiden. Det må være ubehagelig for statsministeren å sitte i en permanent spagat, hvor politikken fremstår som så tøyelig at den knapt går an å få øye på.

Statsminister Jens Stoltenberg [10:07:02]: De grunnleggende målene for næringspolitikken er at vi sikrer høy sysselsetting, lav arbeidsløshet og høy verdiskaping. Jeg er helt trygg på at den politikken Regjeringen nå fører, bidrar nettopp til det, at mange er i jobb, at arbeidsløsheten går ned, og at verdiskapingen i Norge er høy. Når det gjelder de grunnleggende målene for enhver næringspolitikk, er det slik at de målene er vi i ferd med å nå, og vi når dem bedre i Norge enn i svært mange andre land.

Så er næringspolitikk veldig mange forskjellige ting, og derfor driver Regjeringen også med mange tiltak for å sikre næringsutvikling i Norge. Det handler om de store rammevilkårene – som orden i budsjettpolitikken, stø kurs i budsjettpolitikken, stabil kronkurs og lave renter. Men det handler selvsagt også om veldig mange andre ting, og det er den andre biten vi anklaget den forrige regjeringen for å være for lite opptatt av.

Det handler om slike ting som aktivt eierskap. Vi er for tungt norsk statlig eierskap i mange norske bedrifter for å sikre nasjonal forankring av de bedriftene, med hovedkontor, forskning, andre strategiske beslutninger – i Nor-

ge. Vi er opptatt av å styrke statlige virkemidler som bl.a. bidrar til nyskaping, nyetableringer, gjennom det som kalles Innovasjon Norge og SIVA. Der har vi satset mer og vil styrke den type virkemidler. Det handler om forskning, og det handler selvsagt om infrastruktur. En halv milliard kr mer til veier er også næringspolitikk.

Men ett element i den store mosaikken som er næringspolitikk, er omstillinger på plasser som sliter med nedbygging av tradisjonell industri. Der har vi vist i Mo i Rana, Sør-Varanger, Porsgrunn, Glomfjord, på mange andre plasser i Norge, i Horten for den saks skyld og på Kongsberg, at vi kan omstille fra tradisjonell virksomhet til nye, lønnsomme arbeidsplasser. Men da trenger vi statlig hjelp, statlig partnerskap med private bedrifter for å få til det. Jeg føler meg trygg på at vi kommer til å få til det også på de plassene som nå sliter med omstillinger, men da må staten være med og ikke være en passiv stat, slik Fremskrittspartiet ønsker.

Siv Jensen (FrP) [10:09:10]: For det første så er ikke det riktig. Jeg skjønner nå at Regjeringens definisjon av «en aktiv næringspolitikk» er omstillingsmidler, som statsministeren kaller det, men som ikke er noe annet enn sysselsettingstiltak – fremfor å være opptatt av å trygge andre industriarbeidsplasser rundt omkring i landet, som sliter med særnorske rammebetingelser som gjør at lønnsomheten er dårligere, og at attraktiviteten i andre land øker. Det kunne f.eks. være interessant om verktøyene til Regjeringen dreide seg om å fjerne den særnorske formuesskatten, fjerne særnorske miljøkrav, fjerne en rekke andre særnorske bestemmelser som gjør at norske arbeidsplasser i seg selv blir ulønnsomme. Det er med andre ord på en rekke områder mulig for Regjeringen å ta en rekke av de grepene som er omtalt veldig bra i Soria Moria-erklæringen, men som nå er blitt definert av næringsministeren til kun å dreie seg om noen fond rett og slett til gravferdsstøtte. Jeg synes det er helt utrolig at ikke Regjeringen foretar seg noe mer aktivt, men det viser igjen det store spriket mellom det Regjeringen sier den skal gjøre, og det Regjeringen faktisk gjør.

Statsminister Jens Stoltenberg [10:10:19]: Jeg prøvde i mitt første svar å forklare representanten Jensen at næringspolitikk handler om mange forskjellige ting, bl.a. det å holde orden i økonomien. Med Fremskrittspartiets politikk hadde vi bygget drastisk ned norsk industri fordi vi hadde satt de viktigste rammevilkårene over styr, slikt som kronekurs og rente. Men blant alle disse mange forskjellige tingene handler det også om det representanten Jensen kaller gravferdsstønad. Det er den type tiltak, statlige målrettede tiltak til omstilling, til nyskaping, som gjør at vi i dag kan stå i Mo i Rana og si at det er flere arbeidsplasser innenfor jernverksporten nå enn da vi hadde Jernverket, at vi kan reise til Sør-Varanger og si at det har blitt flere i arbeid der nå enn før vi la ned AS Sydvaranger og gruvevirksomheten i Bjørnevatn, og at vi kan stå på Kongsberg eller i Horten og si at her er det levende, dyktige, lønnsomme, gode norske bedrifter. Men de har ikke kommet av seg selv. De har kommet gjennom statlige bi-

drag, statlig hjelp. ScanWafer i Glomfjord, en kjempemessig flott bedrift som produserer solcellepanel, kom ved hjelp av statlig støtte. Vi trenger statlige virkemidler. Representanten Jensen har snakket foraktelig om dem (presidenten klubber), men de skal Arbeiderpartiet fortsatt bruke.

Presidenten: Tiden er omme!

Presidenten vil tillate tre oppfølgingsspørsmål – først Torbjørn Hansen.

Torbjørn Hansen (H) [10:11:43]: I valgkampen kom de rød-grønne partiene med mange utspill og løfter om at de skulle redde nedleggingsstruede arbeidsplasser. Man besøkte bedrift etter bedrift, fagforening etter fagforening. Man besøkte Årdal, Høyanger, Union i Skien, Rjukan og Telenor Opplysningen. Man lovet en ny politikk, og at arbeidsplassene skulle reddes. De skulle ikke omstilles eller få nedleggingsbistand. Arbeidsplassene skulle reddes.

Et eksempel er Øystein Djupedal på NRKs folkemøte på Union Scene i Drammen i valgkampen. Der sa han, ikke særlig snaut: Hvis det er slik at Norske Skog som er bygget opp på norsk svette, norsk kapital, norsk trevirke og norsk kraft, ikke er liv laga, må staten simpelthen gå til ledelsen og si: Dette finner vi oss ikke i. Norske Skog skal videreføre produksjonen her. Ellers må vi sørge for at de selger til noen andre eller viderefører produksjonen.

Historien kjenner vi. De rød-grønne lovet én ting i valgkampen. De gjør en annen ting i regjering. I dag stopper den siste maskinen på Union papirfabrikk. Forstår statsministeren at de ansatte, deres familier, lokalmiljøet og fagforeningen er skuffet over denne politikken?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:12:46]: Jeg forstår at veldig mange mennesker er urolige når de opplever omstilling og nedleggelse. Det er nettopp den uroen vi skal ta på alvor. Det er nettopp derfor Regjeringen er opptatt av å bidra til tiltak som kan gjøre at vi sikrer nye arbeidsplasser. Vi har lyktes veldig godt med det mange steder. Jeg har vært med på den type omstillinger selv, og jeg er veldig stolt av de resultatene vi har fått til, f.eks. i Mo i Rana, Sør-Varanger, på Kongsberg, i Horten og på flere andre steder i Norge. Vi har fått det til i Porsgrunn, bl.a. ved hjelp av en bedrift som heter ScanWafer, som staten bidro til å få etablert. Nå skal vi få det til i Skien ved at vi sammen med Norske Skog og de ansatte bidrar til nye arbeidsplasser. Vi gjør det vi lovet i valgkampen – fører en aktiv statlig næringspolitikk. Over halvparten har fått jobb. Nå skal vi bidra til at også de 130 som fortsatt står uten jobb etter nedleggelsen på Union, skal få jobb i løpet av ikke altfor lang tid.

Presidenten: Ingebrigt S. Sørfohn – til oppfølgingsspørsmål.

Ingebrigt S. Sørfohn (KrF) [10:13:48]: I går kveld var eg på kino. Eg såg filmen om Jens Stoltenberg, og det angrar eg ikkje på. I filmen kom noverande statsminister

svevande inn over Årdal, rett nok i sjøfly, men han stod likevel fram som industrisamfunnets redningsmann. For kort tid sidan var næringsministeren på besøk i same Årdal, og då vart det nedtur. For medan Stoltenberg nærast kom som ein redningsmann ovanfrå, minte næringsministerens besøk om ein brannmann som kjem for seint til ettersløgking.

I spontanspørjetimen for kort tid sidan vart næringsministeren utfordra på konkretisering av og innhaldet i den såkalla aktive næringspolitikken til Regjeringa. Men den avklaringa kom ikkje, snarare tvert imot. Næringsministeren har nemnt etablering av offentlege arbeidsplassar i Årdal. Eg håpar at regjeringsjefen kan konkretisera kva slags offentlege arbeidsplassar dette dreiar seg om, sett på bakgrunn av at Arbeidarpartiet i valkampen stod fram som ein garantist for at ikkje éin statleg arbeidsplass skulde flyttast ut frå Oslo.

Statsminister Jens Stoltenberg [10:14:49]: Det gleder meg at representanten har vært på kino. Det var helt sikkert hyggelig. Den kommer for salg på dvd senere!

Poenget er at vi sier nøyaktig det samme nå som jeg sa da jeg var i Årdal sist. Jeg ble faktisk kritisert for at jeg ikke lovet å opprettholde akkurat de samme arbeidsplassene, men det jeg sa, og det jeg står ved, er at Arbeiderpartiet og denne regjeringen skal sørge for at det kommer nye arbeidsplasser hvis man taper de gamle.

Noen roper om statlig styring av Hydro i Årdal. Vel, det er jo staten som har styrt og pålagt dem å stenge Søderberg-ovnene. Så vi har styrt. Det er det som har ført til nedleggelse. Men så skal vi altså sørge for at det kommer nye arbeidsplasser.

Vi er godt i gang. Vi er nær ved å sikre 60 nye arbeidsplasser, kanskje opp mot 100, og da har over halvparten av dem som mister jobben, fått ny jobb. Så har vi gått inn med andre virkemidler for å skape nye arbeidsplasser.

Og igjen: Jeg skal gjøre alt jeg kan for at jeg, når jeg kommer til Årdal, enten det er om ett år, to år eller tre år, skal kunne si: Også her lyktes vi med omstillingen fordi vi våget å satse på nye ting. Og det gjør denne regjeringen.

Presidenten: Lars Sponheim – til oppfølgingsspørsmål.

Lars Sponheim (V) [10:16:01]: Jeg tror jeg kommer til å prioritere «Gymnaslærer Pedersen» framfor statsminister Stoltenberg på fritiden min!

Det svaret Stoltenberg nå gav om næringspolitikk, kunne helt sikkert næringsminister Stoltenberg også gitt for en del år siden, og det kunne alle næringsministere i Bondevik I- og II-regjeringene ha gitt, nemlig at næringspolitikk er en mosaikk med en grunntone av innovasjon og nye bedrifter, og framfor alt økonomisk politikk, lav rente – alt dette som må være grunnelementet i økonomi og næringspolitikk. Problemet er at Stoltenberg, hans parti og hans partnere i Regjeringen i valgkampen kommuniserte noe helt annet. Stoltenberg er en smart nok politiker til å helgardere det han sier, men det ble kommunisert en

annen næringspolitikk, en mer gammeldags industripolitikk, som en valgforsker sier i dag. Hans medpolitikere kommuniserte nok dette mer direkte. Ser ikke Stoltenberg at det for mange velgere der ute er grunnlag for å føle seg sveket i denne situasjonen?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:17:06]: Jeg kan berolige representanten Sponheim med at statsminister Stoltenberg er enig med næringsminister Stoltenberg og finansminister Stoltenberg, men viktigere, med opposisjonsleder Stoltenberg, for jeg har heller aldri i opposisjon sagt at vi skal fryse dagens industristruktur, men det jeg har sagt, og det jeg står ved, er at staten må være aktiv i å få til nyskaping og nyetableringer, og spesielt må vi ha målrettede tiltak på de områdene hvor en del industribedrifter sliter. Derfor var det Arbeiderpartiet som tok initiativet til at det ble avsatt 100 mill. kr til omstilling i Høyanger og Årdal.

Vi har lyktes i Høyanger. Der er omstillingspakken på plass. Nye arbeidsplasser er på plass, og det er faktisk god stemning i Høyanger. Vi jobber nå for at det skal bli like god stemning i Årdal, for vi har pakker, tiltak, forskning, utvikling, nye tilskudd og nye arbeidsplasser på plass, slik at vi skal kunne gjennomføre en vellykket omstilling i Årdal. Vi har god dialog med de ansatte og god dialog med kommunen. Det er det vi jobber for, og det er helt i tråd med hva jeg har sagt både i posisjon og i opposisjon gjennom mange år.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Erna Solberg (H) [10:18:22]: Jeg har lyst til å si at jeg er enig med statsministeren i at veldig mye går bra i Norge. Det har aldri før vært så mange i jobb. Den stigende arbeidsledigheten vi så under Stoltenberg I-regjeringen, ble i løpet av forrige regjeringssperiode snudd, slik at vi nå har synkende arbeidsledighet. Vi har færre sosialklienter. Vi har færre med betalingsproblemer. For veldig mange går det godt.

Mye av det positive skyldes at vi har et kompetent næringsliv. Vi har bedrifter som skaper arbeidsplasser og verdier. Derfor klarer vi også å få mer velferd for tiden. Men på tross av dette gikk Stoltenberg til valg på en ny næringspolitikk. Ønsket om å bli statsminister var åpenbart så sterkt at man ukritisk lovte mye, sannsynligvis mye mer enn man kan holde.

Når det gjelder to av de 155 punktene, som var det eneste man sa om fellesskapet mellom de rød-grønne partiene før valget, la man fram løfter i valgkampen. Disse punktene dreier seg om at man skal øke forskningsavdelingen – minst til OECD-nivå – og øke støtten til næringsutvikling gjennom Innovasjon Norge, SIVA og de regionale utviklingsmidlene, og statsministeren har bekreftet at det er viktig. Men da man la frem sin revidering av budsjettet i år, kuttet Regjeringen 95 mill. kr i næringsrettet forskning, bl.a. til Innovasjon Norge og SIVA, og man kuttet 25 milliarder kr til Forskningsfondet. Det betyr at vi faktisk hørte hva man sa i valgkampen, men vi ser også at de gjør noe helt annet når de nå har fått regjeringsmakt.

En av forskjellene mellom Arbeiderpartiet og Høyre er at Arbeiderpartiet diskuterer hvordan de kan nekte bedrifter å kutte. I Høyre diskuterer vi hvordan vi kan friste bedrifter til å satse. Mitt spørsmål til statsministeren er om forvirringen som vi nå ser om Regjeringens næringspolitikk, og om Regjeringens forhold til styrer i norske bedrifter, skyldes bevisste forsøk på dobbeltkommunikasjon, eller skyldes det at ikke alle har fått med seg at Arbeiderpartiet har snudd 180 grader i næringspolitikken siden valgkampen?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:20:32]: Det er faktisk litt komplisert å sammenligne denne regjeringens næringspolitikk med den forrige regjeringens næringspolitikk, og det skyldes at den forrige regjeringens næringspolitikk var veldig uklar. For først hadde man nesten tre-fire år der man argumenterte prinsipielt mot statlig aktivt bidrag til næringsutvikling. Det eneste målet var det man kalte næringsnøytralitet, og man kuttet og kuttet i statlige virkemidler som Innovasjon Norge. Så plutselig, i august 2005, tok Børge Brende sommerjobb som en slags sosialdemokratisk næringsminister og begynte å snakke pent om Innovasjon Norge og SIVA. Da ble vi litt utrygge på hva slags politikk denne regjeringen – altså den forrige – egentlig stod for.

Nå er det altså slik at vi har økt innsatsen innenfor det statlige virkemiddelapparatet. Vi har ikke kuttet, men vi har gjort noen omdisponeringer, bl.a. har vi gjort noe i forhold til sjøfolk, som Høyre sa de var for, men som de ikke fulgte opp i praksis, og vi har også styrket de regionale utviklingsmidlene på Kommunaldepartementets budsjett med 120 mill. kr. Så vi styrker de statlige virkemidlene, nettopp for å kunne sette inn tiltak, enten det er i Skien eller i Årdal, for å kunne gjøre den type vellykkede omstillinger som vi bl.a. har sett i Glomfjord, i Porsgrunn og veldig mange andre steder i Norge.

Vi er for aktive statlige virkemidler. Vi skal bruke dem, vi skal styrke dem, men når det gjelder Høyre, er det altså litt uklart hva de egentlig mener om det statlige virkemiddelapparatet, for de har ment to ting gjennom de siste årene.

Det er helt klart at Regjeringen skal styre selskaper i henhold til de retningslinjer og de lover som gjelder, og det er også klart at vi derfor skal følge f.eks. aksjeloven. Vi skal ikke overprøve styrets ansvar, men det vi nå arbeider med, på ett viktig felt, er retningslinjer i forhold til opsjon og lederlønninger. Der har vi varslet at vi vil komme med forslag. Vi jobber med de forslagene, og det handler om å få mer kontroll med de helt urimelige opsjonsordningene som finnes i en del norske bedrifter. Det vil være styring, men gjennom lover og regler.

Erna Solberg (H) [10:22:43]: Jens Stoltenberg er en god historieforteller. Nå fortalte han en historie som han kanskje bør sjekke mot virkeligheten. Den forrige regjeringen skrev aldri noe om nøytral næringspolitikk i noe dokument til Stortinget. Den siste regjeringen som har skrevet om nøytral næringspolitikk til Stortinget, er regjeringen Stoltenberg I – den regjeringen Jens Stoltenberg

selv ledet. Det er altså Jens Stoltenberg som tidligere har vært forsvarer av den nøytrale næringspolitikken som sådan.

Men jeg har registrert at mesteparten av det som nå sies om aktiv stat, er blitt til utrolig mye aktiv prat fra Jens Stoltenberg. Finansministeren har nettopp sagt at det å sitte i regjering er som å sitte i Big Brother-huset i full flombelysning. Og det er det, for nå blir man sett i kortene på den retorikken man hadde.

Jeg har ett konkret spørsmål, fordi Stoltenberg nettopp nevnte at han var enig med næringsminister Stoltenberg i næringspolitikken: Er han enig med næringsminister Eriksen i sin egen regjering når han sier at det som skjer i Meråker – som kanskje er det mest ensidige industristedet – ikke er en sak for han eller for Regjeringen? Er det faktisk Regjeringens politikk? Der står man nå overfor mye større omstillinger, og i den saken vises det altså en utrolig passivitet fra den nåværende regjering.

Statsminister Jens Stoltenberg [10:24:05]: Vi har lang tradisjon for å gå inn med virkemidler og statlige støttetiltak i samarbeid med bedrifter og i samarbeid med kommuner mange, mange steder i Norge. Noen steder lykkes vi, og noen steder har vi ikke lyktes så godt. Men heldigvis er listen over de stedene hvor vi lykkes, veldig lang. Noen av de stolteste kapitlene i vår industrihistorie er de som viser hvordan vi har greid de store omstillingene, som faktisk har vært mye mer krevende enn dem vi står overfor f.eks. i Årdal, eller dem vi nå står overfor i Skien. Vi skal satse tungt på disse stedene for å lykkes slik og lykkes andre steder.

Når det gjelder Meråker, har vi økt bevilgningene til regionale omstillingstiltak med over 100 mill. kr. Det gjør at mulighetene og rammene for å hjelpe kommuner som Meråker er større. Vi har ikke behandlet saken, vi er ikke ferdig med tiltakene, vi har ikke vurdert det, så jeg kan ikke si noe konkret om det nå. Men mulighetene, virkemidlene, verktøykassa for den type tiltak er vesentlig større nå etter regjeringsskiftet enn før, fordi vi nettopp la nye verktøy i verktøykassa for å hjelpe kommuner som f.eks. Meråker.

Presidenten: Presidenten vil tillate to oppfølgings-spørsmål, bl.a. for å få plass til flere hovedspørsmål – først Per Sandberg.

Per Sandberg (FrP) [10:25:31]: Regjeringen har nå vasket sin dårlige samvittighet overfor Union ved å levere ut 55 mill. kr. Jeg registrerer at Meråker ikke er i samme situasjon, og det er vel fordi denne regjeringen ikke drev valgkamp og lovet seg bort i Meråker.

Men denne regjeringen gjorde en masse ting i valgkampen. Blant annet reiste Øystein Djupedal rundt fra bedrift til bedrift over det ganske land og lovet ganske bastant at avskrivningssatsene skulle bedres. Dette hadde også regjeringen Stoltenberg muligheter til, for dette lå jo i det opprinnelige budsjettet fra Bondevik. Men det første regjeringen til Stoltenberg gjør, er å gå bort fra dette.

Det er jo en budsjettprosess at man kan legge en ny næringspolitikk. Her hadde regjeringen Stoltenberg muligheter både i forhold til det som går på avskrivningssatser, forskning og infrastruktur, men mistet da sitt engasjement når det gjaldt å satse på eksisterende næringsliv og trygge norske arbeidsplasser. Nå er de altså i en situasjon der de må reparere med friske, nye midler for å skape omstilling, som de kaller det.

Statsminister Jens Stoltenberg [10:26:40]: Jeg registrerer at Fremskrittspartiet snakker med litt forakt om de statlige virkemidlene som Regjeringen nå setter inn f.eks. i Årdal eller i Skien, ved bruk av ord som å vaske sin dårlige samvittighet osv. Vel, det handler ikke om det. Det handler ikke om å vaske noe som helst. Det det handler om, er å bidra til at mennesker som nå føler utrygghet for jobben, skal få jobb. Og så viser jeg til at vi har lyktes med det mange andre steder nettopp med liknende virkemidler, og derfor går vi inn med disse virkemidlene både i Årdal og Skien og andre steder i Norge. Vi skal lykkes på disse stedene, og vi skal kunne stå der om ett og to år og se at her fikk vi til nye arbeidsplasser.

Det er riktig at vi ikke fulgte opp forslaget om avskrivningsregler, og det er fordi vi mente at andre ting var viktigere, f.eks. 0,5 milliarder kr ekstra til samferdsel, så det blir mer til veier enn det Fremskrittspartiet fikk til i sine budsjettforlik, mer penger til sjøfolk for å følge opp det Fremskrittspartiet *ikke* fikk til i sine budsjettforlik, og mer penger til bl.a. regional utvikling.

Så vi har satset, vi, på tiltak som nå gir resultater. Hvordan det står til med min samvittighet, er egentlig helt underordnet. Det avgjørende er at de arbeidsledige får jobb og nye bedrifter skapes ved hjelp av Regjeringens politikk.

Presidenten: Dagfinn Høybråten – til oppfølgings-spørsmål.

Dagfinn Høybråten (KrF) [10:27:54]: Det er vel ikke helt underordnet om landet har en statsminister som kan ha god samvittighet i forhold til hva han sa og gav inntrykk av i valgkampen, og hva han faktisk gjør i posisjon. Det synes i hvert fall jeg for min del er ganske avgjørende.

Nå skjønner jeg at statsminister Stoltenberg forsikrer oss om at han er enig med opposisjonsleder Stoltenberg, og at han ikke tar opposisjonens kritikk ad notam i forhold til at han gav et inntrykk i valgkampen som ikke innfris nå.

Men det er jo andre enn opposisjonen som mener dette. Arne Strand skrev i Dagsavisen på søndag:

«Årdal-saken dreier seg om et bygdesamfunns kamp for å overleve og om Aps industripolitiske sjel. Saken dreier seg også om den rødgrønne regjeringens troverdighet. Jeg har aldri opplevd at en regjering har løpt fra valgløftene slik denne regjeringen er i ferd med. Det nærmeste må være president Bush den eldre som gikk til valg på slagordet «Read my lips; no more taxes». Han økte skattene – og tapte neste valg.»

Opplever statsministeren det slik at han har et problem overfor opinionen og overfor sentrale kommentatorer, som faktisk er sympatiserende med denne regjeringen?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:29:05]: Først vil jeg komme med en stor og viktig innrømmelse: Min samvittighet er viktig for meg i hvert fall, og jeg har god samvittighet. Så i tillegg til at Regjeringen fører en god politikk, er min samvittighet god. Det henger faktisk sammen, i den forstand at vi gjør det vi sa i valgkampen.

For det andre: Jeg leser hva f.eks. Arne Strand skriver. Jeg er uenig med han. Jeg mener at det vi nå gjør, nettopp er å videreføre en veldig flott og fin tradisjon i Arbeiderpartiet, nemlig evnen til å omstille, evnen til å skape nytt og evnen til å bygge et partnerskap mellom marked og myndigheter, mellom stat og bedrifter. Og det har vi lyktes med, med fantastiske resultater veldig mange steder i Norge – i Kongsberg, Mo i Rana, Sør-Varanger, det er mange av dem.

Jeg vil si det slik: Sånn sett er jeg helt enig med Gro Harlem Brundtland, som hadde gode statssekretærer i lange perioder. Jeg viderefører den politikken og er stolt av det.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Dagfinn Høybråten (KrF) [10:30:27]: Vi har etter hvert, også her i dag, fått mange eksempler på at vi har en regjering som sier én ting og gjør noe annet. I en TV-debatt som Jens Stoltenberg og jeg deltok i før valget, sa han at det ikke skulle gis en krone i skattelette før det skinte av eldreomsorgen. Man skal ha 10 000 nye hender inn i eldreomsorgen, men så kutter altså Regjeringen, i sitt første budsjett, i utdanningen av sykepleiere bare fordi de utdannes ved private høyskoler.

I Aftenposten 19. juni 2005 sa arbeiderpartilederen at en rød-grønn regjering ikke vil trekke tilbake tillatelser som er gitt til å opprette friskoler. Nå er det varslet at Regjeringen vil legge fram en hastelov for å stanse allerede godkjente friskoler, også dem som er godkjent på religiøst og pedagogisk grunnlag. Hele 40 skoler får nå beskjed om at staten har ombestemt seg. Stoltenberg sier én ting, gjør noe annet.

I spørretimen 9. november i fjor svarte statsministeren slik på et spørsmål fra meg om friskoler:

«Denne regjeringen har bl.a. gjort det helt klart at en fortsatt ønsker å åpne for, legge til rette for, skoler som har et alternativt pedagogisk eller religiøst grunnlag.»

Gjennom hasteloven vil ingen nye religiøse eller pedagogisk alternative skoler bli godkjent før tidligst i 2008. Regjeringen sier én ting, gjør noe annet.

I loven som legges fram, vil det etter min mening bli gjort et riktig unntak for godkjente grendeskoler. Men ut fra hva statsministeren tidligere har sagt, er det både uforståelig og urimelig at Regjeringen ikke gir det samme unntaket for skoler som er alternativer til de offentlige, enten av religiøs eller pedagogisk art. Det var jo nettopp de skolene statsministeren tidligere har gått inn for å skjerme, både før, under og etter valgkampen og i Soria Moria-erklæringen.

Spørsmålet er: Vil Regjeringen, når den midlertidige loven legges fram, utvide unntaket slik at også alternative skoler av religiøs eller pedagogisk art fortsatt vil kunne godkjennes, slik at vi i hvert fall på dette punkt kan se en regjering som lar handling følge ord?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:32:34]: Regjeringen gjør det den sa den skulle gjøre i valgkampen, både når det gjelder friskoler og når det gjelder eldreomsorg. Vi har sørget for 5,7 milliarder kr ekstra til kommunene. Det betyr en vesentlig styrking av eldreomsorgen i alle landets kommuner sammenliknet med det som ville vært tilfellet med det budsjettforslaget som kom fra regjeringen Bondevik. Det er altså en dramatisk styrking av eldreomsorgen. Vi har fått flere hender inn i eldreomsorgen, flere ansatte og en økt satsing, fordi vi valgte fellesskap framfor skattelette. Det var et helt tydelig budskap i valgkampen, og det står vi ved. Vi har ikke gitt skattelettelser. Vi har tvert imot økt skattene både i forhold til Bondevik-regjeringens forslag og i forhold til nivået i 2005, fordi vi mener det er viktigere med eldreomsorg enn lavere skatt for dem som har mye fra før av.

Når det gjelder friskoler, står vi ved det vi sa i Soria Moria-erklæringen, nemlig at det skal gis tillatelse til friskoler bygget på alternativ pedagogikk og alternativt livssyn. Men for å klargjøre de grensene, for å klargjøre de reglene, har vi ment at vi trenger ett år med frys for å få på plass en ny lov. Derfor har vi en midlertidig lov. Grunnen til det er at vi er redd for en dramatisk privatisering, en kommersialisering av skolene i Norge. Den forrige regjeringen godkjente over 5 000 skoleplasser etter at den hadde tapt valget, og la opp til en omfattende privatisering som vi har sett, bl.a. i Sverige, fører til økte sosiale forskjeller. Det vil vi unngå. Derfor stanset vi det og kommer med en ny lov. Den loven vil inneholde bestemmelser som åpner for skoler med alternativ pedagogikk og alternativt livssyn.

Dagfinn Høybråten (KrF) [10:34:20]: Statsministeren snakker her forbi spørsmålet. Spørsmålet gjaldt de skolene som har et alternativt pedagogisk eller religiøst grunnlag som statsministeren personlig har sagt at Regjeringen vil sikre. Det statsministeren og Regjeringen nå forbereder, er en lov som vil sette denne retten ut av kraft i et par år. Det er som å si at vi er for menneskerettighetene, men de nærmeste par årene vil vi ikke følge dem. Dette gjelder faktisk noen grunnleggende menneskerettigheter i et demokrati. Det gjelder foreldreretten, det gjelder retten til å velge en skole som er alternativ til det offentlige.

Spørsmålet mitt, som jeg gjentar til statsministeren, er: Vil man i den midlertidige loven utvide unntaket for grendeskoler, som er vel og bra, til også å gjelde de skoler som virkelig er alternativer til det offentlige tilbudet, slik statsministeren har sagt her i stortingssalen og i valgkampen?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:35:17]: Det som er situasjonen, er at de skolene som har fått tillatelse og startet opp, får lov til å fortsette, enten de nå har alternativt

livssyn, alternativ pedagogikk eller er det jeg vil kalle mer rene kommersielle private skoler. Alle de får fortsette å drive. Det betyr bl.a. at den usikkerheten elever som har startet på skolene, kunne føle fordi de var redd for at man gjorde noe med skolene, er fjernet, fordi skolene får lov til å fortsette.

Så sier vi at vi i forhold til det store antallet private skoler, hvor det store flertallet ikke har en alternativ pedagogikk eller et alternativt livssyn, men som er rene konkurrerende private skoler i den videregående skolen, setter vi nå en frys fordi vi skal ha en ny lov som nettopp åpner for det Kristelig Folkeparti og Arbeiderpartiet har vært enige om tradisjonelt, nemlig at vi er imot en privatisering av skoleverket, men for at vi skal ha et mangfold ved å tillate skoler med alternativt livssyn og alternativ pedagogikk. Den loven vil vi fremme i 2007, og da vil vi på nytt kunne gi tillatelser til den type skoler.

Presidenten: Presidenten vil her tillate tre oppfølgingsspørsmål – først Harald T. Nesvik.

Harald T. Nesvik (FrP) [10:36:33]: En av de viktigste forutsetningene for å at man skal få eldreomsorgen til å skinne – slik statsministeren selv har uttrykt det – er at vi har fagfolk på plass, nok personer som er utdannet til å ta de jobbene som det er behov for i pleie- og omsorgssektoren. Da står det ikke til troende når denne regjeringen bl.a. sørget for å redusere bevilgningene til private høyskoler, som også står for utdanning av sykepleiere. Da blir jo det litt underlig når man sier at målsettingen er 10 000 nye årsverk. Man snakker faktisk ikke om stillinger, men om 10 000 nye årsverk.

Spørsmålet mitt til statsministeren er som følger: Hvordan skal man klare å få til dette antallet årsverk når man samtidig rammer private høyskoler som utdanner sykepleiere? Da vil jo antallet nyutdannede gå ned! Er dette like troverdig som når man i Soria Moria-erklæringen skriver at man skal redusere egenandelene og holde dem på et lavt nivå, samtidig som man innfører en ny egenandel på fysioterapi på 50 kr, slik denne regjeringen har gjort?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:37:36]: For det første: Når det gjelder egenandelene, reduserte vi dem i forhold til Bondevik-regjeringens forslag. Vi reduserte taket fra 3 500 kr til 2 500 kr for det som kalles tak II. Så det er faktisk slik at vi reduserte egenandelene og forbedret budsjettforslaget på det punktet i forhold til Bondevik-regjeringens forslag. Vi fikk ikke rettet opp alt, men vi rettet opp mye.

Tilsvarende er det når det gjelder eldreomsorgen. Det viktigste vi gjør der, er å sørge for at de som skal betale for eldreomsorgen, nemlig kommunene, får vesentlig mer penger. Vi skal også se på muligheten for å styrke utdanningskapasiteten. Det er noen mindre endringer i budsjettet fra 2005 til 2006, men den viktigste og store endringen er det som nå skjer i kommunene, og som gjør dem i stand til å ansette flere, sørge for flere årsverk i kommunene. Og med den forrige regjeringens opplegg, med Høyres opp-

legg, hadde det vært mange, mange færre ansatte i eldreomsorgen og et dårligere tilbud til de eldre.

Presidenten: Ine Marie Eriksen – til oppfølgings-spørsmål.

Ine Marie Eriksen (H) [10:38:52]: Statsministeren svarte ikke på hovedspørsmålet fra Dagfinn Høybråten, men han svarte da Dagsavisen spurte den 8. april 2005. Avisen skriver:

«Men skolene som allerede er gitt tillatelse til å drive, og de som sannsynligvis får tillatelse før valget og et eventuelt regjeringsskifte, må Ap-lederen finne seg i å leve med.»

Til det svarte han:

«Det er mer komplisert, fordi loven setter begrensninger i forhold til å gi bestemmelser tilbakevirkende kraft.»

Statsministeren gjentok dette da Aftenposten spurte den 19. juni 2005:

«Ap.-lederen sier at en rød-grønn regjering ikke vil trekke tilbake tillatelse som er gitt.»

Jens Stoltenberg sa én ting før valget og gjør det stikk motsatte så fort han kommer i regjering. Forstår statsministeren at de skolene, elevene, lærerne og ildsjelene bak de 40 skolene som nå har fått startstopp, føler seg lurte? Hvordan er det som nå skjer å forstå, sett i lys av det statsministeren selv sa til Dagsavisen den 8. april 2005 og til Aftenposten den 19. juni 2005?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:39:58]: Jeg synes det var veldig velvalgte ord å si at «det er mer komplisert», for det er det. Derfor har vi i samråd med all vår juridiske kompetanse kommet til følgende løsning: De som hadde fått tillatelse og hadde startet opp, der elever og lærere hadde basert seg på at dette var et tilbud som var i gang, får lov til å fortsette. For de andre har vi ikke sagt nei, men vi har sagt at der er det frys til vi har fått den permanente loven på plass. Det betyr f.eks. for de skolene som har alternativ pedagogikk og alternativt livssyn, at det blir en utsettelse av oppstart. De som hadde fått tillatelse og hadde startet opp, får drive videre. De som hadde fått tillatelse og ikke hadde startet opp, vil kunne få tillatelse når den nye loven er på plass. Jeg synes det er helt i tråd med det som ble sagt i valgkampen, nemlig at vi skal unngå privatisering, men vi skal si ja til skoler med alternativ pedagogikk og alternativt livssyn. Og det er nettopp det vi har praktisert på en klok, forstandig og juridisk forsvarelig måte.

Odd Einar Dørum (V) [10:41:03]: Regjeringen og statsministeren vil være forutsigbar på egen politikk. Den vil ramme kommersielle skoler. Nå har høringsrunden om frysforlaget vist at forslaget kan ramme flere enn dem som er beskrevet i høringsopplegget, bl.a. kan skoler miste former for statlig utdanningsstøtte mens reformeringen av friskoleloven og fagskoleloven pågår. Dette gjelder kunstscoler og kulturorienterte skoler, som i samsvar med tidligere forutsetninger gitt av Stortinget må søke om god-

kjenning som enten friskole eller fagskole. Eksempler på slike skoler er Norsk Fotofagskole, Ålesund Kunstscole, Mølla Kunstscole, Kunst- og designfagskolen, Einar Granums kunstscole. Dette er skoler som ikke representerer noen konkurranse for det offentlige skolesystemet. De dekker et reelt behov, og mange bruker disse til etterutdanning og som forberedende til videre kunsthøyskolestudier. De står faktisk i en tradisjon fra Martin Tranmæl til Ernst G. Mortensen. Kan statsministeren garantere at disse kunst- og kulturskolene nå ikke rammes av Regjeringens friskolelov, for det var neppe Regjeringens hensikt å ville gjøre det? Og kan jeg få et klart svar på om den garantien kan utstedes overfor disse ikke-kommersielle aktørene?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:42:09]: For det første er det slik at de som har fått tillatelse og har startet opp, får lov til å fortsette med statlig støtte. For det andre er det slik at vi ikke har sagt at de andre får nei, men vi har sagt at vi trenger en utsettelse på et års tid til vi får lagt fram lovforslaget våren 2007. Da kan vi ta stilling til og rydde opp i det som var problemet, nemlig at man her hadde blandet sammen det jeg vil kalle skoler som bygger på alternativ pedagogikk og alternativt livssyn, eventuelt kunstscoler og andre, med skoler som bidrar til privatisering og kommersialisering av det norske skoleverket. Jeg mener det er viktig å bruke det ene året for nettopp å skape et nytt, grundig lovverk som sikrer det vi er opptatt av, å unngå privatisering, men ja til mangfold.

Så har vi en unntaksbestemmelse i loven som kan brukes i helt spesielle tilfeller, og som spesielt skal gjelde grendeskoler. Unntaksbestemmelsen skal vi bruke nettopp for å unngå urimelige utslag i året fram til vi får en ny lov på plass. Så man prøver nå å skape et større problem ut av noe som tross alt ikke er et så stort problem. Altså: De skolene som har fått tillatelse, får fortsette. Nye skoler vil få tillatelse, men vi trenger ett års frys, og det skal vi håndtere på en fleksibel måte.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Lars Sponheim (V) [10:43:29]: I valgkampen fikk vi stadig høre fra Jens Stoltenberg at bare det ble et nytt flertall i norsk politikk, så skulle vi få forutsigbarhet og et entydig standpunkt fra en regjering med et klart flertall bak seg. Etter 133 dager med regjeringsmakt er det to ting som er åpenbare når det gjelder dagens flertallsstyre. For det første er det et flertall av saker der regjeringspartiene og Regjeringen lovet én ting og gjør noe annet. Det viser denne spørretimen så langt, og det er bare å lese dagens aviser. Det går på miljøpolitikk, det handler om næringspolitikk, og det handler om utdannings- og forskningspolitikk – for å ta tre områder som er viktige for Venstre. Men det er også åpenbart at det er et flertall av saker der regjeringspartiene er innbyrdes uenige. Det er bare å ta et kjapt blikk på dagens og gårtdagens aviser: Regjeringspartiene er internt uenige om styring av selskaper hvor staten er en stor eier, etablering av dørfabrikk i Årdal, stemmerettsalder ved valg, vern av Trillemarka, lederløn-

(Sponheim)

ninger, grønne sertifikater og slamdumping i Oslofjorden. Og på toppen av det hele ber altså SVs leder, finansministeren, miljøbevegelsen legge press på egen regjering for å få petroleumsfrie soner – stikk i strid med det statsministerens parti mener.

Vi husker alle det berømte pressestuntet på Huk i høst, der partilederne fra de tre regjeringspartiene stod fram og påstod at her skulle det handles – ikke forhandles. For mange av oss er det åpenbart at det er det motsatte som skjer.

En kunne bruke følgende sitat: Hvis det jeg har sagt, virker krystallklart for deg, må du ha misforstått. Dette sitatet, fra den tidligere amerikanske sentralbanksjefen Alan Greenspan, kunne like gjerne kommet fra statsministeren i selverkjennelsens lys over flertallsregjeringens manglende evne til å gjøre ord om til handling. Misforstod velgerne Stoltenbergs krystallklare budskap om nytt flertall?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:45:34]: Svaret på det spørsmålet er nei. Vi gikk til valg på noen viktige verdier og noen viktige hovedsaker. Det ene var at vi ønsket en politikk der vi sier ja til fellesskap, nei til skattelette. Det har vi fulgt opp ved at vi nå bruker vesentlig mer av våre samlede ressurser på å ruste opp skolen, på flere lærere, på bedre undervisning, framfor lavere skatt til dem som har mye fra før av, og ved at vi bruker vesentlig mer på hender i eldreomsorgen, og på trygghet og varme i fellesskapsordningene der, istedenfor å dele ut penger til folk som ikke trenger det. Det er det store, viktige veivalget ved dette valget. Her har vi fulgt opp og gjort det vi sa, enten det dreier seg om eldreomsorg, skole eller andre fellesskapsløsninger som f.eks. flere og billigere barnehageplasser. Det er et stort og viktig valg. Jeg tror velgerne har fått med seg den kursendringen, i forhold til hva den forrige regjeringen stod for.

Det andre hovedbudskapet var at vi skulle føre en politikk for sosial rettferdighet. Derfor har vi for det første sørget for at de som har mye, betaler mer inn til fellesskapet gjennom kapital- og aksjebeskatning. Det andre vi har sørget for, er at de som har lite, har fått mer gjennom bl.a. å reversere de totalt usosiale kuttene i arbeidsløshetsstrygden, som den forrige regjeringen gjennomførte, øke barnetillegget i flere trygdeordninger, og å styrke andre ordninger for dem som har lite fra før av. Og det tredje var at vi skulle føre en politikk for å få arbeid til alle. Derfor har vi lagt til rette for en mer aktiv næringspolitikk, både med statlige virkemidler i forhold til enkelt næringer, som bl.a. maritime næringer/sjøfolkene, og i forhold til f.eks. investeringer i samferdsel.

Så denne regjeringen gjør det den sa i valgkampen. Vi er i ferd med å gjennomføre en politikk for mer fellesskap, økt sosial rettferdighet og mer satsing på arbeid for alle. Og det er jeg faktisk veldig stolt av.

Så er det selvsagt slik at i en regjering der det er tre partier, faktisk også når det er en regjering med ett parti, er det debatt om saker – diskusjon om ting. Den debatten bør vi la gå, vi bør ha diskusjon. Så skal Regjeringen konkludere, og da er konklusjonene meget klare.

Lars Sponheim (V) [10:47:43]: Det er åpenbart at en samlet opposisjon ser noe som statsministeren ikke ser. Det er mye som tyder på at det i hans egne rekker er folk som ser noe han selv ikke ser. En kan bare lese og følge med i mediene: Aviser de siste dagene domineres av kritikk av en regjering som sa én ting, gjør noe annet – en regjering som hadde en retorikk som er annerledes enn det som synes å være politikken.

Det har blitt et poeng i denne spontanspørretimen så langt at statsministeren selv sier at han mente det samme som opposisjonsleder som det han mener som statsminister. Det kanskje mest gjennomgående begrepet har vært: Vi har lyktes etter 133 dager – uten å si at det har vært en annen regjering før som nok er mer del av dette store «vi»-et.

Det er, synes jeg, kanskje på tide at opposisjonsleder Stoltenberg ikke opptrer som statsminister i denne salen, og kanskje opptrer litt mindre bråkjevt i en slik situasjon – eller?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:48:45]: Når jeg bruker begrepet «vi har lyktes», er det med henvisning til de store omstillingene vi har lyktes med. Og da inkluderer jeg alle som har vært med på de omstillingene. Det er ulike statsråder og ulike regjeringer. Men det er i hvert fall slik at Arbeiderpartiet – og i noen grad også jeg selv – har vært aktiv deltaker i flere av de omstillingene. Det jeg prøver å si, er at det var mye frustrasjon, mye usikkerhet og mye utrygghet i Sør-Varanger, i Kirkenes, i Glomfjord, i Mo i Rana og på Kongsberg da vi nedla tradisjonsrike bedrifter der. Men i dag er det altså slik at vi kan vise til at det er flere i arbeid, mer industrivirksomhet og nye, lønnsomme arbeidsplasser i de samme områdene der vi nedla bedrifter for 10, 20, 30 år siden – eller for ikke så mange år siden. Det er da jeg sier at vi har lyktes med omstillinger. I den grad Sponheim har vært med på det, og det har han helt sikkert, skal han ha mye ære for det ...

Lars Sponheim (V) [10:49:47]: Jeg takker for det.

Statsminister Jens Stoltenberg [10:49:49]: ... og den deler vi gjerne med mange. Poenget mitt er ikke i og for seg at noen skal ha ære. Poenget er at vi har fått til den type omstilling, og vi skal få til det både i Årdal, i Skien og andre steder.

Presidenten: Presidenten vil tillate tre oppfølgings-spørsmål – først Siv Jensen.

Siv Jensen (FrP) [10:50:11]: Så langt har denne spørretimen vært litt uverdigg. Vi har sett en statsminister som fremstår med veldig mye billig retorikk og massevis av ord i stedet for å fremvise løsninger og handlekraft.

Jeg registrerer at statsministeren i et tidligere svar sa at denne regjeringen har gått til valg på verdier. Jeg tror at veldig mange av velgerne oppfatter det slik at Regjeringen har gått til valg på løfter, og at man nå oppfatter det slik at det er et kjempesprik mellom mange av de løftene man trodde Regjeringen ville innfri, og det Regjeringen

har latt være å gjøre. Det skaper misnøye, og det fremstår i et grelt lys.

På SVs landsstyremøte sist gikk SV-lederen så langt som nærmest å be opposisjonen ta ansvar i miljøpolitikken fordi SV i regjering ikke er i stand til å gjøre det selv. I går kom det et felles krav fra NHO og LO om at Regjeringen må begynne å vise handlekraft fremfor passivitet i gasskraftpolitikken. Listen er endeløs. Regjeringen er passiv. Da hjelper det veldig lite å kun omgjøre dette til at Regjeringen har gått til valg på verdier.

Statsminister Jens Stoltenberg [10:51:19]: Regjeringen og regjeringspartiene gikk til valg både på verdier, løfter og konkrete saker. For oss henger de tingene sammen. Vi har noen verdier. Vi utformer konkrete saker på grunnlag av de verdiene, og så går vi til velgerne og sier: Dette er våre løfter før dette valget. For meg er det tre sider av samme sak.

Vi gikk f.eks. til valg på billige barnehageplasser. Barnehageprisene er satt ned. Vi gikk til valg på flere ansatte i eldreomsorgen. Vi øker antall ansatte i eldreomsorgen. Vi gikk til valg på økte bevilgninger til skolene. Vi øker bevilgningene til skolene. Og vi gikk til valg på at vi skulle bygge gasskraftverk. Jeg gleder meg til å være den statsministeren i Norge som klipper snora til det første store, norske gasskraftverket, og det har jeg tenkt å gjøre rundt 2007. Da har vi ikke bare et gasskraftverk som står der, men vi har også et svært renseanlegg ved siden av som renser klimagassen CO₂. Begge deler er viktig. Vi trenger kraft for å holde kraftprisene nede og levere kraft til norske husholdninger og norske bedrifter. Så trenger vi å gjøre noe med de store utslippene av klimagassen CO₂ som bidrar til å ødelegge klimaet på jorda. Fremskrittspartiet er ikke opptatt av det siste, og det beklager jeg.

Presidenten: Petter Løvik – til oppfølgingsspørsmål.

Petter Løvik (H) [10:52:34]: Eg vil begynne der førre spørjar slutta – med energispørsmål.

Store delar av Noreg, og spesielt Nordvestlandet og Trøndelag, vil om få år stå overfor ei stor energikrise. Og på dette området gjekk ein del av Arbeidarpartiet sine politikarar svært høgt på banen før valet og sa at blei det eit raud-grønt fleirtal, så skulle ein i alle fall vise handlekraft og få gjort noko med dei problema vi står overfor.

No har vi masa på olje- og energiministeren både med spørjetimespørsmål, med interpellasjonar og på andre måtar. Han skuldar stort sett på at dette burde tidlegare regjeringar ha gjort noko med. Men det er no vi har moglegheiter til å gå inn på ordningar med grøne sertifikat. Det er no det ligg føre søknadar om å byggje gasskraftverk på m.a. Tjeldbergodden. Korleis vil statsministeren medverke politisk og økonomisk til å få realisert gasskraftverk, som eg trur er den einaste løysinga, dersom ein legg ekstra kostnader i form av ekstra norske avgifter på slike?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:53:40]: Det er mange tiltak som må iverksettes for å avbøte kraftmangelen i deler av Norge, og spesielt i Midt-Norge. Det handler

om tiltak for energisparing for å dempe forbruksveksten, og det handler også, selvfølgelig, om tiltak for å skaffe fram ny kraft. Bl.a. derfor satser vi på alternativ energi, vindmøller og bioenergi, men også på gasskraft. Det er jo faktisk slik at det er vi som får i gang byggingen av gasskraftverket på Kårstø, og det var Stoltenberg I-regjeringen som gav tillatelse og konsesjon til bygging av gasskraftverk i Midt-Norge, på Skogn. Det er et veldig stort gasskraftverk, et kraft-/varmeverk som har fått konsesjon. Og det vi egentlig da venter på, er at de som har fått konsesjonen, skal iverksette investeringsbeslutningen som de mente var nær forestående da vi gav dem konsesjon. Så vi ser på alle muligheter, fra gasskraftverk til vindmøller, til energisparing, til bioenergi. Og vi kommer til å fremme tiltak som virker mye mer stimulerende på det enn den avtalen vi kunne oppnådd med Sverige gjennom grønne sertifikater.

Jon Lilletun (KrF) [10:54:54]: I denne spørjetimen har det i stor grad på ein måte vorte sett fram klare påstandar om at det ikkje er samsvar mellom ord og handling, og at statsministeren retorisk sett godt svarar på noko anna.

Eg vil ta nokre konkrete eksempel, og gje statsministeren ei moglegheit til, for eg synest det er viktig at folk opplever at ein er ærleg òg i dei politiske svara.

Når det gjeld privatskular, hadde dei med alternativ pedagogikk og dei med livssyn grunn til å tru at ein skulle få to års utsetjing ved det som vart sagt i valkampen? Det at ein kuttar i sjukepleiarutdanninga ved nokre private høyskular – var det grunn til å tru det ut frå det som vart sagt i valkampen? Er det slik at når veldig mange analytikarar i mange aviser seier det er forskjell på det statsministeren sa i valkampen, og det dei hadde grunn til å tru på industristadene, er det eit problem at han har uttrykt seg slik at det er forståinga ute blant folk? Eg synest kanskje at her er det grunn til å vere noko meir audmjuk. Og no er eg veldig spent på om det kjem fram i svaret.

Statsminister Jens Stoltenberg [10:56:05]: Nå skal jeg være ydmyk – og da skal jeg si at det er helt sikkert ting jeg kunne formulert mer presist, mer klart, tatt klare forbehold om osv. gjennom et langt politisk liv, også under valgkampen. Men når det f.eks. gjelder Skien eller Årdal, så vet jeg jo at jeg var i debatter der jeg måtte forklare at jeg ikke garanterte for arbeidsplassene f.eks. i Skien. Jeg var i en lang debatt i NRK Sogn og Fjordane, husker jeg, der jeg nettopp ble kritisert for at jeg ikke ville instruere. For jeg sa jo nettopp der at staten har brukt eiermakt, dvs. den har ikke brukt eiermakt, men den har brukt myndighetsmakt til å pålegge Hydro å stenge disse ovnene. Og det er jo litt rart om staten gjennom Miljøverndepartementet den ene dagen sier at de skal stenge disse ovnene, og den andre dagen snur seg rundt og sier at de skal åpne disse ovnene. Det sa jeg i en debatt i NRK, og derfor har jeg god samvittighet når jeg sier at vi aldri har snakket om å instruere. Men det vi har snakket om, er å omstille, slik at vi får nye arbeidsplasser i Årdal.

Ja – generelt er det helt sikkert ting jeg kunne gjort bedre, men jeg har også tatt viktige forbehold i debattene under valgkampen.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [10:57:35]: Strømprisen har steget jevnt og trutt i det siste og er nå nesten dobbelt så høy som den var i fjor på samme tid. I enkelte deler av landet frykter energiministeren også at det vil bli kraftkrise i løpet av få år. Ja, vi snakker om kraftkrise i energinasjonen Norge. Situasjonen ble faktisk omtalt i Wall Street Journal på mandag. Dette tyder på at det er viktig å få på plass tiltak som øker kraftproduksjonen i Norge, og ordningen med grønne sertifikater var noe som alle var enige om. I hele forrige periode etterlyste den rød-grønne koalisjonen grønne sertifikater. Fremskrittspartiet har etterlyst det, og miljøvernbevegelsen, kraftbransjen, energiselskapene og næringsorganisasjonene har etterlyst det. Det ville vært et veldig viktig bidrag for å få på plass økt produksjon av fornybar energi i Norge.

Etter valget var derimot den rød-grønne regjeringen veldig taus. Opposisjonen våget å banke på døren, men det eneste den fant, var tåke. På mandag kunne vi riktignok se energiministerens tåkelys. På trygg avstand parkerte han, og uten særlig begrunnelse fortalte han at ordningen blir det ikke noe av. En flertallsregjering har altså klart det kunststykket å skrinlegge en ordning som alle ønsket. Viktige energiprojekter over hele landet skrinlegges nå. I Dagsavisen i dag kan vi lese at milliardinvesteringer blir lagt på is. Man har vært klar med mange prosjekter for småkraftverk over hele landet som nå blir lagt i skuffen. Dette ville vært viktig bidrag nettopp for å unngå denne energikrisen som energiministeren advarer mot. Og da er det oppsiktsvekkende at Regjeringen ikke gjør noen ting.

I dagens Dagbladet kan man lese at 360 arbeidsplasser står i fare for å gå tapt på Södra Cell Tofte. Dette er direkte konsekvenser av Regjeringens vedtak, sier ledelsen. Vi får en forringet konkurransesituasjon i forhold til Sverige og mangler forutsigbarhet.

Har statsministeren noen nye verktøy som kan berolige ledelsen og ansatte på Södra Cell Tofte og de mange hundre, om ikke tusen, prosjekter rundt om i landet som nå står i fare for ikke å bli realisert på grunn av at grønne sertifikater ikke innføres?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:59:36]: Regjeringen er for grønne sertifikater. Regjeringen har søkt å få til en avtale med Sverige om bruk av grønne sertifikater, men Regjeringen er ikke for grønne sertifikater for enhver pris, hvis det på en urimelig måte både går ut over satsingen på fornybar energi i Norge og går ut over norske forbrukere i form av urimelig høye påslag i strømprisen. Det jeg er helt sikker på, er at vi kommer til å legge fram forslag om bl.a. direkte statlig tilskudd til vindmøller, til bioenergi og til småkraftverk. Det kommer til å gi vesentlig større gevinst for miljøet enn det forslaget om grønne sertifikater som vi kunne ha blitt enige med Sverige om. Det skyldes at fordelene med grønne sertifikater er at det er en markedsbasert ordning. Ulempen er at når vi gjør det samme i Sverige og i Norge, hvis man tenker seg at vi f.eks. hadde lik forpliktelse begge to, ville norske forbrukere ha

betalt omtrent dobbelt så mye som svenske forbrukere. Vi ville ha finansiert mye ny investering i Sverige og lite ny investering i Norge, fordi avtalen var for ubalansert.

Det som er poenget, er at vi ønsker å bruke mer penger på fornybar energi i Norge. Mindre av de pengene skal gå til å finansiere investeringsprosjekter i Sverige. Da kan vi få mer miljø for mindre økning i strømprisen.

Det rare er at det Fremskrittspartiet går inn for, er en vesentlig økning i strømprisen, uten påviselig miljøeffekt i Norge. De går inn for at vi skal undertegne en avtale med Sverige som helt åpenbart er ubalansert. Vi er opptatt både av miljø og av at strømprisen ikke blir for høy. Derfor avviser vi forslaget fra Fremskrittspartiet om å øke strømprisen i Norge for å finansiere investeringer i Sverige. Det er dårlig miljøpolitikk. Det er dårlig næringspolitikk. Det er dårlig forbrukerpolitikk.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [11:01:30]: Jeg takker for svaret, men det var jo ikke noe svar. Det var en oppramsing av selvfølgeligheter, og så var det en del påstander som var helt ubegrunnede.

Hvis Regjeringen ønsker lavere strømpris, kan de støtte Fremskrittspartiets forslag om å redusere elavgiften nå når strømprisen er høy.

Alle partier på Stortinget ønsker grønne sertifikater, fordi det ville gi mer fornybar energi til en billigst mulig penge. Dette var til og med SV enig i. Men nå ønsker Regjeringen altså at Stortinget isteden skal bevilge subsidier over statsbudsjettet. Også SV var enig i at det var en dårlig miljøpolitikk og en dårlig energipolitikk. Istedenfor å fylle verktøykassen med nye, gode verktøy, fyller en den altså med de gamle, rustne verktøyene som alle ønsket å hive vekk.

Jeg har også merket meg at energiminister Enoksen har påstått at dette vil være en dårlig avtale. Det er mulig at Regjeringen er dårlig til å forhandle med svenskene, men svenskene fryktet jo en avtale med Norge – nettopp fordi de fryktet at investeringene vil bli gjort i Norge, i norske småkraftverk. Men vi kjenner jo uenigheten internt i Regjeringen om hvorvidt småkraftverk er bra eller dårlig.

I Finansavisen i dag er det gode begrunnelser som viser at det som statsministeren nå påstår, ikke kan stemme. Derfor spør jeg statsministeren: Kan vi i hvert fall forvente å få en dokumentasjon på det som statsministeren nå påstår, at et grønt sertifikat-marked vil gi høyere strømpriser i Norge?

Statsminister Jens Stoltenberg [11:02:50]: Først: Vi ønsker grønne sertifikater, men ikke dårlige grønne sertifikater. Vi oppnådde ikke en god avtale med Sverige. Derfor sa vi nei til avtalen. Derfor skal vi isteden bruke pengene på målrettede tiltak i Norge.

For det andre: Poenget med grønne sertifikater er å øke strømprisen. Hvis representanten ikke har forstått det, må vi tenke oss om. Poenget her er at grønne sertifikater er et påslag i strømprisen. Det er jo derfor vi utsteder. Først må vi betale 25 øre for strømmen, og så må vi betale f.eks. 15 øre for grønne sertifikater. Det blir 40 øre. Poenget er at da er det et påslag, og det påslaget går til produsentene av

vindmøller, av bioenergi osv. Det er fint, men det er fint om det da går til produsentene av vindmøller og av bioenergi i Norge, ikke i Sverige. Da må forholdet mellom den svenske forpliktelsen og den norske forpliktelsen være rimelig. Det svenske forslaget var etter vår vurdering urimelig. Norske forbrukere ville ha betalt dobbelt så mye som svenske forbrukere hvis vi hadde hatt lik forpliktelse, for det er omtrent dobbelt så mange husholdninger i Sverige som i Norge. Det er det opplegget vi avviste. Det ville ha ført til en urimelig økning i norske strømpriser og liten miljøgevinst.

Vi kommer til å få større miljøgevinst med lavere strømpriser enn det Fremskrittspartiets forslag ville ha gitt. Det er det Arbeiderpartiet og de to andre regjeringspartiene går inn for.

Presidenten: Det blir to oppfølgingsspørsmål – først Trond Helleland.

Trond Helleland (H) [11:04:15]: Saken om grønne sertifikater er nok et eksempel på snuoperasjon og løftebrudd. Ved Södra Cell Tofte, som ligger i Hurum i Norge, står 360 arbeidsplasser i fare.

21. februar, for en uke siden, besøkte olje- og energiminister Odd Roger Enoksen Lier. Etter en orientering om bedriften Södra Cells ønske om likebehandling med bedrifter i Sverige uttalte statsråden til Drammens Tidende 22. februar:

«Nyttig, men kjent stoff. Argumentene for elsertifikater ble forsterket.»

Opposisjonen vil statsministeren ikke lytte til, men hva med hans egne? Lederen for Hurum Arbeiderparti sier i dagens Drammens Tidende:

«(...) hele grasrota i Arbeidspartiet her i Hurum er i sjokk.»

«Vi drev valgkamp for den sittende regjeringen og føler dette som et klart løftebrudd.»

Stortingspresident Jagland uttalte til Aftenposten:

«Dette kan i verste fall føre til verre rammebetingelser for deler av norsk industri. Med tanke på valgkamploftene så er jo det mildt sagt spesielt.»

Det er spesielt. Når vil Stortinget få seg forelagt dokumentasjon på hvorfor Regjeringen så kraftig har brutt sitt løfte om grønne elsertifikater?

Statsminister Jens Stoltenberg [11:05:24]: I Soria Moria-erklæringen gikk vi inn for grønne sertifikater. Regjeringen har gått inn for grønne sertifikater. Men vi sa også tydelig i Soria Moria-erklæringen at hvis vi ikke får gjennomført dette etter forutsetningene, vil vi komme med andre virkemidler. Det vil Regjeringen gjøre.

Vi vil ikke gå inn for enhver avtale med Sverige. Den avtalen vi kunne ha oppnådd med Sverige, ville ha vært dårlig for norske forbrukere og for miljøet. Den ville ha gitt oss mindre miljøgevinst enn vårt alternativ, som vi kommer til å legge fram om ikke så veldig lenge. Det handler om å gi direkte støtte.

Når det gjelder Södra Cell, er det slik at grønne sertifikater utstedes for ny fornybar energi. Det høringsforslaget

den forrige regjeringen sendte ut, satte skjæringsdatoen til 1. januar 2004. Anlegget til Södra Cell er bygget før det. Södra Cell ville ikke ha fått en krone, ikke et øre, med Bondevik-regjeringens forslag om grønne sertifikater. Det er litt pussig å høre at grønne sertifikater vil være avgjørende for Södra Cell, når forslaget fra Bondevik-regjeringen ikke ville ha gitt dem noe som helst. Det vi kan tilby dem, er direkte statlig støtte til biokraftanlegg. Det fikk de med det forrige regimet, og de kommer til å få det med vårt regime. Grønne sertifikater ville ikke ha gitt Södra Cell noe som helst.

Presidenten: Gunnar Kvasheim – til oppfølgingsspørsmål.

Gunnar Kvasheim (V) [11:06:39]: Statsministeren sa at han gledet seg til å åpne gasskraftverk på Kårstø, med renseanlegg, i 2007. Jeg kan opplyse statsministeren om at det tidligste et renseanlegg kan stå klart, er i 2009, antakelig om høsten. Da har vi høyst sannsynlig en annen statsminister.

Så et spørsmål – skjønt jeg har ikke noen illusjon om at jeg vil være den første i dag som får et klart svar. Men jeg prøver meg likevel.

Avtalen om grønne sertifikater havarerte – angivelig på grunn av kostnader. Jeg tror det skyldtes indre uenighet i Regjeringen og et for lavt ambisjonsnivå. Ulike aviser har prøvd å få innsyn i dokumentasjonen bak dette, i de regnestykkene som viser at dette blir for dyrt. Et enstemmig Storting har sagt at de ønsker grønne sertifikater. Kan statsministeren bekrefte at Stortinget vil få innsyn i dette regnestykket og i det ambisjonsnivået som Regjeringen gikk inn i forhandlinger med svenskene på, som altså førte til at denne unike muligheten for å skape en offensiv forening av energi havarerte?

Statsminister Jens Stoltenberg [11:07:44]: Jeg gjentar: Vi er for grønne sertifikater. Vi har forhandlet om grønne sertifikater, men det tilbudet vi fikk fra Sverige, var etter vår vurdering altfor dårlig, både for miljøet – det blir mindre vindkraft, mindre miljøvennlig energi i Norge med det opplegget enn uten – og for norske forbrukere, for man ser for seg omtrent lik betalingsforpliktelse. Det er omtrent dobbelt så mange svensker som nordmenn. Det betyr omtrent dobbelt så høyt prispåslag for norske husholdninger som for svenske husholdninger. Jeg kan godt skrive ned det regnestykket, men det er et forholdsvis enkelt regnestykke.

Vi skal gi dokumentasjon. Det vi ikke kan gjøre, er å gå inn i alle detaljene som gjelder forhandlinger med en annen stat. Men jeg kan i hvert fall dokumentere at et opplegg som hadde innebåret noe i nærheten av lik betalingsforpliktelse, hadde vært et urimelig opplegg både for Norge, for miljøet og for norske husholdninger.

Vi kommer til å legge fram andre forslag, som kommer til å gi mer miljøvennlig energi enn det forslaget det ser ut til at representanten Kvasheim går inn for. Problemet er at i høringsforslagene fra Bondevik-regjeringen stod det ikke ett eneste tall, så vi vet strengt tatt ikke hva Bonde-

vik-regjeringen var for. De torde ikke å tallfeste dette, for da ville man lett ha sett problemene som er forbundet med disse grønne sertifikatene.

Presidenten: Vi går til siste hovedspørsmål.

Per-Kristian Foss (H) [11:09:05]: Når statsministeren i dag virker litt presset, tror jeg at han må huske på at Stortinget hadde en spontanspørretime for to uker siden med næringsministeren, hvor Stortinget i en hel time prøvde å få svar på følgende enkle spørsmål: Hva er de nye virkemidlene i næringspolitikken? Hvor er de nye verktøyene? Vi fikk ikke noe svar. Statsministerens gjennomgang i dag har heller ikke gitt noen nye svar. Jeg er enig med Sponheim, som sa tidligere i dag at statsministerens første innlegg om næringspolitikken kunne ha vært holdt av hvem som helst i en hvilken som helst regjering. Jeg kunne godt ha holdt det som finansminister for Høyre, og jeg tror enhver annen i den regjeringen også kunne ha holdt det samme innlegget. Da er det ingen nye virkemidler ute og går.

Så til dette med entydighet, som det også ble lovet i valgkampen. Statsministeren må ha meg unnskyldt, men grunnen til at vi spør ham, er faktisk at vi oppnår veldig forskjellige svar når vi spør Regjeringen. Når det f.eks. dreier seg om Meråker, sier statsministeren at de selvfølgelig skal være med når det gjelder å bli vurdert for å få støtte som et ensidig industristed, mens næringsministeren uttalte 12. januar, altså i år – med andre ord etter valgkampen – at «det som nå skjer i Meråker, er ikke en jobb verken for meg eller for andre i regjeringen». Da er det ikke så rart at vi synes dette spriker litt. Eller se på dagens aviser – for regjeringspartiene varslet i valgkampen også en ny eierskapspolitikk – hvor næringsministeren uttaler at det ikke skal skapes nye spesielle, politiske restriksjoner for lederlønningene i statsbedrifter, mens finansministeren for et par dager siden sa at det skal komme nye slike lederlønnsreguleringer. Det var et langt intervju, hvor hun også uttalte seg som om det ikke fantes regler for lederlønninger i staten. Jo, slike regler finnes. De ble skapt av Stoltenberg I-regjeringen, og de ble videreført av Bondevik II-regjeringen, så de fins. Men finansministeren uttalte seg som om dette er en ny oppfinnelse.

Kan statsministeren nå rydde opp, i hvert fall i forhold til to av sine statsråder, og bare svare på dette avgrensede spørsmål, altså om styring av statsbedrifter og om lederlønningene i statsbedriftene.

Statsminister Jens Stoltenberg [11:11:14]: For det første er det slik at det er en ny næringspolitikk som nå føres, både fordi det føres en mye mer aktiv næringspolitikk og fordi vi gjør det vi sa i valgkampen, nemlig at vi skulle styrke de statlige virkemidlene. Den samlede statlige innsatsen er økt. Det er noen omprioriteringer, men de samlede rammene er økt, både på Næringsdepartementets budsjett og på Kommunaldepartementets budsjett til regional næringsutvikling og til regional omstilling. Økningene er 120 mill. kr bare på Kommunaldepartementets budsjett og 70 mill. kr på Næringsdepartementets budsjett,

noe som bl.a. gir oss mulighet til å gjeninnføre ordningene for sjøfolk som Høyre var for i opposisjon, men mot i posisjon. Det er riktig at det er noen kutt. Men påplussningene er mye større enn kuttene, slik at den samlede innsatsen både på Næringsdepartementets og Kommunaldepartementets områder er påplussninger og en mer aktiv næringspolitikk.

Vi har også vist aktivt eierskap, både når det gjelder det ansvaret vi tar i forhold til BaneTele for å sørge for at de får en industriell partner, i forhold til Nammo, hvor staten har kjøpt seg opp, og i forhold til f.eks. utbyttepolitikken i enkelte statlige selskaper. Vi har investert en halv milliard ekstra i veier og samferdsel, bl.a. fordi vi mener det også er et viktig næringspolitisk tiltak. Så har vi gått inn mye mer aktivt på de områdene som er utsatt, som Årdal og Skien, med pakker og tiltak. Det er faktisk litt uklart for meg hva Høyre mener om det, for den ene dagen sier Høyre at de er like mye for Årdal-pakken som Arbeiderpartiet var i 2003, og den andre dagen gjør de nærmest narr av at vi har en pakke til Årdal.

Når det gjelder lønnspolitikken: Ja, vi har retningslinjer. Ja, vi er beredt til å gå igjennom dem på nytt og se på om vi kan gjøre noe med dem. Og mer enn det: Vi vurderer også i Regjeringen – i tråd med hva vi sa i opposisjon – retningslinjer for fastsettelse av lederlønninger også i private selskaper. Vi vil se på hvordan lov om allmennaksjeselskaper kan skjerpes slik at generalforsamlingen får mer direkte beslutningsmyndighet over lederlønninger, eller – kanskje viktigere enn lederlønninger – over opsjoner og aksjebaserte avlønningssystemer, som er helt urimelige i mange selskaper.

Per-Kristian Foss (H) [11:13:21]: Jeg skjønner godt at man også må gå inn i private selskaper, for én av de bedriftene man omtaler – Hydro – er jo et privat selskap. Statens eierinteresser er i mindretall, så det må man selvfølgelig gjøre. Så får statsministeren ved en annen anledning redegjøre for hvordan han tror at dette vil stimulere bedriftsetableringer i Norge.

Det er ikke riktig det som statsministeren nå sier, at den samlede rammen for næringspolitikken er økt. Den er redusert. Man reduserte forskningstøtten med ca. 100 mill. kr – 95 mill. kr for å være eksakt – og man endret den forrige regjeringens økte avskrivningssatser, med en verdi for bedriftene av 1,7 milliarder kr. Det er et langt høyere beløp enn det statsministeren nå opererte med.

Det er ingen ny næringspolitikk, for man har ikke presentert noen nye verktøy. Statsministeren har nå snart brukt en time på en nostalgisk, historisk gjennomgang av alle ensidige industristeder, hvordan de opp gjennom årene har vært reddet og faktisk videreutviklet, og hvor man har fått gode resultater. Jeg er enig i det. Høyre har vært med på alt dette. Jeg satt åtte-ti år i industrikomiteen på Stortinget før statsministeren kom på Stortinget, og var med på å støtte dette. Den karikatur statsministeren gir av Høyre, hører intet sted hjemme, for å si det slik.

Statsminister Jens Stoltenberg [11:14:34]: Mitt poeng var at det var litt uklart hva som var den forrige regje-

ringens næringspolitikk, fordi man hadde en retorikk og en politikk der man bygde ned de statlige virkemidlene gjennom lang tid. Så i august 2005 bestemte næringsministeren seg for å endre retorikk og være tilhenger av virkemidler, som de statlige virkemidlene Innovasjon Norge og SIVA, som man hadde kuttet gjennom mange år.

Men det avgjørende er tross alt ikke hva Høyre har måttet mene om ulike ting gjennom ulike tider. Det avgjørende er at det nå føres en politikk der vi satser både på den store næringspolitikken – på rammevilkår, på samferdsel, på forskning, på innovasjon, på nyetableringer – og på den mer målrettede næringspolitikken, som sikter seg inn mot de samfunnene som *har* omstillingsproblemer. Jeg kan gjerne også dele æren med Høyre, jeg, for omstillingen i Sør-Varanger, i Mo i Rana, i Glomfjord og andre steder. Jeg tror ikke det avgjørende for alle dem som bor på disse stedene, akkurat er hvilke politikere som har mest ære. Det avgjørende er at vi skal lykkes på nytt – i Årdal, i Skien og andre steder – med vellykkede omstillinger, som vi har mange gode eksempler på i Norge.

Presidenten: Det blir to oppfølgingsspørsmål – først Siv Jensen.

Siv Jensen (FrP) [11:15:50]: Jeg må litt tilbake til runden om grønne sertifikater.

Statsministeren kom i skade for å si at han godt kunne skrive ned regnestykkene, selv om de var veldig enkle å forstå. Han gav nærmest inntrykk av at vi i opposisjonen rett og slett var litt for dumme til å klare å forstå det Regjeringen hadde gjort, eller ikke hadde gjort i sakens anledning. Det er en alvorlig påstand, og jeg synes det er å ødelegge litt av alvorlet knyttet til utfordringen rundt de grønne sertifikater, i en situasjon som er ganske unik, nemlig der både miljøbevegelsen, næringslivet, bransjeorganisasjonene og et samlet storting har vært enige om ambisjonsnivået.

Spørsmålene blir da: Har statsministeren hatt noe engasjement i dette spørsmålet i det hele tatt? Har statsministeren tatt seg bryet med å ta kontakt med den svenske statsministeren, for å se om det hadde vært mulig å få på plass en avtale som ville vært både i Norges og i Sveriges interesse? Eller er det slik at det samarbeidet som statsministeren inviterte Stortinget til, ikke lenger er verdt noe, og at han derved heller ikke vil gi oss innsyn i de bakenforliggende forhandlingene om noe så viktig som dette spørsmålet?

Statsminister Jens Stoltenberg [11:17:04]: Det er et samlet storting som har ønsket seg grønne sertifikater, og det står også i Soria Moria-erklæringen. Men et samlet storting har *ikke* sagt noe når det gjelder ambisjonsnivået, eller når det gjelder omfanget av betalingsforpliktelsene og derved om påslaget på strømprisen. Derfor er det ikke mulig å være helt sikker på hva Stortinget – verken hva Arbeiderpartiet i Stortinget eller hva andre partier i Stortinget – har ment, fordi man ikke har ønsket å tallfeste dette. Og det er når tallfestingen skal skje, at vi faktisk ser hvor mye strømprisen skal øke, og vi ser hvordan forde-

lingen vil skje når det gjelder investeringer i Norge og investeringer i Sverige. Så jeg gjentar: Vi er *for* grønne sertifikater, vi har jobbet for grønne sertifikater, men vi mener at når det gjelder de tallene vi diskuterte med Sverige, var forskjellene for store. Derfor satser vi isteden på andre virkemidler, som lavere strømpris og bedre miljø i Norge.

Ja, jeg har engasjert meg i saken. Det er noen regnestykker som er veldig enkle, andre er veldig kompliserte. Vi skal søke å bidra til mest mulig klarhet i både de kompliserte og de enkle regnestykkene, og de baserer seg selvsagt på kompliserte forutsetninger.

Ja, jeg har snakket med Göran Persson, fordi vi ønsket å få til grønne sertifikater. Og det er full enighet om det i Regjeringen. Men vi er ikke interessert i et system for grønne sertifikater som fører til en urimelig økning i strømprisene. Og det er pussig å høre fra Fremskrittspartiet at jeg har vært villig til å øke strømprisen for *lite*. For det er det de egentlig ber om, at jeg skal gå til Göran Persson og si: Jeg vil gjerne øke strømprisene mye i Norge og gi pengene til svenske forbrukere. Det synes jeg er rart.

Siv Jensen (FrP) [11:18:30]: President! Til en åpenbar misforståelse!

Presidenten: Det gis ikke anledning til å ta ordet til åpenbare misforståelser i den muntlige spørretimen.

Ingebrigt S. Sørfonn – til oppfølgingsspørsmål.

Ingebrigt S. Sørfonn (KrF) [11:18:40]: Hovudinntrykket i denne spontanspørjetimen er ei regjering som seier éin ting og gjer noko anna. Men når det berre går få dagar frå tidspunktet då finansministeren krev lønsmoderasjon for statlege toppleiarar, til dette vert tilbakevist av næringsministeren, gjev det faktisk inntrykk av ei regjering som seier noko, og som seier noko anna.

Dette er forvirrende for oss politikarar – det kan vi nok leva med – men dette er òg forvirrende for næringslivet, spesielt for dei bedriftene der staten er inne som eigar. Ser statsministeren at ein slik dobbeltkommunikasjon er ein veldig dårleg eigarskapspolitikk? Dette framstår iallfall som ei merkeleg konkretisering av ein aktiv næringspolitikk.

Statsminister Jens Stoltenberg [11:19:35]: La meg gjøre det helt klart at hele regjeringen – alle statsrådene, alle statssekretærene, alle rådgiverne og alle andre i regjeringens partiene – mener

1. at ledere i statlige bedrifter bør vise moderasjon
2. at vi bør ha regningslinjer som sikrer det
3. at de retningslinjene vi har, skal vi gå gjennom, for å se på om de bør skjerpes
4. at vi ikke bare skal være opptatt av lønnsmoderasjon i statlige bedrifter, men at vi også skal være opptatt av det i private bedrifter – enten de er private i betydningen Hydro, altså statlig medeierskap, eller de er helprivate

Derfor går vi gjennom lov om allmennaksjeselskaper, for å se på mulighetene for – mer enn det, faktisk, vi arbeider med forslag til – hvordan vi kan pålegge at gene-

ralforsamlingen skal fastsette retningslinjer for godtgjørelse til toppledere. Og da tenker jeg ikke bare på lønn, for det er ikke lønn som er hovedutfordringen, men på de aksjebaserte avlønningssystemene, de såkalte opsjonene. Dem må vi gjøre noe med. Hele regjeringen mener at det må vi gjøre noe med, og hele regjeringen kommer til å fremme forslag om det. Da kan vi her i Stortinget diskutere gode ordninger for styring, samfunnsmessig styring, sosial utjevning og moderasjon i alle norske selskaper.

Presidenten: Dermed er tiden for den muntlige spørretimen omme, og vi går over til den ordinære spørretimen.

Ordinær spørretime

Presidenten: Det blir en rekke endringer i den oppsatte spørsmålslisten, og presidenten viser i den sammenheng til den oversikt som er omdelt på representantenes plasser i salen.

De foreslåtte endringer i dagens spørretime foreslås godkjent. – Det anses vedtatt.

Endringene var som følger:

Spørsmål 1, fra representanten Per-Kristian Foss til statsministeren, vil bli besvart av nærings- og handelsministeren.

Spørsmål 4, fra representanten Anne Margrethe Larsen til utviklingsministeren, vil bli besvart av miljøvernministeren på vegne av utviklingsministeren, som er bortreist.

Spørsmål 7, fra representanten Kenneth Svendsen til samferdselsministeren, vil bli tatt opp av representanten Jan Arild Ellingsen.

Spørsmål 19, fra representanten Morten Høglund til arbeids- og inkluderingsministeren, vil bli besvart av helse- og omsorgsministeren på vegne av arbeids- og inkluderingsministeren, som er bortreist.

Spørsmålene 20 og 21, fra henholdsvis representantene Åse Gunhild Woie Duesund og André N. Skjelstad til arbeids- og inkluderingsministeren, utsettes til neste spørretime, da statsråden er bortreist.

Spørsmål 22, fra representanten Trine Skei Grande til barne- og likestillingsministeren, utsettes til neste spørretime, da statsråden er bortreist.

Spørsmål 23, fra representanten Hans Olav Syversen til kultur- og kirkeministeren, vil bli tatt opp av representanten Aud Kvalbein.

S p ø r s m å l 1

Presidenten: Dette spørsmålet, fra Per-Kristian Foss til statsministeren, vil bli besvart av nærings- og handelsministeren.

Per-Kristian Foss (H) [11:21:23]: Mitt spørsmål, som da vil gå til nærings- og handelsministeren, er:

«Representanter for Regjeringen og regjeringspartiene har tatt til orde for at styrene i bedrifter der staten er eier, bør lytte til «signaler» fra Regjeringen.

Mener statsråden at Stortingets og Riksrevisjonens kontroll av statlige eierskap kan ivaretas tilfredsstillende ved denne form for kommunikasjon?»

Statsråd Odd Eriksen [11:22:04]: La meg først av alt understreke at det er den statsråden som har det konstitusjonelle ansvaret for forvaltningen av statens eierskap i det enkelte selskap, og hun eller han alene, som er ansvarlig for dialogen med selskapet og dets styre på vegne av staten som eier.

Det er videre slik at staten som aksjonær bare deltar i beslutninger gjennom formelle vedtak som skjer på generalforsamlingen og foretaksmøter. Riksrevisjonen mottar protokoll fra generalforsamlinger og foretaksmøter og statsrådets beretning for eierskapsforvaltningen for de enkelte selskap.

For saker som ikke behandles i selskapenes øverste organ, ligger ansvaret for beslutninger hos styret. Det er ikke tidligere praksis for, og vil heller ikke bli det under denne regjeringen, at en statsråd gir «styringssignaler» som griper inn i ansvaret for enkeltbeslutninger som ligger hos styret. I heleide selskaper får Riksrevisjonen tilsendt styreprotokollene, og kan således følge styrenes arbeid.

Som et ledd i oppfølgingen av eierskapet holdes det regelmessig møter med de selskapene hvor staten er eier. Det kan dreie seg om gjennomgang av den økonomiske utviklingen eller orientering om strategiske spørsmål knyttet til selskapene. Slike møter er på linje med hva som er vanlig mellom selskapene og større eiere. Denne kontakten håndteres innenfor rammene som er gitt i selskaps- og verdipapirlovgivningen, ikke minst hva gjelder hensynet til likebehandling av aksjonærer. Statsråden eller departementet gir i slike møter ikke signaler som går utover de fullmakter som er gitt av Stortinget, eller er i konflikt med kompetansefordelingen i aksjelovgivningen eller allment aksepterte prinsipper for eierstyring.

Rammene for god eierstyring er ikke til hinder for at staten, som enhver annen aksjonær, i møter kan fremme synspunkter i tilknytning til selskapets alminnelige virksomhet. Det er klokt av styrer, og også i samsvar med gode eierstyringsprinsipper, å lytte til argumenter og synspunkter som framføres av aksjonærer og andre, og å ta dem med i sine vurderinger. Men det er alltid selskapets ledelse og styre som må fatte de konkrete avgjørelser som de er ansvarlige for etter selskapslovgivningen.

Jeg kan på denne bakgrunn ikke se at dagens praksis for eierskapsutøvelse i forhold til ansvaret for enkeltbeslutninger i selskapene hvor staten er eier, reiser særlige problemer når det gjelder Stortingets og Riksrevisjonens kontroll av eierskapsutøvelsen.

L o d v e S o l h o l m hadde her teke over presidentplassen.

Per-Kristian Foss (H) [11:24:47]: Jeg takker for svaret. I første setning av svaret ligger egentlig begrunnelsen for hvorfor jeg stilte spørsmålet til statsministeren, fordi dette spørsmålet er et generelt spørsmål til alle statsråder

som har et konstitusjonelt ansvar for styring av statlige bedrifter, og det er flere enn næringsministeren.

Men jeg tar til etterretning hvordan Regjeringen svarer, og bare konstaterer at Riksrevisjonen og Stortinget i grunnen kan se helt bort fra alle uttalelsene som kommer fra statsråder – det være seg finansministre eller andre – om at enkeltbedrifter, i dette tilfellet gjaldt det vel Telenor, må ta opp såkalte styringssignaler gitt gjennom avisene. Jeg forstår av statsrådets svar nå at uttalelser av typen «bør ikke nedlegge et datterselskap hvor man er delvis medeier» er avisuttalelser uten politiske forpliktelser for styret eller for bedriften?

Statsråd Odd Eriksen [11:25:47]: Det er viktig å være tydelig i besvarelsene, har jeg skjont. Det som ligger til grunn for mitt svar, er at de styringsverktøyene vi har og styrer gjennom – generalforsamlinger, valgkomiteer når det gjelder styrerepresentasjon – er de arenaene og foraene hvor staten utøver sitt eierskap. Det har det vært, det vil det alltid være.

Men den politiske debatten som går, knyttet til ulike selskapers samfunnsansvar, vil alltid være til stede, og det tror jeg er positivt. Hvorvidt selskapenes styrende organer tar de signalene som er gitt, må selskapene selv vurdere, og ta de beslutningene de skal i de organene hvor beslutningene skal tas. Det er først og fremst i styrerommene.

Per-Kristian Foss (H) [11:26:49]: Jeg skjønner det. Men en god forvaltningsrevisjon skal også ta hensyn til de signaler som gis. Når signalene gis på en uformell måte som verken Stortinget eller Riksrevisjonen kan etterprøve, altså av typen avisuttalelser, der den ene statsråd sier noe og den andre statsråd sier det motsatte – jeg bruker igjen Telenor 1881 som eksempel – der blir slik uformell signalgivning umulig å etterkontrollere. Det er problemet med det.

Jeg skjønner ikke helt at ikke næringsministeren holdt fast ved sitt første svar, hvor det var meget klart at det kun er styret som har ansvaret, og at de har å forholde seg til de signaler eller de beskjeder som gis gjennom formell dokumentasjon – altså gjennom stortingsmeldinger og på annen måte.

Jeg har følgende tilleggs spørsmål: Finansministeren opererer nylig i en uttalelse med begrepet «statens representanter i Hydros styre». Meg bekjent er det et styre som er valgt enstemmig av representantskapet. Hvem er da statens representanter i Hydros styre?

Statsråd Odd Eriksen [11:27:58]: Styrets sammensetning og de enkelte styremedlemmene er et kollegium som utøver sin funksjon i styret i de formelle styremøtene, der også beslutningene tas.

Jeg har også lest avisene, men jeg har ikke registrert at finansministeren og jeg på noe tidspunkt har vært uenige i hvordan staten skal håndtere sitt eierskap.

S p ø r s m å l 2

Svein Flåtten (H) [11:28:54]: Jeg har et spørsmål til finansministeren.

«Endringene i tomtefesteloven fra 2004 har gjort det klart for mange at det kan være en betydelig forskjell i verdien på en bolig som står på en festet tomt, og en bolig på eiet tomt. Men taksering og ligningsverdier på folks boliger reflekterer i liten grad denne forskjellen, og det er ingen enhetlig praksis, hvis i det hele tatt noen, for at forskjellen skal fremkomme ved formuesbeskatningen.

Hva vil statsråden gjøre for at folk med boliger på festet grunn får en mer lik og rettferdig behandling ved ligningen?»

Statsråd Kristin Halvorsen [11:29:39]: Utgangspunktet i skatteloven er at formue, herunder fast eiendom, skal fastsettes til omsetningsverdi pr. 1. januar i ligningsåret. Med fast eiendom menes bygninger og tomteareal. Verdien av bolig- og fritidseiendommer kan etter skatteloven settes lavere enn omsetningsverdien, og etter gjeldende regler skal ligningsverdien på bolig- og fritidseiendommer ikke settes høyere enn 30 pst. av markedsverdien.

Formuesbeskatningen ved tomtefeste blir noe forskjellig avhengig av om festeavtalen anses som tidsbegrenset eller varig, dvs. lenger varighet en 99 år. Jeg går ikke nærmere inn på varige festerettigheter, fordi jeg mener at spørsmålet må leses slik at det først og fremst dreier seg om de tidsbegrensede festeavtalene.

Ved tidsbegrenset tomtefeste skal hele tomteverdien inngå i grunneierens skattepliktige formue, og for huseieren bare verdien av bygningen. Grunneieren får ikke fradrag for verdien av den heftelsen som festeavtalen representerer, og blir ikke skattlagt for den kapitaliserte verdien av fordring på årlig festeavgift. Huseieren skal tilsvarende ikke formueslignes for verdien av festeretten, og vedkommende får heller ikke fradrag for den kapitaliserte verdien av forpliktelsen til å svare festeavgift. Fordi bare bygningen inngår i beboerens formue når tomten er festet, vil dennes boligformue ofte være lavere enn ved selveie også av tomten.

Etter skattelovens system for formuesverdsettelse er det ikke til å unngå at fastsetting av separat ligningsverdi for festetomt og bygning på festetomt ofte må bygge på skjønsmessige vurderinger, i likhet med tilsvarende fastsetting for tomter og bygninger ellers. Skattemyndighetene har opplyst at man ikke har et erfaringsmateriale som tilsier at verdsettelsen av bolig på festet tomt har reist særlige problemer i så måte. I praksis må det vurderes konkret hvilken betydning en festeavtale har for eiendommens omsetningsverdi. Ifølge Lignings-ABC for 2005, kan en som et hjelpemiddel for å komme fram til formuesverdien av det bortfestede arealet kapitalisere de årlige festeavgiftene ved bruk av en netto kapitaliseringsfaktor på 8. På dette området bidrar disse retningslinjene til en mer enhetlig praksis.

I samfunnet er det blitt mye mer oppmerksomhet om festerettens betydning for eiendommens verdi, og det er også utgangspunktet for spørrerens spørsmål. Delvis skyldes det antakelig de nye lovreguleringene, som spørreeren viser til, om regulering av festeavtaler og om innløsning av dem, og kanskje ikke minst at mange festeavgifter

har økt betydelig og man dermed ser at det er stor forskjell på en selveiertomt og en festetomt. En slik oppmerksomhet kan man etter hvert regne med vil påvirke det som er omsetningsverdiene, som igjen kan påvirke ligningstakstene. Men jeg ser ikke for meg at vi kan gå inn med brå forandringer i ligningstakstene på grunn av dette.

Hvordan vi kan oppnå en mer enhetlig og rettferdig verdsettelse av alle typer fast eiendom for skatteformål, er en av de sakene som jeg tar sikte på å arbeide nøye med framover. I den forbindelse vil jeg også se nærmere på reglene og praksis for verdsettelse av festetomter og bygning på festetomt.

Svein Flåtten (H) [11:33:09]: Jeg takker for svaret og for en grundig gjennomgang av skatteloven § 4 og årets Lignings-ABC, som jeg også selv har lest med interesse, og det er det som er bakgrunnen for spørsmålet.

For to uker siden stod finansministeren og undertegnede her i en tilsvarende diskusjon om dokumentavgiften for festetomter. Da sa finansministeren følgende:

«Dermed kan det – i motsetning til tidligere → – altså i forhold til at man nå har fått den nye tomtefesteloven – «være betydelig forskjell i verdien på en bolig som står på en festetomt, og en bolig som står på en eid tomt.»

Når svaret er at man ikke vil gjøre brå endringer, oppfatter jeg det likevel slik at finansministeren ser at det kommer forskjeller som vi må ta hensyn til også i praktiseringen av lovverket.

Statsråd Kristin Halvorsen [11:34:13]: Jeg synes at representanten Flåtten nå skal legge godstiden til. Jeg kjenner mange tomtefestere og er opptatt av disse spørsmålene. Jeg ser at det er mange som har fått betydelige endringer etter at den forrige regjeringen endret tomtefesteloven. I de eksemplene jeg kan vise til i praksis, har boliger på selveiertomt og boliger på festetomt i samme boligområde tidligere hatt omtrent lik markedsverdi, men fordi tomtefesteloven har forandret muligheten til å innkreve festeavgift, har det blitt tydelig i hele nabolaget at den ene huseieren eier bare huset og ikke tomten, og at det har stor betydning for hvordan man ser på verdien av huset. Hvor stor betydning det har, og hvor store utslag det gir for markedsverdien ved salg av det ene huset i forhold til det andre, er jeg ikke i stand til å si i dag. Men vi må følge veldig nøye med på dette, slik at det er mest mulig korrekte verdier som legges til grunn for skattleggingen.

Svein Flåtten (H) [11:35:21]: Det siste er helt riktig, og det er jo det skatteloven også sier, at dette skal være helt korrekt. Når verdiene nå er i ferd med å endre seg – i hvert fall er oppfatningen det – tror jeg det er veldig viktig at det enten sendes ut sterke signaler om hvordan praksisen skal være når man utfører skjønn i forhold til verdiene, eller at man kanskje ser litt nærmere på selve skatteloven og er litt sterkere på at det skal gjøres forskjell. Det er nemlig det som er problemet i dag når man spør i ligningsnemnder, ligningskontorer, Tomtefesteforbundet og de som har festetomter. Det svaret man får, er at det er

vanskelig å nå igjennom med dette. Det er et reelt problem for noen hundretusen mennesker, og det er helt riktig som finansministeren sier, at det vil være økende, og at det er behov for å gjøre noe med det.

Statsråd Kristin Halvorsen [11:36:28]: Jeg tror at representanten Flåtten uttaler seg meget presist når han beskriver det de tror skjer på dette området, nemlig en oppfatning av at verdien er mindre på grunn av festekontrakten, men at man egentlig ikke vet hvor store utslag dette gir. Det gjør det selvfølgelig veldig vanskelig, slik som jeg startet med å svare, å gå inn og gjøre brå endringer i verdifastsettelsen av dette. Men Flåtten skal være oppmerksom på at finansministeren følger svært nøye med på dette og har et stort engasjement for at tomtefesterne ikke skal komme dårlig ut.

S p ø r s m å l 3

Gunnar Kvasheim (V) [11:37:23]: «Irlands regjering arbeider med full tyngde for å få stengt atomgjenvinningsanlegget i Sellafield. Blant annet har den irske regjering bestemt at den vil bringe Sellafield-saken inn for EU-domstolen. Norge samarbeidet godt med Irland for å få renset technetiumutslippene fra dette atomgjenvinningsanlegget.

Hvordan vil Regjeringen nå bistå Irland i arbeidet for å få avvirket dette anlegget, som representerer en stor miljø- og sikkerhetsmessig risiko også for Norge?»

Statsråd Helen Bjørnøy [11:38:04]: Allerede i 2001 reiste Irland sak mot Storbritannia for FN's havrettstribunal på grunnlag av påstand om at britene hadde tilbakeholdt informasjon Irland mente å ha rett på i forbindelse med oppstarten av den såkalte MOX-fabrikken i Sellafield. I 2003 trakk EU-kommisjonen Irland inn for EU-domstolen, fordi de mente at saken hørte inn under EUs kompetanseområde.

Det som nå har skjedd, er at EU-domstolens rådgiver har kommet fram til at Irland ikke kan føre saken for havrettstribunalet. Saken er ikke endelig avgjort, men slike råd følges vanligvis av domstolen, slik at Irland neppe vil kunne gå videre med saken.

Irland har naturlig nok uttalt skuffelse over dette, og fra regjeringshold er det bl.a. uttalt at dersom Irland avskjæres fra å føre saken for havrettstribunalet, må EU-kommisjonen følge opp Sellafield-anleggets miljø- og sikkerhetsmessige sider på en mer håndfast måte. Den irske miljøvernministeren har også uttalt at Irland vil fortsette å benytte alle diplomatiske og rettslige muligheter for å sikre at Sellafield nedlegges. Det er imidlertid uvanlig at et EU-land trekker et annet EU-land inn for domstolen.

Norge og Irland har hatt og har fortsatt gjensidig nytte av hverandres arbeid i Sellafield-saken. Ikke minst nyter Irland godt av at technetiumutslippene nå er stanset, hovedsakelig som følge av et massivt norsk press på saken. Utslipp som berører norske områder og interesser, er etter dette sterkt redusert. Norske myndigheter har en løpende

kontakt og dialog med britiske myndigheter om sikkerheten ved Sellafield-anlegget, og ikke minst om det forestående arbeidet med å avvikle gamle anlegg og rydde opp i de betydelige lagrene av avfall og nedlagte installasjoner som britene nå har startet opp. Det er også tatt initiativ til å styrke varslingsrutinene ved hendelser som kan ha betydning for Norge.

Fra norsk side har vi også gitt klart uttrykk for at vi ikke ønsker en gjenåpning av anlegget THORP i Sellafield, som har vært stengt siden det ble oppdaget lekkasje i april i fjor. Dette har først og fremst sammenheng med vår bekymring for sikkerheten ved dette anlegget, og det store utslippspotensialet anlegget representerer dersom det skulle inntreffe en alvorlig hendelse. I likhet med Irland er vi opptatt av at også EU tar et mer håndfast grep om de sikkerhetsmessige sidene ved virksomheten i Sellafield og andre atomanlegg innenfor EU.

Vi vil også fortsatt ha god kontakt med irske myndigheter om disse viktige spørsmål.

Gunnar Kvassheim (V) [11:41:31]: Jeg takker for svaret og for en beskrivelse av de faktiske forhold, som jeg langt på vei er enig i.

Når jeg har stilt dette spørsmålet, er det fordi Norge hadde god nytte av støtten fra Irland da vi fikk stoppet technetiumutslippene. Men selv om anlegget har redusert utslippene, utgjør det fortsatt en sikkerhets- og miljørisiko også for Norge.

Mitt oppfølgingsspørsmål er om statsråden kan bekrefte at hun fortsatt oppfatter anlegget som en sikkerhetsmessig og miljømessig risiko som angår Norge, og at det derfor er viktig at en holder trykket oppe i denne saken. Ser statsråden for seg at en fra norsk side kan søke å få til et nordisk initiativ, slik at en med tyngde kan ytre seg til fordel for Irlands videre engasjement? Og kan statsråden bekrefte at hun i sine samtaler med kollegaene fra Storbritannia og Irland vil understreke Norges engasjement i denne saken?

Statsråd Helen Bjørnøy [11:42:29]: Jeg kan bekrefte at dette er et tema som står på dagsordenen når nordiske ministre møtes. Jeg kan også bekrefte at Regjeringen fortsatt vil holde kontakt med kollegaene både innenfor EU og i nordiske sammenhenger. Det gjør at vi stadig holder et sterkt trykk på saken.

Jeg vil også understreke at det de siste årene har vært god kontakt mellom de norske myndighetene og myndighetene i både Storbritannia og Irland, som gjør at vi følger utviklingen nøye. På grunn av det engasjementet som både norske og andre lands myndigheter har vist, har heldigvis sikkerheten ved anlegget kommet sterkere i fokus.

Gunnar Kvassheim (V) [11:43:29]: Jeg registrerer at statsråden sier at en vil følge det som skjer, nøye, og at en vil ha kontakt.

Det jeg etterlyste, er en mer offensiv innsats, et engasjement som er tydeligere, og som gjør at Norge ikke bare deltar på linje med andre, men påtar seg en lederrolle i arbeidet for å støtte opp om Irlands engasjement. Her synes

jeg ikke svaret fra statsråden er godt nok. Jeg vil igjen spørre om det kan være aktuelt å ta et nordisk initiativ som er enda tydeligere på at en støtter Irland i den offensiven som nå er bebudet.

Stoltenberg I-regjeringen utmerket seg ved at statsministeren ikke gjorde det han sa han skulle gjøre, nemlig å ta dette opp i sine samtaler med Tony Blair. Det gjorde Bondevik da han overtok, og det var det engasjementet fra den forrige regjeringen som gav resultatet. Jeg vil derfor be statsråden bekrefte at dette er et tema som også statsministeren vil ta med seg når han skal ha sine samtaler med sin britiske og sin irske kollega.

Statsråd Helen Bjørnøy [11:44:28]: Dette engasjementet for sikkerheten ved Sellafield har vært delt av mange tidligere statsministre og også av nåværende regjering.

Det ble sendt et brev til EUs energikommissær fra tidligere miljøvernminister Hareide, som understreket nødvendigheten av at vi skulle ha en tett dialog og følge utviklingen nøye. Jeg har purret på svar fra EU på den henvendelsen som den forrige regjering ved miljøvernminister Hareide tok, og på den måten også satt et nytt engasjement bak saken.

Jeg har lyst til å understreke at det er viktig for Norge å følge med på det som skjer ved Sellafield-anlegget. Stortinget skal være helt trygg på at dette følges nøye, ved både mitt engasjement og hele Regjeringens engasjement.

S p ø r s m å l 4

Presidenten: Dette spørsmålet, frå Anne Margrethe Larsen til utviklingsministeren, vil bli svart på av miljøvernministeren på vegner av utviklingsministeren.

Anne Margrethe Larsen (V) [11:45:45]: «Økende bruk av farlige kjemikalier i u-land forurensar jord, vann og luft. Som følge av dette dør flere hundre tusen mennesker årlig, og helseskader rammer millioner av mennesker på verdensbasis. Farlige kjemikalier er også en hindring for handel med matvarer fra u-land. Norge har forutsetninger og spisskompetanse for å motvirke dette, bl.a. gjennom Bioforsk, SINTEF, Utviklingsfondet og SFT.

Vil UD's handlingsplan for miljø og bistand inneholde konkrete tiltak som Norge kan bidra med for å motvirke disse problemene?»

Statsråd Helen Bjørnøy [11:46:32]: Soria Moria-erklæringen slår fast at Norge skal bli et foregangsland i miljøpolitikken, og at Regjeringen vil ta initiativ til at miljø skal prioriteres høyere i norsk og internasjonal bistand. Det betyr at miljø vil utgjøre en større del av utviklingspolitikken, og at bærekraftig utvikling vil være et hovedelement i norsk bistand.

Handlingsplanen for miljørettet bistand er under utarbeidelse. Denne planen vil sikre en mer systematisk gjennomføring av miljøbistanden. Utenriksdepartementet gjennomfører en bred og inkluderende prosess, der alle

berørte parter skal bli hørt. Handlingsplanen forventes å være ferdig før sommeren.

Utslipp av helse- og miljøfarlige kjemikalier rammer de fattigste hardest. Manglende kontroll med bruk og utslipp av farlige kjemikalier påvirker helse, miljø, velferd, handel og vekst i utviklingslandene. Det er forventet en fordobling av verdens produksjon av kjemikalier innen 2020. Den største veksten vil komme i utviklingsland.

Norge har derfor arbeidet aktivt for å få til den globale kjemikaliestrategien, kalt SAICM, som skal styrke den internasjonale kontrollen med farlige kjemikalier. SAICM danner et overordnet rammeverk for aktiviteter innenfor sektorer som miljø, helse og bistand. Norge har nylig bevilget 25 mill. kr til et oppstartprogram for SAICM-aktiviteter i utviklingsland. Oppfølgingen av denne strategien er ett konkret tiltak for å motvirke de stadig økende problemene ved bruk av farlige kjemikalier og blir en viktig del av handlingsplanen for miljø i bistanden på dette området.

I denne sammenheng er økt kompetanse og kapasitet på kjemikalieområdet viktig. Her har vi mye å bidra med fra norsk side, ikke minst når det gjelder spisskompetanse, som representanten Larsen helt riktig viser til i spørsmålet.

Anne Margrethe Larsen (V) [11:49:24]: Jeg takker statsråden for svaret, og jeg er glad for at denne handlingsplanen nå blir fulgt opp.

Den forrige regjeringen bestilte denne planen for miljøbistand, nettopp for å rette søkelyset mot en stille miljøtrussel. Produksjonen av kjemikalier eksploderte jo i forrige århundre. Bare på EUs marked er det registrert om lag 100 000 ulike kjemikalier, og man prøver på EU-nivå å regulere kjemikaliepolitikken.

Vil Regjeringen kun avgrense innsatsen mot disse kjemikalierne i våre samarbeidsland, eller tenker Regjeringen bredere i internasjonal sammenheng?

Statsråd Helen Bjørnøy [11:50:07]: På dette området tenker Regjeringen selvfølgelig bredere. Det som representanten nevnte, er et stort område med kjemikalie- og miljøgifter, og dette er en av verdens største miljøutfordringer. Vi jobber her bl.a. med regulering av kjemikalieutslippene, og vi har allerede en rekke internasjonale avtaler på plass. Vi skal også jobbe mer aktivt for å implementere dem i ulike land og i ulike sammenhenger. Dette er et arbeid vi prioriterer høyt, både nasjonalt og internasjonalt.

Anne Margrethe Larsen (V) [11:50:53]: Som statsråden nevnte, sier Soria Moria-erklæringen at «Regjeringen skal arbeide for at folk skal oppleve en giftfri hverdag», og dette gjelder selvfølgelig også folk i u-land. Norsk bistand har mange gode mål og strategier, men man klarer ikke å følge opp, på grunn av manglende ressurser. Vil Regjeringen i dette tilfellet ta et skikkelig økonomisk løft for en storstilt satsing når det gjelder bekjempelse av en farlig miljøtrussel?

Statsråd Helen Bjørnøy [11:51:27]: Det er ingen tvil om at Regjeringen skal prioritere arbeidet mot kjemikalier og arbeidet for en giftfri hverdag, både nasjonalt og internasjonalt.

På det konkrete spørsmålet om innholdet i den handlingsplanen som skal legges fram, må jeg vise til at planen fremdeles er under utarbeidelse. Der vil man bli enda mer konkret når planen foreligger før sommeren. Der vil vi nettopp konkretisere tiltak og arbeidet i de ulike landene hvor dette skal finne sted. Men det jeg kan forsikre Stortinget om, er at arbeidet mot kjemikalier og arbeidet for en giftfri hverdag, også for de fattigste, har høy prioritet i Regjeringens arbeid med utviklingsspørsmål.

S p ø r s m å l 5

Petter Løvik (H) [11:52:39]: Eg tillèt meg å stille følgjande spørsmål til nærings- og handelsministeren:

«Er statsråden einig med sin statssekretær i at staten bør gripe inn slik at Telenor ikkje får vurdere sal av Opplysninga 1881?»

Statsråd Odd Eriksen [11:53:11]: Regjeringen bad før jul Telenor om en redegjørelse for denne saken. Telenor har i brev redegjort for at de vurderer det framtidige eierskapet til Opplysningen AS. Dette gjøres ifølge Telenor for å sikre at Opplysningen AS får tilgang på ny kapital. Telenor mener at dette er nødvendig for å kunne fortsette den positive utviklingen Opplysningen har hatt til tross for økende konkurranse. Telenor har ikke truffet endelig beslutning i denne saken.

Salg av virksomhet, omstillinger, nedleggelse og omstruktureringer er naturlige prosesser i alle selskapers utvikling, også i selskaper hvor staten har eierinteresser. En beslutning i Telenor om å selge de resterende aksjene i Opplysningen AS hører inn under ansvarsområdet til styret i Telenor ASA.

Petter Løvik (H) [11:54:09]: Eg takkar statsråden for svaret.

I løpet av dei to siste timane har vi fått nokså mange eksempel på at Regjeringa meiner ulike ting før og etter valet, og at ulike parti og ulike statsråder meiner ulike ting på same tidspunkt. Men her står vi overfor ein ny variant, der same statsråd og same departement meiner ulike ting på same tidspunkt. For samstundes som statsråd Eriksen seier det han no seier her, har hans statssekretær, og også Odd Eriksen som leiar av Nordland Arbeidarparti, bede Regjeringa om ei helt anna haldning til dette. Dei har bede om at Regjeringa framleis må sikre offentleg eigarskap av Opplysninga 1881.

Forstår statsråden at dette kan skape tvil og usikkerheit ute i marknaden og skade Opplysninga 1881?

Statsråd Odd Eriksen [11:55:10]: Regjeringen og de tre partiene som i dag utgjør Regjeringen, mener det samme i dag som vi mente før valget. Vi gjør nå i dag det vi lovte velgerne i forbindelse med valget. Jeg er kjent med at en rekke fylkespartier i Arbeiderpartiet har gitt ut-

trykk for hva de mener er best for nummeropplysningen. Det må de ha lov til. Så vidt jeg vet, er det ingen fylkespartier som har stilt krav om hvordan jeg skal utøve min rolle som statsråd i forvaltningen av statens eierinteresser i Telenor.

Det som er viktig for meg, og det som det er gitt uttrykk for fra ulike fylkespartier, er at Telenor må oppfylle den avtalen som er inngått mellom Telenor og Samferdselsdepartementet med hensyn til å legge til rette for en slik tjenesteproduksjon som Opplysningen 1881 utøver.

Petter Løvik (H) [11:56:16]: Eg vil igjen takke for svaret.

Eg prøvde litt for moro skuld å ringe Opplysninga og be om nummeret til Regjeringa. Det tok dei omtrent åtte sekundar å seie at det er 22 24 90 90. Det verkar som om dette kanskje er eit bevis på at det er lettare å få Opplysninga 1881 til å seie noko konkret om Regjeringa, enn det er å få Regjeringa til å seie noko konkret om 1881.

Men litt tilbake til der eg var. Eg føler ei usikkerheit her, for samstundes som vi får utsegner frå styremøtet i Nordland Arbeidarparti, der statsråd Eriksen sjølv var til stades, der ein ber Regjeringa sikre framleis offentlig eigarskap, oppfattar eg statsråden slik at han no ikkje i det heile vil gi signal om eller blande seg inn i styret sine avgjerder. Når det gjeld signal, viser eg til det første spørsmålet som statsråden fekk tidlegare i dag.

Kan eg få bekrefte dette?

Statsråd Odd Eriksen [11:57:19]: Jeg vil gjerne gjenta det jeg sa i mitt første innlegg, at det som er viktig for meg, er at Telenor leverer de tjenestene de har forpliktet seg til gjennom avtale mellom Telenor og Samferdselsdepartementet. At ulike fylkespartier har uttrykt bekymring både i forhold til den tjenesten som skal leveres og de konsekvensene det kan ha for ulike lokalsamfunn dersom et eierskifte finner sted, er naturlig, og det respekterer jeg. Det må de også ha lov til. I min utøvelse av rollen som statsråd og som forvalter av statens eierinteresser i Telenor, vil jeg vurdere de innspillene som kommer, men det er ikke det samme som at Regjeringen gir utdelte signaler med hensyn til vårt eierskap i Telenor.

S p ø r s m å l 6

Torbjørn Hansen (H) [11:58:29]: Jeg vil stille nærings- og handelsministeren følgende spørsmål:

«I Dagsavisen 23. februar 2006 sier statsråden at Regjeringen skal sørge for at Hydro tar samfunnsansvar.

På hvilken måte definerer Regjeringen at et selskap tar samfunnsansvar, og på hvilken måte skal Regjeringen konkret sørge for at Hydro tar samfunnsansvar i Årdal?»

Statsråd Odd Eriksen [11:59:04]: Kjernen i begrepet samfunnsansvar er at bedriftene selv søker å se finansielle, miljømessige og sosiale dimensjoner av egen virksomhet i sammenheng. Samfunnsansvar utvider rammen for god eierstyring og selskapsledelse til også å berøre

forholdet til andre enn eiere, som f.eks. ansatte, lokalsamfunn, kreditorer og andre som selskapene har forhold til.

Samfunnsansvar er ikke bare noe som retter seg mot offentlig eide virksomheter. Private så vel som selskaper hvor staten eier hele eller deler av selskapene, må være seg bevisst sitt samfunnsansvar. Begrepet samfunnsansvar omfatter en rekke forhold, bl.a. knyttet til miljø, likestilling, arbeidsvilkår, menneskerettigheter, etikk og lokalsamfunn.

Det bør ikke skapes inntrykk av at det å ta samfunnsansvar står i motstrid til å opptre forretningsmessig. Selskaper som skal være konkurransedyktige over tid og ha et langsiktig perspektiv på sin virksomhet, må ha et godt og balansert forhold til sine omgivelser. Det er ikke uten grunn at det i norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse bl.a. er understreket at «Styret bør klargjøre sitt verdigrunnlag og i samsvar med dette utforme etiske retningslinjer».

I forbindelse med omstillinger innebærer samfunnsansvar at ansatte og lokalsamfunn bringes tidlig med i beslutninger og kan delta i planleggingen av tiltak. Det er også å vise samfunnsansvar å bidra gjennom nye investeringer og å bidra med midler for å etablere ny virksomhet på stedet eller gjennom støtte til omstillingstiltak for ansatte som mister arbeidet. Det er også samfunnsansvar å satse på forskning og utvikling som kan lede til nysatsinger i berørte samfunn.

Når representanten Torbjørn Hansen spør om på hvilken måte Regjeringen skal «sørge for» at Hydro tar samfunnsansvar i Årdal, må svaret derfor være at vi i dialog med selskapet må forsikre oss om at det gjennom gode prosesser bidrar til å lette de utfordringene som omstillinger i selskapets virksomhet medfører for de menneskene som jobber der, lokalsamfunnet og andre berørte. Dette har vi gjort, og det gjør vi fremdeles.

Jeg vil understreke at staten i denne sammenheng ikke først og fremst opptre som eier i Hydro, men engasjerer seg slik det også er tradisjon for ved andre omstillinger i sårbare lokalsamfunn.

Hydro har en tradisjon for å vise samfunnsansvar, og jeg har stor tro på at Hydro, staten og lokalsamfunnet i felleskap skal få til en god løsning for Årdal-samfunnet. Avtalen som er inngått mellom Hydro, Høyanger kommune og Høyanger Kjemiske Fagforening, er et eksempel på hvordan samfunnsansvar kan utøves i praksis.

Torbjørn Hansen (H) [12:02:08]: Jeg vil takke for svaret og si meg enig i mye av det som er sagt av generell karakter om dette med samfunnsansvar. Statsråden var også inne på at samfunnsansvar også kan ha elementer i forhold til miljøvern, og i samme oppslag i Dagsavisen 23. februar sier statsråden at han har bedt Norsk Hydro om å vurdere å søke på nytt om utsettelse av stengning av disse Søderberg-ovnene, og at han ikke vil bli lei seg hvis det kommer en slik søknad.

Men SFT sa allerede i år 2000 at man må stenge disse ovnene, og regjeringen Stoltenberg I gav avslag på anken fra Norsk Hydro den gang. Mener Regjeringen at det vil være å ta samfunnsansvar fra Norsk Hydros side å fortsette å bruke disse Søderberg-ovnene?

Statsråd Odd Eriksen [12:03:00]: Det at Hydro har besluttet å legge ned en produksjon av aluminium basert på Søderberg-metoden, har sin begrunnelse i miljøskadelige utslipp og et pålegg gitt av miljøvernmyndighetene. At jeg har bedt Hydro om å vurdere tidspunktet for nedstengning av Søderberg-anleggene, er mer knyttet til at Hydro selv må foreta en vurdering av hva som er riktig og hensiktsmessig i forhold til de pålegg som er gitt. Det kan være i forhold til de pågående omstillingene i Årdal-samfunnet, det kan være i forhold til hvorvidt selskapet nå produserer, og drifter Søderberg-anleggene, på en måte som i større grad tar hensyn til de miljømessige begrensningene som SFT har pekt på, enn denne type produksjon hadde for fem år siden. Men det er Hydros ledelse som må ta beslutningen i forhold til de pålegg som er gitt. Jeg har ikke til hensikt å overprøve Hydro i så måte.

Torbjørn Hansen (H) [12:04:07]: Jeg fikk av oppslaget inntrykk av at statsråden hadde en oppfatning når det gjaldt det spørsmålet, i og med at han hadde bedt om en slik søknad.

Men jeg vil komme inn på en annen sak som også handler om samfunnsansvar i forbindelse med nedleggelse av arbeidsplasser, som har vært et sentralt tema i dag. I Skien har Norske Skog ifølge Aftenposten i dag nå fått beholde en kraftkontrakt som har en verdi på 100 mill. kr over fem år, og disse 100 millionene ville jo ellers ha tilfalt fellesskapet og statskassen og kunne ha blitt brukt til f.eks. en mer aktiv næringspolitikk, som vi ikke har sett mye av etter regjeringsskiftet. Som motytelse for disse 100 millionene i kraftsubsidier har Norske Skog gått med på å bruke 30 mill. kr til et lokalt næringsfond, og dette sier statsråden i Aftenposten i dag at alle vil tjene på. Men mener virkelig næringsministeren at alle tjener på at staten gir 100 mill. kr i subsidier i bytte mot 30 mill. kr i et næringsfond, og er det å ta samfunnsansvar å få 100 mill. kr for å gi 30 mill. kr?

Statsråd Odd Eriksen [12:05:13]: Først og fremst vil jeg si at jeg har stor forståelse når det gjelder de menneskene som blir ledige etter at Norske Skog har gjort vedtak om å stenge Union.

Den avtalen som representanten Torbjørn Hansen her peker på, er en avtale som er inngått mellom Norske Skog og lokalsamfunnet i Skien. Jeg er veldig glad for at den avtalen er anbefalt av de tillitsvalgte, av Skien kommune, og at de ansatte for øvrig synes å være fornøyd med den pakkelsen som ble presentert i går. Det er et ansvar og en oppgave som ligger til lokalsamfunnet, og avtalen er mellom lokalsamfunnet, Skien kommune og Norske Skog, der staten ikke har en direkte rolle.

S p ø r s m å l 7

Presidenten: Dette spørsmålet, fra representanten Kenneth Svendsen til samferdselsministeren, vil bli teke opp av representanten Jan Arild Ellingsen.

Jan Arild Ellingsen (FrP) [12:06:14]: Jeg ønsker å stille følgende spørsmål til samferdselsministeren:

«I løpet av de siste to år er syv menneskeliv gått tapt på rv. 80 mellom Valnesfjord og Tverrlandet i Nordland fylke. Bare siden årsskiftet er tre personer drept i to forskjellige ulykker. Denne strekningen er en av de mest trafikkerte strekninger i Nord-Norge.

Vil statsråden ta initiativ til at vegstrekningen utbedres, og at en gjennomgår vintervedlikeholdskravene med bakgrunn i de betydelige værmessige forandringer de siste årene?»

Statsråd Liv Signe Navarsete [12:06:48]: Eg er kjend med at det har vore alvorlege ulukker på rv. 80 mellom Valnesfjord og Tverrlandet. Det er derfor viktig å få gjennomført prosjekt og tiltak som lokale styresmakter har vedteke skal inngå i Vegpakke Salten.

Bodø kommune, Fauske kommune og Nordland fylkeskommune går inn for delvis bompengefinansiert utbygging av rv. 80 i to fasar. Mellom Valnesfjord og Tverrlandet foreslår Statens vegvesen mindre utbetringar i Mjølneskleiva i fase 1 i perioden 2006–2009. Resten av strekninga Strømsnes–Naurstadhøgda–Løding inngår i fase 2. Utbygginga i fase 1 og fase 2 vil samla omfatte tiltak på delstrekningar og punkt som er ulukkesutsette.

Fase 1 omfattar dei prosjekta som har kome lengst i planlegginga, og som har detaljerte kostnadsoverslag. I fase 1 inngår òg utbygging av rv. 17 Tverrlandet–Godøystraumen og rv. 80 Røvika–Straumsnes. Det er lagt til grunn oppstart for fase 1-prosjekta i perioden 2006–2009. Fase 2 er planlagt lagt fram for vedtak i Bodø og Fauske kommunar hausten 2008.

Når det gjeld drift av vegnettet, skjer det i tråd med Statens vegvesen si handbok for vedlikehald, som fastset standardkrav for drift av vegnettet. Det vert arbeidd med å betre rutinane med å følgje opp at den føreskrivne standarden vert oppnådd.

Handboka vart sist revidert i 2003. Det går for tida føre seg eit større arbeid med å gå gjennom standardkrava. Handboka er basert på dagens klimatiske tilhøve og tek i liten grad omsyn til endringar i klimatiske tilhøve.

Eg tok alt hausten 2005 tak i dei utfordringane endra klimatilhøve kan gje for samferdsla, og Statens vegvesen arbeider no med eit prosjekt for å vurdere om ein skal endre krava til skredsikring, nyanlegg, vedlikehald og drift av vegar, bruer og ferjekaier som følgje av endring i klimatiske tilhøve.

Jan Arild Ellingsen (FrP) [12:09:01]: Jeg takker statsråden for et foreløpig svar. Det var på mange måter en situasjonsbeskrivelse og lite konkret, etter mitt skjønn.

Det er altså et faktum at det statsråden påpeker her, er at man skal gjøre en del som ligger i Vegpakke Salten, og man skal gjøre en del nå, i perioden 2006 til 2009. De tre dødsulykkene som har skjedd på denne siden av nyttår, har ikke skjedd på de punktene som er berørt – 2006–2009. Det betyr altså at statsråden her er villig til å ta sjansen på at det fortsatt kan skje ulykker på de punktene der det allerede er drept tre mennesker i inneværende år.

Jeg vil også tro at statsråden mener at vi ikke skal akseptere at menneskeliv går bort for oss i trafikken. Det skulle være interessant å høre statsrådets avveining mellom behovet for investeringer og hvor mange dødsfall vi ser oss nødt til å akseptere på grunn av manglende innsats på bevilgningssiden.

Statsråd Liv Signe Navarsete [12:09:59]: Regjeringa arbeider med nullvisjon som den berande fana for trafikktryggleiksarbeidet. Det vert gjort mykje på ulike felt for å sikre vegane. Det er slik at me kan nok ikkje garde oss mot dei tragiske ulukkene som skjer, men gledelegvis var 2005 det året då me hadde færrest dødsulucker på norske vegar på veldig mange år. Det har vore ein nedgåande trend som viser at det arbeidet ein gjer, både med å sikre teknisk i bil og buss, med å betre førarkortopplæringa og sjølv sagt med å byggje nye vegar og utbetre dei eksisterande vegane til å verte meir trafikksikre, er eit arbeid som ber frukt. Det er eit arbeid som eg og Regjeringa vil intensivere. Me arbeider òg for å auke rammene til vegbygging, i tråd med det som ligg i NTP sin handlingsplan.

Jan Arild Ellingsen (FrP) [12:11:02]: Jeg takker på nytt for svaret, og jeg ser fram til en økt innsats fra den nye regjeringen. Det skal bli interessant å se.

Jeg registrerer samtidig at på de punktene der tre mennesker er blitt drept i inneværende år, har de ikke tenkt å gjøre noe før etter 2009, noe jeg personlig synes er overraskende og ikke spesielt oppløftende.

Så sier statsråden at man vurderer å se på vintervedlikehold. Dette er en av de desidert mest trafikkerte veistrekingene i Nord-Norge. Vil statsråden f.eks. vurdere om man skal ha et vedlikehold som gjør at veien i all hovedsak holdes bar hele året for å sikre ulykker? Det er jo slik at føret – og passasjerene, antakeligvis – er de primære årsakene til at ulykker skjer. Jeg går også ut fra at statsråden vil være enig med meg i at å se ensidig på veiinvesteringene uten å skue hen til de besparelsene man kan oppnå ved å foreta nettopp de investeringene, ikke er fornuftig.

Statsråd Liv Signe Navarsete [12:12:00]: Eg er heilt enig med representanten Ellingsen, som seier at det å førebyggje er ein betre måte å drive samfunnsutvikling på enn å reparere. Det gjeld òg på samferdsleområdet.

Så er det dessverre slik at me ikkje kan omarbeide planverket etter dei ulukkene som skjer til kvar tid. Planlegging skjer i eit litt meir langsiktig perspektiv enn som så, sjølv om eg gjerne skulle hatt ein pott å setje inn på f.eks. denne vegbiten som me diskuterer no.

Rv. 80 vert i dag halden ved like ut frå gjeldande vinterstandard, men frå neste vinter er det vurdert å innføre ein varig strategi på dei mest trafikkerte strekningane inn mot sentrum. I dag er det ingen vegar i Nord-Noreg som har eit slikt vintervedlikehold, men det skal ein vurdere å setje inn til neste vinter.

S p ø r s m å l 8

Gunn Berit Gjerde (V) [12:13:25]: «Noreg har rikeleg tilgang på LNG-gass, men nyttar i svært liten grad denne gassen som drivstoff. Berre nokre få ferjer og eitt supplyskip er i dag bygde for LNG som drivstoff. Den førre samferdselsministeren sytte for at store stamveg-samband i Rogaland og Hordaland kom ut på anbod med gassalternativet for å spare miljøet for NO_x- og CO₂-utslepp.

Vil statsråden medverke til at nye store ferjesamband, t.d. sambandet mellom Molde og Vestnes i Møre og Romsdal, får gassferjer?»

Statsråd Liv Signe Navarsete [12:14:05]: Gassdrift har generelt gode miljøegenskapar. Representanten Gjerde spør spesielt om sambandet Molde–Vestnes. Eg kan i den samanhengen opplyse om at Vegdirektoratet har fått vurdert miljøegenskapane ved gassdrift i dette sambandet. Med ein ruteproduksjon som i dag i sambandet vil nye LNG-ferjer gje NO_x-utslepp på berre 10 pst. av utsleppa for ei tilsvarande ny dieselferje. Utsleppa av CO₂ vil kunne reduserast med om lag 25 pst.

Oppfylling av pliktene etter Göteborgprotokollen er krevjande. Noreg skal som kjent redusere utsleppa av NO_x med 30 pst. innan 2010. Gassdrift i ferjesektoren er derfor svært interessant i denne samanhengen.

I statsbudsjettet er det opplyst om at Regjeringa arbeider med å utgreie spørsmålet om ei NO_x-avgift. Dette arbeidet byggjer på teknologinøytralitet. Og regjeringa Bondevik II la vekt på teknologinøytralitet i arbeidet med dette spørsmålet. Nøytralitet fører til at ein vil få redusert utsleppa til så låg kostnad som råd er. Val av avgiftsnivå er viktig i den samanhengen. Rett avgiftsnivå gjer at aktørane vel den mest effektive løysinga utan at det vert sett krav til ein bestemt type teknologi i utlysingane.

NO_x-avgift er ikkje fastsett enno. Det er difor vanskeleg å byggje inn usleppskrav i dei utlysingane som skal gjerast med det første. På den andre sida synest eg det ville vere uheldig dersom vedtakstidspunktet for NO_x-avgift skulle føre til at det ikkje vert valt gassferjer for sambandet Molde–Vestnes. Kalkylane som er utførte av Vegdirektoratet, viser nemleg at med aktuelle avgiftssatsar for NO_x-avgift vil det kunne vere rekningsvarande med gassdrift. Det er ein viktig kunnskap for Regjeringa når ein med det aller første skal ta stilling til driftsform for sambandet Molde–Vestnes.

Gunn Berit Gjerde (V) [12:16:02]: Eg takkar for svaret, som eg tolkar optimistisk når det gjeld ferjesambandet Molde–Vestnes og gjerne også andre ferjesamband langs kysten vår.

Eg lurar på om ikkje samferdselsministeren kan vere litt klarare. Det kom ikkje noko regelverk på plass med den førre regjeringa, men det vart då arbeidd slik at dei ferjeselskapa som skulle trafikkere i Hordaland og Rogaland, valde det alternativet. Det er slike ferjer som er i drift i dag.

Statsråd Liv Signe Navarsete [12:16:43]: Nei, dessverre gjorde ikkje Bondevik II-regjeringa noko for å implementere eit regelverk for å redusere NO_x-utslepp. Det burde ein ha gjort. Tida går, og fram til 2010 og innfriinga av Göteborgprotokollen er det berre tida og vegen for at Noreg skal innfri dei forplikingane som me har. Så det var på høg tid at det kom ei handlekraftig regjering. Me utarbeider no eit regelverk som me skal leggje fram i samband med budsjettet.

Det er ikkje så mykje meir å kommentere. Eg er positiv til bruk av gassferjer, og eg meiner det som den førre regjeringa gjorde på det området, var positivt. Dette er nemnt i Soria Moria-erklæringa, i positiv forstand, og eg vil arbeide for å følgje opp det.

Gunn Berit Gjerde (V) [12:17:42]: Sjølv om det ikkje vart utarbeidd eit regelverk då, vart det starta på, og det var ein samferdselsminister som var handlekraftig nok til å få gjennom gassferjedrift den gongen. Det ventar eg at det er denne gongen også, ut frå dei signala som vert gjevne her.

Eg har eit spørsmål som går litt vidare når det gjeld LNG-gass på skip. Dette er ein ny teknologi som har vore prøvd ut ganske lite. Det har, slik som eg kjenner det, vore på supplyskip og nokre ferjer. Ser samferdselsministeren, saman med næringsministeren, dette som ei mogleg teknologiutvikling som norske skipsverft kan ha profitt på i framtida, når det store presset på skipsverfta vert vekke ein gong – vi veit det går opp og ned? Næringsministeren har i dag hatt problem med å vise til nye satsingsområde. Dette kunne vere eit nytt satsingsområde for skipsindustrien vår.

Statsråd Liv Signe Navarsete [12:18:45]: Det er ingen tvil om at bygginga av dei fem gassferjene som skal setjast i drift, er eit spennande prosjekt for norske verft. Å vidareutvikle den teknologien ser eg absolutt som ei moglegheit. Regjeringa arbeider kontinuerleg med å utvikle ein god og aktiv næringspolitikk, òg på dette området.

Det som kan gjere det problematisk for oss, er at alt som skal ut på anbod i denne sektoren, skal ut i EØS-området, og det er slik sett ikkje gjeve at ei satsing på dette området kan kome berre norske verft til gode, sidan utanlandske verft sjølvstakt òg vil melde seg på i den konkurransen.

Men den maritime næringa er definitivt ei viktig strategisk næring som me må utvikle vidare.

S p ø r s m å l 9

Per Roar Bredvold (FrP) [12:19:52]: Jeg ønsker å stille følgende spørsmål til samferdselsministeren:

«Nesten hver dag i vinter har det skjedd en ulykke med vogntog på vinterglatte og smale veier i Hedmark, spesielt på rv. 3. Dette skaper livsfarlige situasjoner samt koster samfunnet mye ressurser og transportørene mye penger. Dette kan skyldes blant annet at rv. 3 er på ca. 90 pst. av veiens lengde smalere enn den stamveistandarden som Stortinget har vedtatt.

Hva vil statsråden bidra med til å redusere antall ulykker på rv. 3?»

Statsråd Liv Signe Navarsete [12:20:31]: Eg er, som representanten Bredvold, oppteken av tryggleiken på norske vegar. Når det gjeld rv. 3 i Hedmark, er denne vegen ei hovudåre for tungtrafikk mellom Nord- og Midt-Noreg og Oslo-området, og tungtrafikken har auka her dei seinare åra. Trafikken på rv. 3 mellom Ulsberg i Sør-Trøndelag og Elverum i Hedmark varierer mellom 1 700 og vel 5 000 køyretøy pr. døger. Tungtrafikken utgjer høvesvis 28 og 18 pst. av den samla trafikken på dei to stadene. Ulukkessituasjonen har vore relativt stabil i perioden 1998–2005. Talet på personskadeulukker har likevel gått ned med vel 10 pst. 28 personar er drepne og 44 alvorleg skadde i åtteårsperioden.

Rv. 3 nord for Rena har stort sett vegbreidd mellom 7 og 8 meter. I St.meld. nr. 37 for 1996–1997, om Norsk veg- og trafikkplan 1998–2007, er det lagt til grunn ei minste vegbreidd på 8,5 meter for utbygging av stamvegnettet. Kravet til vegbreidd skal likevel sjåast i samanheng med m.a. trafikkmengd. Utgreiing av vegstandard på stamvegruta, m.a. vegbreidd, inngår som ein del av dei rutevise utgreiingane av stamvegane, og det vil verte følgt opp i Nasjonal transportplan 2010–2019.

Ut frå ruta si betydning for transport mellom Oslo og Trondheim skal prioriteringane på rv. 3 sjåast i samanheng med prioriteringane på E6 mellom Oslo og Trondheim, jf. St.meld. nr. 46 for 1999–2000, om Nasjonal transportplan 2002–2011. I St.meld. nr. 24 for 2003–2004, om Nasjonal transportplan 2006–2015, er det foreslege at ein skal utføre mindre investeringstiltak, m.a. utbetring av eksisterande rv. 3 mellom Elverum og Rena i første fireårsperiode. I handlingsprogrammet for investeringar på stamvegnettet for perioden 2006–2009 er det likevel ikkje prioritert investeringar på rv. 3 i Hedmark. I Sør-Trøndelag vert omlegging sør for Ulsberg fullført i 2006.

Statens vegvesen Region øst fullfører i 2006 eit prøveprosjekt på ei 11 km lang strekning i Stor-Elvdal for å utvikle strategiar til utbetring av eksisterande veg. Prosjektet er omtalt i Nasjonal transportplan 2002–2011. I opplegget inngår tiltak på sideterreng, breiddutviding, avkjørselsregulering m.m. Det vert utført utbetring på denne strekninga i 2005, og prosjektet skal koordinerast med dekkelegging i 2006.

For vintersesongen 2005–2006 er det innført eit endra opplegg for vintervedlikehald på rv. 3 nord for Rena, såkalla vinterveg med aktiv salting. Entreprenørane får høve til i større grad å bruke salt for å gjere det lettare å tilfredsstille friksjonskrava. Tiltaket har som føremål å betre trafikktryggleiken og skal evaluerast etter sesongen.

Eg viser òg til mine svar på spørsmål 11, frå representanten Nistad i spørjetimen 11. januar i år, og spørsmål 13, frå representanten Bredvold i spørjetimen 15. februar i år, som gjaldt tilhøva på E6 i Oppland og Hedmark.

Per Roar Bredvold (FrP) [12:23:57]: Jeg takker statsråden for svaret.

Det er greit at statsråden refererer til tidligere spørsmål. Grunnen til at vi tidligere har hatt spørsmål om både E6 og rv. 3, er at dette er veier som er viktige, men de har ikke den standard som trafikkmengden tilsier at de skulle ha.

Når det gjelder rv. 3, har vi hatt spørsmålet oppe flere ganger, faktisk under skiftende regjeringer, og jeg er glad for at statsråden nevnte de 11 km som noe positivt. Det skyldes Fremskrittspartiet, som under behandlingen av revidert klarte å få 20 mill. kr til denne veien i Hedmark og 20 mill. kr til nabofylket. Og med de 20 mill. kr til Hedmark fikk man altså 11 km med bedre vei. Den ble bredere etc.

Når det gjelder rv. 3, velger rundt 90 pst. av vogntogene å kjøre Østerdalen framfor Gudbrandsdalen. Det er en grunn til det. Men når veien ikke er bra nok, skjer det dessverre ulykker. Det er det vi må gjøre noe med. Da er det ikke nok med økte kontroller, som nå varsles, men det må gjøres noe konkret med veien.

Statsråd Liv Signe Navarsete [12:25:05]: Eg er sjølvsagt enig i dei vurderingane som representanten Bredvold gjer seg. Me treng å intensivere utbetring av mange vegstrekningar, medrekna rv. 3 i Hedmark. Men så er det slik at me har eit plansystem i Nasjonal transportplan og eit handlingsprogram der ikkje minst fylkeskommunen er inne og prioriterer.

Eg er vel kjend med den såkalla lottorekkja 2-4-6-16 som ein har prioritert lokalt, og i mitt arbeid vel eg – så langt det er mogleg – å følgje dei prioriteringane som ein gjer i dei enkelte fylka. Slik sett er det manglande lokale prioriteringar som slår ut i dei vedtaka som er gjorde, og som dannar grunnlaget for handlingsprogrammet i Nasjonal transportplan.

Per Roar Bredvold (FrP) [12:25:58]: Jeg takker statsråden nok en gang for svaret.

Lottorekka 2-4-6-16 står selvfølgelig ved lag, og den skal videreutvikles. Det handler om én ting, det handler om å gjøre veien bedre – men mitt spørsmål handler om vintervedlikehold. Det er ingen overraskelse at vinteren kommer, at det snør om vinteren, og at det om vinteren kan bli glatt. Da er det den nødvendige beredskapen som savnes.

Jeg tror at de som driver med vintervedlikehold, gjør så godt de kan innenfor de økonomiske rammer man har. Men pengene strekker altså ikke til. Man har ikke mulighet til å rykke ut og brøyte når det er behov for det, for det finnes ikke penger. Det er også begrensninger ved brøyting, ved at det må være så og så mange cm snø for at det skal være lov å brøyte.

Så spørsmålet er: Er statsråden bekvem med at det er for lite penger både til vintervedlikehold og utbedring av veier – i dette tilfellet rv. 3?

Statsråd Liv Signe Navarsete [12:27:04]: Det er mange element som gjer seg gjeldande i forhold til vintervedlikeholdet – det er konkurranseutsett. Det me må vurdere, er sjølvsagt: Er elementa i anbudsutsetjinga gode nok? Vert dei kontrollerte godt nok? Som eg òg sa i eit tid-

legare svar i dag, må me gå inn og sjå på om me har god nok kontroll med at dei forpliktingane som entreprenøren tek på seg, vert oppfylte. Så har eg òg sagt at me no innfører eit endra opplegg for vintervedlikehald på rv. 3 nord for Rena med aktiv salting, og at me skal evaluere det tiltaket etter sesongen for å sjå om det eventuelt skal utvidast, og om me kan finne andre og betre tiltak.

Sjølvsagt ynskjer denne statsråden som alle andre statsrådar auka ramme til sitt område, og det er ingen tvil om at behova er store både på rv. 3 og elles i landet til auka samferdselsramme.

S p ø r s m å l 1 0

Borghild Tenden (V) [12:28:37]: Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til samferdselsministeren:

«I den politiske plattformen fra Soria Moria står det at Regjeringen vil igangsette et introduksjonsprogram for bruk av biodrivstoff i tråd med EU-direktiv 2003/30/EF. Dette betyr at innen 2010 skal biodrivstoffet utgjøre 5,75 pst. av omsetningen.

Hvordan er fremdriften i Regjeringens arbeid for å nå dette målet?»

Statsråd Liv Signe Navarsete [12:29:17]: Den førre regjeringa gav rett før ho gjekk av, SFT og Vegdirektoratet i oppdrag å utgreie nærare aktuelle verkemiddel for å hjelpe til slik at biodrivstoff vert teke i bruk i marknaden. Dette arbeidet skal vere ferdig i desse dagar. Regjeringa har vilja avvente dette arbeidet før me tek stilling til kva for verkemiddel me skal ta i bruk for å auke bruken av biodrivstoff i Noreg. Me vil kome attende til spørsmålet i samband med framlegging av statsbudsjettet for 2007.

Elles vil eg gjere merksam på at EU sine målsetjingar for biodrivstoff er ambisiøse og dessutan ikkje bindande. Dei einskilde medlemslanda må sjølve finne eit passande ambisjonsnivå, tilpassa deira forhold. Slik bør det òg vere for Noreg. Kva for ambisjonsnivå me bør velje, vil m.a. vere avhengig av kostnader ved å ta biodrivstoff i bruk og moglegheiter for produksjon av slikt drivstoff i Noreg.

Borghild Tenden (V) [12:30:16]: Jeg takker statsråden for svaret.

Jeg er fullstendig klar over denne rapporten som skulle foreligge 1. februar, men som ennå ikke er kommet.

I valgkampen var spesielt Senterpartiet høyt på banen. Stortingsrepresentant Inger S. Enger sier til tidsskriftet Dag og Tid at det er

«oppsiktsvekkjande at Regjeringa» – altså Bondevik II – «ikkje vil innføre EU-direktivet om biodrivstoff frå 2003».

Når man går så høyt på banen i valgkampen, hadde jeg faktisk forventet at man selv hadde en klar opptrappingsplan, og i det minste hadde hastverk med å etterspørre nevnte rapport. Hvilke konkrete tiltak tenkte Senterpartiet på da de gikk så høyt på banen i valgkampen? Vil Senterpartiet i regjering gjøre noe med omsetningskravet for biodiesel, og vil samferdselsministeren gjøre noe med hensyn til avgiftsfritak når det gjelder bioetanol?

Statsråd Liv Signe Navarsete [12:31:21]: Senterpartiet har hatt og har ein ambisjon om å få auka bruk av biodrivstoff. Det kjem me til å arbeide med; som me har gjort i opposisjon, arbeider me for det i posisjon.

No er det slik at når Regjeringa har sett i gang eit arbeid – dvs. det var den førre regjeringa som gjorde det, men det er me som no sit med ansvaret – i regi av SFT og Vegdirektoratet, vil det vere ganske dumt av Regjeringa ikkje å få det arbeidet på bordet før me set i gang. Ein må forvente at den tida som er brukt på å arbeide med dette, har resultert i mange gode, konkrete handlingsalternativ som me kan nytte. Det er det me ventar på. Det handlar ikkje om passivitet, det handlar rett og slett om rasjonalitet og at ein ventar på eit arbeid som er i gang.

Borghild Tenden (V) [12:32:18]: Jeg takker statsråden for svaret.

Bondevik II hadde også en offensiv satsing på forskning når det gjaldt hydrogen og biodrivstoff. Kan statsråden love å videreføre og aller helst øke denne satsingen?

Statsråd Liv Signe Navarsete [12:32:34]: Innafor mitt område ligg det no ei stor satsing og på dette området, satsing på både hydrogen, biodrivstoff og andre alternative, miljøvenlege former for drivstoff. Det er eit område som Regjeringa er svært oppteken av, og som me sjølv sagt vil vurdere å utvide når me skal diskutere budsjettet for 2007. Men budsjettforhandlingar tek eg som kjent ikkje her, men i Regjeringa, så det får me kome attende til når budsjettet skal leggast fram.

S p ø r s m å l 1 1

Arne Sortevik (FrP) [12:33:28]: «I en rapport fra forskningsorganisasjonen SINTEF som nylig ble offentliggjort, hevdes det at sterk fornyelse av personbilparken i Norge kan bidra kraftig til reduksjon av skader og dødsfall i vegtrafikken i Norge. Vi har en av Europas eldre bilparker og samtidig nest høyest nybilpris i Europa. En nyere og derved sikrere bilpark vil også gi en betydelig miljøeffekt gjennom lavere drivstofforbruk og lavere utslipp.

Hva vil statsråden gjøre for å få til en hurtig fornyelse av personbilparken i Norge?»

Statsråd Liv Signe Navarsete [12:34:14]: Først vil eg seie at dette tvillaust er eit spørsmål som opptek Framstegspartiets representantar frå Hordaland for tida. Representanten Hagesæter har nyleg stilt eit spørsmål til skriftleg svar, spørsmål nr. 485, som i innhald er svært likt det spørsmålet representanten Sortevik tek opp. Dette er spørsmål som kjem inn på fleire statsråders ansvarsområde, og svaret på spørsmålet er difor utarbeidd i fellesskap av finansministeren og meg.

Arbeidsgruppa som vurderte bilavgiftene i 2003, viste til at i tillegg til bilavgiftene kan m.a. firmabilskattlegginga, bruksfrådraga, vrakpantordninga og ordninga med periodisk køyretøykontroll, såkalla EØS-kontroll, påverke samansetjinga av bilparken. Andre ting som kan påverke samansetjinga av bilparken, kan t.d. vere busetnadsmøn-

steret. Sidan representanten Sortevik i spørsmålet sitt koplar forholdet mellom eldre bilpark, høge nybilprisar og skadar og dødsfall i trafikken, tek eg det for gitt at det er samanhengen mellom lågare eingongsavgift og lågare ulukkeskostnader som blir etterlyste.

Forskningsorganisasjonen SINTEF har vurdert at 250 menneskeliv ville vore sparde i løpet av 15 år dersom utskiftinga av bilparken vart forsert med fem år, jf. artikkel i bladet Samferdsel nr. 1 for februar 2006. Vurderinga er basert på ei endring i den såkalla passive tryggleiken, dvs. det reduserte skadeomfanget ved gitte kollisjonar. Berekinga tek ikkje omsyn til at trafikantane kan endre køyreåtfærd som følgje av at bilen er sikrere. Dersom sikrere bilar fører til meir uforsiktig køyring, vil gevinsten verte redusert.

Det er generelt venta at ein reduksjon i eingongsavgifta vil kunne føre til ein reduksjon i alderen på bilparken gjennom eit auka sal av nye bilar. Dersom dei nye bilane kjem til erstatning for eldre bilar, vil dette føre til at gjennomsnittsalderen på bilparken går ned. Det er likevel grunnar til å tru at ikkje heile auken i salet av nye bilar vil motsvarast av ein tilsvarende auke i mengda av vraka bilar. Det samla talet bilar vil altså kunne auke. Dei negative effektane av dette når det gjeld m.a. kø, ulukkeskostnader og miljøkostnader, må òg takast med i vurderinga av effekten av ein eventuell reduksjon i eingongsavgifta.

Ein slik einseitig reduksjon i eingongsavgifta kan altså føre til fleire bilar, meir bilkøyring, færre kollektivreiser og mindre sykling. Dette er ei utvikling som denne regjeringa vurderer som lite ynskjeleg. Det kan òg hende at auka biltrafikk utliknar forbetringa i den passive tryggleiken i nyare bilar. Ein raskare takt på utskiftinga enn i dag vil, som forskningsorganisasjonen SINTEF seier, sannsynlegvis føre med seg at me får sikrere og meir miljøvenlege bilar. Dette føreset at dei bilane folk kjøper, faktisk er sikre, at ikkje motorstyrken vert auka vesentleg, og at dei vert køyrde på ein sikker måte.

I same artikkel peikar SINTEF også på ei rekkje tiltak som i framtida kan påverke køyreåtfærd. Dette kan vere ulike mekanismar som grip inn når føraren køyrer for fort, for nær bilen framfor osv. Slike mekanismar vil hindre at auka passiv tryggleik blir teken ut i meir usikker køyreåtfærd.

Eg ser at den relativt høge eingongsavgifta i Noreg kan føre til at fleire beheld bilane lenger. Likevel er gjennomsnittsalderen på bilparken i Noreg ikkje vesentleg høgare enn i Sverige – 10,2 år i Noreg og 9,6 år i Sverige. Sverige har som kjent inga eingongsavgift ved kjøp av bil, og bilane vert derfor vesentleg billegare enn i Noreg. Dette understrekar at òg andre forhold enn eingongsavgifta er viktige for alderen på bilparken. Ein mogleg forklaringsfaktor kan vere at me i Noreg, og for så vidt òg i Sverige, har relativt store bilar samanlikna med ein del andre europeiske land. Slike bilar synest å ha lengre levetid enn typiske småbilar, utan at dette nødvendigvis går ut over tryggleiken.

Som nemnt i St.prp. nr. 1 Tillegg nr. 1 for 2005-2006 tek Regjeringa sikte på å leggje fram forslag til omlegging av bilavgiftene i ei meir miljøvennleg retning i budsjettet for 2007.

Carl I. Hagen hadde her gjeninntatt presidentplassen.

Arne Sortevik (FrP) [12:38:36]: Jeg takker statsråden for svaret.

Slik SINTEF presenterer sitt forskningsresultat, fremstår det å sørge for en hurtigere utskifting av bilparken som det klart mest effektive tiltaket våre myndigheter kan gjennomføre for å redusere antall dødsulykker og antall alvorlige ulykker med trafikkskader på norske veier.

Hva vil statsråden gjøre for å sikre at denne dramatiske reduksjonen i antall dødsulykker i trafikken som hun selv har omtalt – nemlig 250 menneskeliv spart dersom man kan øke takten i utskiftingen – faktisk kan bli en realitet?

Statsråd Liv Signe Navarsete [12:39:33]: I det arbeidet som går føre seg med omlegging av avgiftssystemet, og som vil verte presentert for Stortinget i budsjettet for 2007, vil sjølvsagt denne rapporten verte teken med som grunnlagsmateriale. Me må òg vurdere om dette er den beste måten å redusere talet på drepne i trafikken på, eller om det er andre element som må vektleggjast sterkare. Målet står uomtvisteleg klart: Nullvisjonen er styrande for arbeidet når det gjeld talet på drepne og hardt skadde i trafikken, og då er sjølvsagt dette eitt viktig element å vurdere i det arbeidet. Visjonen, som sagt, er null drepne.

Arne Sortevik (FrP) [12:40:25]: Jeg takker igjen for svaret. Det er slik at Nasjonal handlingsplan for trafikk-sikkerhet på veg 2006–2009 nettopp er lagt frem, og jeg har merket meg at statsråden i en kommentar sier at trafikkulykker er et stort samfunnsproblem. Men et av de mest effektive tiltakene for å redusere skader og ulykker er ikke omtalt i planen. Planen har 234 enkelttiltak. Det er ingen omtale av sikrere biler, altså det å øke utskiftings-takten for biler og sørge for at folk faktisk får råd og anledning til å kjøpe nye og sikre biler og bruke dem i trafikken. Et slikt tiltak inngår ikke i planen.

Hva vil statsråden gjøre for at også Finansdepartementet blir en hovedaktør i dette planarbeidet sammen med Vegvesenet, politiet, Sosial- og helsedepartementet og Trygg Trafikk?

Statsråd Liv Signe Navarsete [12:41:27]: Som eg peika på i mitt hovudsvar, er det ikkje vesentleg høgare gjennomsnittsalder på bilparken i Noreg, med våre ein-gongsavgifter, enn det er i Sverige, som ikkje har ein-gongsavgift. Så me må sjå litt nærare på samanhengene mellom reduserte avgifter og fornying av bilparken og færre drepne.

Kva er den beste vegen for å kome dit? Når det gjeld Finansdepartementet si deltaking, er det sjølvsagt slik at nesten alle dei tiltaka ein ynskjer å setje i verk, inkluderer Finansdepartementet på eit eller anna vis, som representanten Sortevik vel veit. Finansdepartementet er altså på sett og vis inkludert, men eg ser poenget til Sortevik med at utarbeiding og rullering av denne typen planar må inkludere Finansdepartementet og deira ansvar for skatte-

og avgiftssystemet på kanskje ein tydelegare måte i framtida.

Spørsmål 12

Øyvind Halleraker (H) [12:42:56]: Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til samferdselsministeren:

«Bergen opplever nå en økende kollektivbruk og har behov for en minst like stor andel av belønningsmidlene som de andre storbyene, dersom man skal holde på den gode utviklingen i retning av mer kollektivbruk.

Vil statsråden gjennomgå tildelingskriteriene for belønningsmidler slik at Bergen ikke kommer dårligere ut enn for eksempel Oslo, og at den positive utviklingen i antallet kollektivreiser i Bergen kan videreføres?»

Statsråd Liv Signe Navarsete [12:43:33]: Retningslinjene for belønningsordninga er utforma i samsvar med St.prp. nr. 1 for 2002-2003. Formålet med ordninga er å stimulere til betre framkomelegheit, miljø og helse i storbyane. Det gjer ein ved å avgrense voksteren i transport-behovet og auke talet på kollektivreiser på kostnad av reiser med privatbil. Alle byane som søkjer etter midlar frå belønningsordninga for 2006, kan gledeleg nok vise til trafikkvokster i kollektivtransporten. Retningslinjene legg opp til at dei av byane som har oppnådd dei beste resultatata og samtidig set i verk målretta tiltak for ei framleis positiv utvikling, skal lønast for innsatsen sin – dette i motsetning til ei ein-sidig pro rata fordeling, der alle byane ville fått ein lik sum i høve til storleik, uavhengig av resultat og innsats.

Belønningsordninga skal evaluerast i 2007, her medrekna retningslinjene. Eg ser ikkje noko grunnlag for å framskande ei slik evaluering.

Bergen vert i 2006 vurdert etter dei nemnde kriteriana, på same måten som dei andre bykommunane. Dersom Bergen set inn tiltak som gjev vekst i talet på kollektivreiser og nedgang i talet på privatbilreiser, og samstundes legg opp til tiltak for ei framleis positiv utvikling, vil byen få midlar frå belønningsordninga i 2006 ut frå dette.

Øyvind Halleraker (H) [12:44:31]: Jeg takker for svaret.

Statsråden og jeg hadde gleden av å bidra til en historisk satsing på kollektivtransport i Bergen med vedtaket her i Stortinget i går. Der har man virkelig lagt ryggen til for å løse byens utfordringer. Egenfinansieringen og de økonomiske bidragene er meget betydelige, for å si det mildt. I dette bildet er altså incentivmidlene en viktig stimulan for byen.

Jeg vil spisse spørsmålet mitt litt: Kan statsråden forsikre at denne regjeringen ikke vil endre på kriteriene for tildeling på en slik måte at kommuner som nå dimensjonerer sin kollektivsatsing ut fra nye bevilgninger, blir ugunstig rammet?

Statsråd Liv Signe Navarsete [12:45:56]: Av retningslinjene for ordninga går det fram at dei byane som skal få tillit, skal setje i verk tiltak som verkar avgrens-

de på personbiltrafikken. Dei skal vise til resultat i form av sterkare vekst i talet på kollektivreiser enn i talet på personbilreiser, og dei skal bruke midlane til å styrkje kollektivtilbodets konkurransekraft.

Det vi skal gjere i 2007, er ei evaluering av korleis tiltaka har verka etter desse kriteria. Men for 2006 vert sjølvsagt midlane tildelte etter dei gjeldande kriteria. Om ein etter evaluering i 2007 finn å måtte endre kriteria, kan eg ikkje seie noko om før me har gjort den nemnde evalueringa.

Øyvind Halleraker (H) [12:46:44]: Jeg takker igjen for svaret.

Det er et annet forhold som også kommer inn her. Bergen kommune har fått en rekke merkostnader i forbindelse med kollektivtrafikken som dels skyldes statlige initiativ og endringer, f.eks. i rammebetingelser og økte drivstoffpriser. Dette kompenseres ikke i rammeoverføringer fra staten. Jeg er derfor glad for å høre at statsråden legger vekt på å opprettholde resultatbaserte tilnærminger.

Jeg forstår det også slik på statsrådens svar at hun anerkjenner belønningsordningen som Samarbeidsregjeringen innførte, som et godt tiltak for å øke kollektivreisene i byområdene. Jeg er litt mer dristig i mitt siste spørsmål: Vil ministeren trappe opp de økonomiske rammene for ordningen?

Statsråd Liv Signe Navarsete [12:47:40]: I Soria Moria-erklæringa ligg det ein ambisjon om å satse intensivt på kollektivtransport, spesielt i og omkring dei store byane. Det er der me ser dei største utfordringane i forhold til å få redusert biltrafikken. I det ligg det òg ei satsing på belønningsordninga, som etter mitt syn er eit godt tiltak. Det er viktig at ein ikkje berre konsentrerer seg om den indre bykjernen, men at ein òg evnar å sjå dei omkringliggjande kommunane i samanheng, for ikkje minst ut- og innpendling til dei store byane medfører stor køproblematikk og slik sett eit større behov for å få fleire over på kollektive reisemåtar.

Når det gjeld kompensasjon for auka drivstoffprisar og liknande, er Bergen kommune i same situasjon som andre kommunar, anten dei er by- eller landkommunar, og må takle det på anna vis enn gjennom belønningsordninga.

S p ø r s m å l 1 3

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [12:49:02]: Jeg ønsker å stille følgende spørsmål til samferdselsministeren:

«På statsrådens besøk i Rogaland fikk bompengemotstandere beskjed om å være «solidariske» når staten forlenger virketiden for Sogn bomstasjon. På Karmøy sa statsråden derimot: «det er vanskelig å tvinge fram en bompengeløsning som ikke er ønsket lokalt!» Lokalpolitikere trues med at de vil sakke akterut på samferdselssektoren uten bompenger. I Rogaland dekker staten kun 20 pst. av veiinvesteringene, beløpet pr. innbygger er lavest i landet.

Vil staten i fremtiden ta en større del av veiinvesteringene i Rogaland?»

Statsråd Liv Signe Navarsete [12:49:40]: Ved behandlinga av St.meld. nr. 24 for 2003-2004, Nasjonal transportplan 2006–2015, vedtok Stortinget å auke ramma til investeringar på stamvegnettet og andre riksvegnett med 9 milliardar kr i tiårsperioden, fordelt med 4 milliardar kr til stamveggar og 5 milliardar kr til andre riksveggar. Stortinget vedtok samstundes fordelinga på stamveggar og fylke. I tillegg kjem 0,5 milliardar kr som tilskot til infrastrukturtiltak for kollektivtrafikken utanfor staten sitt ansvarsområde og 1 milliard kr til rassikringstiltak som ikkje vart fordelt av Stortinget.

Regjeringa har i Soria Moria-erklæringa følgd opp Stortinget sitt vedtak om Nasjonal transportplan. Eg vil arbeide for at lovnadene i Soria Moria-erklæringa om løyvingar til vegformål vert følgde opp i dei årlege budsjetta.

Bompengefinansiering av prosjekt og andre tiltak skal byggje på eit lokalt ynske om ei raskare gjennomføring enn det fullfinansiering over statlege budsjett ville gitt rom for. Den høge prosenten med bompengar i Rogaland er resultatet av ynske frå lokale styresmakter.

Fordelinga av statsmidlar på stamveggar og fylke må eg kome tilbake til ved neste revisjon av Nasjonal transportplan, dvs. Nasjonal transportplan for perioden 2010–2019.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [12:51:03]: Jeg takker statsråden for svaret. Her var det veldig mye generelt og veldig lite direkte svar på mitt spørsmål.

I Rogaland er vi stolte over å ha en dugnadsånd som sørger for at veldig mange gode næringslivsprosjekter blir til, og som sørger for at mye av næringslivet i Rogaland er godt konkurransedyktig overfor omverdenen. Men vi ser altså at på et av de viktigste områdene for å sikre et konkurransedyktig næringsliv, nemlig samferdsel og god infrastruktur, har ikke Rogaland fått særlig mye hjelp fra sentrale myndigheter. Nå opplever vi at sentrale myndigheter utnytter denne gode dugnadsånden til å sørge for at lokale innbyggere, som befolkningen i Rogaland, selv må ta en stadig større andel av kostnadene. Når Rogaland får minst bevilgninger pr. innbygger i landet, sier det litt om situasjonen.

Det er greit at budsjettbehandlingen skal tas til høsten, og det er greit at neste revidering av Nasjonal transportplan ligger langt fram i tid, men det er behov for en del prinsipielle avklaringer: Mener statsråden at staten i hvert fall bør bidra med en minsteandel til samferdselsinvesteringer i hvert fylke? I Rogaland dekker staten altså bare 20 pst.

Statsråd Liv Signe Navarsete [12:52:18]: Den låge andelen statlege midlar til Rogaland gjenspeglar det som representanten rett seier er ei enorm dugnadsånd i Rogaland og for så vidt i Hordaland. Det er dei to fylka som skil seg ut når det gjeld vilje til å satse på samferdsel og ulike bompengefinansierte prosjekt. I handlingsprogrammet 2069 ligg vel dei fylka på 3 og 4 1/2 milliardar kr, medan andre fylke faktisk ligg heilt nede på null og oppover. Ergo vert prosentdelen statlege midlar sjølvsagt mindre i desse fylka enn i fylke som ikkje på same måten

som Rogaland brukar bompengeprojekt for å auke satsinga på veg. Når det gjeld dei reinte statlege midlane sett i forhold til andre fylke, finst det andre fylke som ligg lågare på den ramma enn Rogaland gjer.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [12:53:18]: Statsråden gikk til valg på et partiprogram om å bygge ut infrastrukturen og fjerne bompengefinansiering. Vi ser at i Rogaland har man til og med innført bompenger på flyplassen for å kunne asfaltere der. Det har statsråden sagt var uproblematisk for henne.

Jeg er fullstendig imot bompengefinansiering for å finansiere vegprosjekt. Staten har 1 400 milliarder kr på bok. Men når de andre partiene først bestemmer seg for dette, må en se på hva en kan gjøre for at bompengefinansieringsprosjektene blir av kortest mulig varighet. Når det gjelder Rennfast, som vi diskuterte litt i går i forbindelse med Finnfast, er nesten halvparten av utgiftene til prosjektet gått til renteutgifter. Når statsråden ikke ønsker å redusere bompengandelen, vil statsråden i alle fall sørge for at det kan bli rentefrie lån til bompengeprojekter, på samme måte som det i dag er rentefrie lån til å pusse opp skoler og kirkebygg?

Statsråd Liv Signe Navarsete [12:54:19]: Når det gjeld Framstegspartiet sitt standpunkt til bompengar, vekslar det særdeles mykje mellom dei kommunane der Framstegspartiet er i posisjon og faktisk for bompengar, som i Oslo og Os, og stader der dei ikkje er i posisjon.

Men til spørsmålet. Når det gjeld kor stor del av bompengane som går til renteutgifter, er eg einig med representanten i at den delen er for høg, og eg ynskjer i samband med utgreiing av prosjektfinsiering som no er på gang mellom Samferdselsdepartementet og Finansdepartementet, å få vurdert om det går an å få ei statleg låneordning med ei rente som iallfall er lågare enn det ein kan oppnå i den private marknaden og slik sett vil lette bompengeselskapa sine borer.

S p ø r s m å l 1 4

Ola T. Lånke (KrF) [12:55:24]: Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til kunnskapsministeren:

«Ifølge medieoppslag foreslår departementet strukturendringer som vil føre til en reduksjon i faglig fordypning på 266 timer i videregående trinn (Vg1) for programområdene musikk, dans og drama. Endringene vil kunne få store faglige konsekvenser i forhold til innhold, progresjon og måloppnåelse for elevene.

Vil statsråden revurdere de foreslåtte endringene slik at fordypningsmulighetene for elevene opprettholdes?»

Statsråd Øystein Djupedal [12:56:05]: Jeg er glad for å få denne anledningen til å rette opp de misforståelser som er skapt rundt innhold og fag- og timefordeling innenfor utdanningsprogrammet for musikk, dans og drama.

Først litt om fastsetting av struktur i videregående opplæring i Kunnskapsløftet. Strukturen i videregående opp-

læring er sammensatt og skal ivareta mange kryssende hensyn. Den omfatter rundt 200 yrkesutdanninger i tillegg til studieforberedende studieretninger med forskjellige muligheter for fordypning. Derfor er den nye strukturen utredet i NOU 2003:16, I første rekke. Forslagene i utredningen og høringene til denne dannet grunnlaget for forslagene som ble lagt fram for Stortinget i St.meld. nr. 30 for 2003-2004, Kultur for læring.

Under behandlingen av meldingen sluttet Stortinget seg til at det skulle videreføres et eget utdanningsprogram for musikk, dans og drama, videre at kravene til matematikk skulle økes for å få generell studiekompetanse. Samtidig ble også timetallet for de enkelte utdanningsprogrammene og fordelingen mellom timer i fellesfag, felles program og valgfrie programfag fastsatt. For Vg1 innenfor utdanningsprogrammet for musikk, dans og drama innebar dette 30 uketimer i fellesfag, fordelt på 25 timer i fellesfag og fem timer i felles programfag. I tillegg ble det foreslått fem uketimer i valgfrie programfag. Det er Stortingets behandling av meldingen som er utgangspunktet for det læreplanarbeidet som nå foregår, med en mindre justering. Nettopp for i enda større grad å ivareta fordypning er det nå åpnet for at elevene innenfor musikk, dans og drama skal bruke to uketimer til å arbeide med egne mål for bevegelse tilpasset musikk, dans og drama istedenfor det ordinære kroppsøvingsfaget. Dette innebærer at to uketimer på Vg1 er flyttet fra fellesfag til felles programfag med et innhold som er noe mer tilpasset utdanningsprogrammet enn det som opprinnelig lå til grunn.

Sammenliknet med dagens ordning innebærer Kunnskapsløftet noen mindre endringer i Vg1 for utdanningsprogrammet for musikk, dans og drama:

- Fellesfagene har økt med tre uketimer til 23 for å gi plass til mer matematikk.
- Felles programfag har fått en reduksjon, fra fire uketimer til sju, for å gi plass til matematikk og mer fordypning.
- Valgfrie program, der elevene fordyper seg i henholdsvis musikk, dans eller drama, er økt med én uke-time til fem.

Det følger av dette at de medieoppslagene representanten Lånke viser til, gir et galt bilde av det arbeidet som pågår. Utdanningsprogrammet for musikk, dans og drama vil ha et innhold og en progresjon som fører videre det vesentlige fra dagens ordning, samtidig som kravet til matematikk er økt. Programmet vil gi god anledning til faglig fordypning for elevene i det programområdet eleven ønsker, faktisk bedre enn i dag på Vg1. Fag- og timefordelingen baserer seg på hovedprinsippene som har vært behandlet av Stortinget, og vi er nå inne i slutfasen av arbeidet med læreplanene.

Derfor er det ikke aktuelt eller behov for å gjøre endringer i denne strukturen.

Ola T. Lånke (KrF) [12:59:00]: Jeg takker statsråden for svaret.

Jeg skjønner at han ikke har til hensikt å lytte til det fagfolk har påpekt i denne sammenhengen. Det skuffer meg jo litt. Ifølge fagfolk er essensen at departementet på

overtid i prosessen med fagplanene har foretatt endringer som medfører en betydelig svekkelse av mulighetene til fordypning på de ulike områdene musikk, dans og drama. Konsekvensen av innføring av et sånt felles programfag for musikk, dans og drama er at elevene innenfor hvert av disse tre kunstfagene vil stå mye dårligere rustet med tanke på det videre utdanningsløpet. Angivelig er dette gjort for å sikre mulighetene for å foreta linjebytte, noe veldig få erfaringsvis foretar seg. I stedet får man altså en svekkelse av kvaliteten i utdanningen. Vi får dårligere musikere, dårligere dansere og dårligere skuespillere som følge av dette.

Det undrer meg at statsråd og departement her kan komme slik på kollisjonskurs med en samlet fagekspertise, som jo har deltatt i prosessen i tre forskjellige plangrupper, og som tilsynelatende i hvert fall var enig med departementet i at det var i overensstemmelse med Stortingets vedtak. Hvorfor lytter ikke statsråden til disse fagfolkene?

Statsråd Øystein Djupedal [13:00:21]: Vi lytter bestandig til fagfolkene, og det vi gjør, er i tråd med det som hele tiden har vært forutsetningen i dette. Musikk, dans og drama er én linje, og det betyr at man må legge til rette for at alle har plass innenfor den samme linjen. Det betyr at vi nå øker valgfrie programfag med en time i forhold til dagens struktur, fra fire til fem. Etter vårt skjønn er dette en betydelig styrking, og vi legger til grunn denne veldig positive linjens egenart.

Det har vært en tett dialog hele veien om dette. Det studietilbudet man nå får, er tilpasset det Stortinget også har vedtatt. Men la meg også være klar på det: Stortinget har vedtatt hvordan strukturen i videregående skole skal være. Det betyr at departementet ikke på eget initiativ kan endre det som har vært en omfattende prosess – omfattende høringer og vedtak i Stortinget. La meg også presisere at dette er vedtatt av den foregående regjering. Det var den som la fram denne stortingsmeldingen med struktur og fagfordeling og timefordeling. Vi har fulgt det mandatet Stortinget har gitt oss.

Vi har vært i god dialog med organisasjonene, og vi føler nok at mye av den kritikken som nå reises, er basert på misforståelser.

Ola T. Lånke (KrF) [13:01:27]: Jeg takker igjen for svaret, men jeg må si at jeg er storlig forundret over at det går an å komme inn i et slikt uføre i 13. time, på overtid. Her hadde man hele høsten god kontakt og godt samarbeid med fagfolkene, og det var i overensstemmelse med Stortingets vedtak. Så plutselig tar man et grep i januar som medfører en betydelig svekkelse av disse tre fagområdene.

Det står i den stortingsmeldingen som statsråd Djupedal refererte til, at Norge har en svært god utdanning på disse tre områdene, kanskje til og med den beste i verden, og det er jo understreket også av politikere og fagfolk i mange sammenhenger. Nå vil man altså svekke dette ved å gjøre dette.

Jeg vet at både statsråden og undertegnede har kjempet litt med småbarn gjennom tiden, og at vi da har hatt bruk for mye godt vaskevann. Det jeg føler nå, er at man her ikke bare har brukt vaskevannet, men man kaster barnet ut med badevannet. Er det ikke det man gjør i denne sammenhengen? (Presidenten klubber.) Spørsmålet er: Det er en god fjellvettregel som sier at det er ingen skam å snu. Vil det ikke være fornuftig å lytte til fagfolkene?

Statsråd Øystein Djupedal [13:02:42]: Vi lytter selvfølgelig til fagfolk, og vi har vært i god dialog med disse. Men det er Stortinget som har bestemt den strukturen som er.

Vi styrker fordypningen i disse valgfrie programfagene fra fire til fem uketimer. Det er en styrking i forhold til dagens nivå. Det betyr at det er en styrking av denne linjens egenart.

Veldig mye av det spørsmålet Lånke nå bringer opp, er basert på misforståelser. Det har vært ulike signaler gjennom tiden, men fra Stortingets og vår regjerings side har det hele tiden vært den samme timefordeling som har ligget til grunn. Stortinget har gjort noen endringer, bl.a. en styrking av matematikk. Det var det også det forrige storting som gjorde, og vi har selvfølgelig lojalt fulgt opp det i læreplanarbeidet. Strukturen på musikk, dans og drama er altså den samme som strukturen på idrettsfaget – man har ingen endring i dette. Det betyr at strukturen er den samme. Enhver regjering må følge det Stortinget har vedtatt. Vi kunne ikke opprette vår egen struktur på dette når Stortinget har vedtatt de strukturene som foreligger.

Derfor er jeg nok overrasket over spørsmålsstilleren, som mener at Regjeringen på eget initiativ skulle finne en ny struktur for musikk, dans og drama, stikk i strid med den prosessen som har vært, og stikk i strid med Stortingets vedtak og ikke minst den forrige regjeringens ønske. Jeg mener at vi har hatt en god dialog på dette, og musikk, dans og drama vil fortsatt være en spennende og god linje for de kreative studieretningene.

S p ø r s m å l 1 5

Gunnar Gundersen (H) [13:04:06]: Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til kunnskapsministeren:

«Soria Moria-erklæringen slår fast at alle elever som har gjennomført 13 års skolegang, skal oppnå generell studiekompetanse. Statsråden har gjennom senere uttalelser skapt tvil om dette standpunktet står fast.

Betyr dette at Regjeringen nå aksepterer dagens ordning med generell studiekompetanse for søkere med allmennfaglig bakgrunn og opptak etter realkompetansevurdering for søkere med annen bakgrunn, og er Soria Moria-erklæringen skrinlagt for så vidt angår dette punktet?»

Statsråd Øystein Djupedal [13:04:41]: Regjeringen ønsker at alle som har fullført 13-årig grunnopplæring, skal kunne oppnå generell studiekompetanse, uavhengig av studieprogram. Soria Moria-erklæringen bygger på vår ambisjon om at alle som gjennom skolegang, yrkeserfaring eller annen realkompetanse har reelle kvalifikasjoner

for å studere ved universiteter og høyskoler, skal få adgang til å studere.

Hovedmålet vårt er å sikre at de som har gjennomført yrkesfaglige opplæringsløp, ikke skal møte unødige hindre ved overgang til høyere utdanning. Det er samtidig en grunnleggende forutsetning at undervisningen må bygge på nødvendige faglige forutsetninger, og at kandidaten har de nødvendige kvalifikasjoner for studiet.

Dagens regelverk for adgang til høyere utdanning er et kompromiss mellom hensynet til struktur i videregående opplæring, generelle kvalifikasjoner og spesifiserte forkunnskaper til det enkelte studium.

Elever som nå skal velge studieprogram i videregående opplæring, må forholde seg til de hovedprinsipper som ble fastlagt ved Stortingets behandling knyttet til Kunnskapsløftet. Vi vil imidlertid i løpet av våren sende på høring forslag om konkrete bestemmelser om hvordan generell studiekompetanse skal defineres fra og med opptaket til høyere utdanning i 2009. Læreplaner og fag- og timefordelingen i videregående opplæring er et viktig premis for de vurderinger som legges til grunn for dette regelverket.

Det er satt i gang et internt arbeid i departementet for å gjennomgå de ordninger og det regelverk som regulerer opptak til høyere utdanning. Dette omfatter både generell studiekompetanse og andre veier for å kvalifisere seg. Så snart dette arbeidet er ferdig, vil det bli sendt ut på høring, slik at ulike synspunkter og interesser kan komme fram. Endelig utforming av nytt regelverk for opptak til høyere utdanning vil skje på bakgrunn av dette arbeidet.

Det har vært gjort forsøksordninger med opptak til ingeniørutdanning med basis i relevant yrkesutdanning ved flere høyskoler. Jeg vil med grunnlag i de erfaringer som er høstet, og de evalueringsrapporter som departementet har bedt om, vurdere om slike ordninger kan godkjennes permanent. Vi ønsker også å se på muligheten for å utvide slike ordninger med opptak på grunnlag av fagbrev eller annen yrkesrettet utdanning til relevante høyskolestudier på andre fagområder. Hvorvidt og hvordan dette skal gjøres, vil vi ta stilling til etter høringsrunden.

Utgangspunktet for Regjeringens arbeid med generell studiekompetanse er å etablere et system som skal gjøre det enklere for ungdom og andre utdanningsøskende å orientere seg, å kunne bygge videre på sin kompetanse og sikre muligheten for omvalg uten unødvendige omveier. Samtidig må det sikres at de reelt sett har de nødvendige kvalifikasjoner for studium.

Gunnar Gundersen (H) [13:07:14]: Jeg hører at kunnskapsministeren sier to ting på samme tid. Man gjentar Soria Moria-erklæringen, samtidig som man egentlig sier at det skal settes krav. Jeg er veldig klar på det, jeg tror at skal man få kvalitet i utdanningen, må man også sette krav. Det er ingen uenighet om at yrkesfaglig studieløp osv. kan føre fram til en plass på høyskole, men da må man faktisk tilfredsstillende kravene. Norge snakker mye om at det er kompetanse som skal gi Norge konkurransefortrinn i framtiden, og da kommer vi ikke utenom å stille de kravene. Ut fra det svaret kunnskapsministeren gir, skjøn-

ner jeg ikke helt hvorfor han ikke bare kan gjøre det klart at det er studiets krav til kunnskap og kompetanse som skal være grunnleggende for om man kan komme inn og fortsette et løp på høyere utdanning. Det framstår egentlig for meg som en gåte at man ikke bare kan være klar på det.

Statsråd Øystein Djupedal [13:08:16]: Vi har mye erfaring med realkompetanse i norsk høyere utdanning etter hvert. Det er en entydig positiv erfaring. Vi har nå mange, særlig voksne kvinner, som har hatt mulighet til å komme inn i førskolelæreryrket eller sykepleieryrket, eller for den saks skyld andre yrker, med bakgrunn som assistenter eller hjelpepleiere. De har da ikke formell studiekompetanse, men har vist seg kvalifisert til å kunne gå videre, og har vært av stor verdi for mange av våre høyskoler, og ikke minst mange av våre skoler og barnehager, som har fått kvalifiserte, dyktige, engasjerte og motiverte ansatte.

Vi ønsker å bygge videre på de erfaringene realkompetansen har gitt. Vi har også på ulike høyskoler i Norge i dag muligheten til å gå videre fra et fagbrev til ingeniørustudiet. I Høgskolen i Telemark gjelder dette for elektrofag, men det gjelder også for andre fag ved andre høyskoler. Det er også positivt at ungdommer viser seg motivert, har tatt et fagbrev og på den måten klarer å vise at de er kvalifisert for å gå videre, og erfaringen viser at disse elevene er sterkt motivert. Det er disse erfaringene vi nå bringer videre for å se hvordan vi skal lage et system der vi gir ungdom nye valgmuligheter. Vi ber ungdommene våre ta valg veldig tidlig i livet, og det betyr at det må være anledning til (presidenten klubber) ... Unnskyld, president, jeg glemte å se på klokka.

Gunnar Gundersen (H) [13:09:28]: Ja, vi ber nok ungdom ta valg tidlig i livet, men dagens system gir også gode muligheter for å komme seg tilbake i et høyere utdanningsløp hvis man ønsker det. Jeg konstaterer at det er full forvirring ute om hva som egentlig kommer til å gjelde, og den forvirringen kommer til å bli der en stund til, inntil departementet får jobbet seg igjennom dette. Men jeg håper inderlig at departementet lander på en løsning der man faktisk må sette krav i henhold til hva de høyere utdanningsinstitusjonene sier, for at folk skal kunne gjennomføre det studieløpet man legger opp til.

Statsråd Øystein Djupedal [13:10:07]: Politikk er prosess, og den prosessen som vi nå har startet, har vi startet fordi vi ønsker å lage et system som er godt, og som mottas av dem dette angår, på en god måte. Det betyr at det er ikke noen forvirring rundt dette. Forvirringen eksisterer overhodet ikke på annen måte enn at vi har startet en prosess med det mål for øye som er beskrevet i Soria Moria-erklæringen, og som er beskrevet av meg nå i dag. Også ved tidligere anledninger her i spørretimen har jeg beskrevet hvordan denne prosessen er. Det at man har prosesser i høyere utdanning eller i politikk i sin alminnelighet, er det vanligste. Man hopper ikke på en konklusjon før man har utredet dette i samråd med dem som dette angår. Vi er inne i denne prosessen, det vil være en hørings-

prosess i etterkant av dette, og jeg regner helt sikkert med at representanter fra Høyre og andre da også vil være aktive på talerstolen for å fortelle at dette ikke går. Men vårt utgangspunkt er at vi ønsker å gi ungdom mulighet til omvalg hvis de er kvalifisert, og hvis studiene er lagt til rette for det. Det er denne muligheten vi nå utreder, og vi vil komme tilbake til dette ved opptaket til høyere utdanning til neste år.

S p ø r s m å l 1 6

Ine Marie Eriksen (H) [13:11:22]: «Kan statsråden redegjøre for størrelsen på de samlede bevilgninger til forskning og nyskaping over statsbudsjettet for 2006, inkludert avsetningen til Fondet for forskning og nyskaping, etter opplegget i St.prp. nr. 1 Tillegg nr. 1 for 2005-2006, sammenliknet med de tilsvarende størrelser i budsjettforslaget fra regjeringen Bondevik II i St.prp. nr. 1 for 2005-2006?»

Statsråd Øystein Djupedal [13:11:46]: Statsbudsjettet for 2006 innebærer en nominell samlet vekst i forskningsmidlene på 1,33 milliarder kr. Dette tilsvarer en realvekst på hele 7 pst. i forhold til bevilgningen i 2005.

Vi foretok noen mindre omdisponeringer i forhold til Bondevik II-regjeringens budsjettforslag. Vi økte midlene til miljøvennlig energiforskning, mens midlene til næringsrettet forskning ble noe redusert.

Veksten i forskningsbevilgninger fra 2005-budsjettet til vedtatt budsjett for 2006 er den største veksten noensinne. Det er jeg tilfreds med. Det er vanskelig å sammenligne et utkast til budsjett som ble lagt fram etter at den forrige regjering hadde tappt valget, et budsjett Bondeviks regjering visste ikke skulle vedtas eller forhandles i Stortinget.

Når det gjelder Fondet for forskning og nyskaping, økte kapitalen med 14 milliarder kr fra 1. januar 2006 til totalt 50 milliarder kr. Det vil gi ca. 520 mill. kr i økt avkastning til forskningsformål i 2007. Regjeringen valgte ikke å videreføre Bondevik-regjeringens forslag om ytterligere 25 milliarder kr i økt fondskapital i 2006. Beslutningen vil gi mindre fondsavkastning i 2007, men dette vil Regjeringen komme tilbake til i neste års budsjett.

Den samlede veksten i forskningsmidlene på 1,33 milliarder kr samt kapitaløkningen på 14 milliarder kr til Fondet for forskning og nyskaping gjør at forskningsbudsjettet for 2006 ble svært godt, og over 1 milliard kr bedre enn det siste budsjettet Bondevik-regjeringen fikk vedtatt.

Ine Marie Eriksen (H) [13:13:13]: Jeg er glad for at statsråden nå går tilbake på det han sa i spørretimen for to uker siden, da han mente at den regjeringa som nå sitter, «har lagt fram det mest ambisiøse budsjettet for forskning som noen regjering noensinne har gjort». Statsråden innrømmer nå at det er til dels store kutt i næringsrettet forskning, og han innrømmer også at kuttet i Forskningsfondet på 25 milliarder kr av fondskapitalen innebærer at det blir mindre penger til forskning i 2006 og i 2007.

Forskningsbevilgninger er alltid utsatt, for de står ikke øverst på den kortsiktige politiske dagsordenen, og de gir ikke umiddelbar gevinst. Spørsmålet er da hvordan man kan få til en optimal utnyttelse av økte forskningsmidler. Det krever forutsigbarhet, det krever lang planleggingshorisont, og poenget med å øke fondskapitalen i Forskningsfondet med hele 39 milliarder kr var nettopp å gi den langsiktigheten og forutsigbarheten. Spørsmålet nå, når kuttet faktisk er der, er hvordan Regjeringa vil håndtere en slik forutsigbarhet, og hvordan vi kan være sikre på at forskningen også i 2007 og årene framover får gode rammer.

Statsråd Øystein Djupedal [13:14:22]: Vår regjering har fått vedtatt det mest ambisiøse budsjett som noen regjering har fått vedtatt i Stortinget. Det står fast. Bondevik-regjeringen la fram et forslag som ikke kom til behandling i Stortinget. Det var et budsjett den visste ikke skulle følges opp, og hvis man ser på Bondevik-regjeringens forhistorie knyttet til forskningsbevilgninger, vil man se at den er veldig forskjellig. Det siste budsjettet man fikk vedtatt, var 1 milliard kr lavere, altså 0,3 mill. kr i vekst, og en vil se også at det varierte over år. Man vil også se at bevilgningen til Forskningsfondet har vært veldig lav, mens man i det siste budsjettet før man går av, og man vet man skal gå av, setter inn 39 milliarder kr. Så denne finten vet vi godt var en finte, men jeg er glad for at Høyre og de tidligere regjeringspartiene er veldig opptatt av forskning. Det siste året kan vi ikke si at det var det bildet som ble tegnet av den foregående regjering. Men jeg er glad for at vi nå har fått vedtatt et veldig ambisiøst budsjett. Det skal vi følge opp videre, men hvordan dette følges opp videre, vet selvfølgelig representanten Eriksen godt at vil være i forbindelse med budsjettbehandlingen. Det må vi komme tilbake til.

Ine Marie Eriksen (H) [13:15:27]: Det overrasker meg at en statsråd med så lang fartstid i Stortinget ikke har fått med seg helt grunnleggende ting om det feltet han nå er statsråd for, nemlig forskning. I løpet av den forrige fireårsperioden økte de rene forskningsbevilgningene til universitets- og høyskolesektoren med 24 pst. Det er ingen annen periode som kan sammenliknes med denne perioden når det gjelder økning i forskningsbevilgningene.

Jeg reagerer også på hvordan statsråden prøver å avfeie et forslag om økte forskningsbevilgninger, som finner og som ufine manøvrer fra en regjering som tapte valget. Det viktigste må jo være at det kommer midler til forskningen, men det vi ser, er at når statsråd Djupedal og hans regjering hadde muligheten til å øke forskningsbevilgningene, gjorde de det ikke. De bruker ca. 8 milliarder kr mer enn Bondevik-regjeringa i hele budsjettet. Allikevel fant man det nødvendig å kutte i bevilgningene til forskning og nyskaping, som omtrent det eneste feltet der det kuttet fra denne regjeringa. Kan statsråden forsikre om at forskning vil bli fulgt opp framover, og ikke minst gjøre rede for hvordan den opptrappingsplanen som lå til grunn for Forskningsfondet, nå skal følges opp når fondet er mindre?

Statsråd Øystein Djupedal [13:16:38]: Vi har overført til Forskningsfondet det Stortinget har ønsket, en opptrapping på 14 milliarder kr. Det gjør at avkastningen til neste år er som forventet. Hvordan forskningsbevilgningene i vår budsjettperiode vil være, må man komme tilbake til i den ordinære budsjettbehandlingen. Soria Moria-erklæringen er veldig tydelig på våre ambisjoner innenfor forskningsfeltet, og forskning er ett av de områder det bør være mindre politisk strid om. Jeg er glad for at opposisjonen på Stortinget er opptatt av forskning og av at vi skal lykkes med våre ambisiøse mål.

Forskning er en helt sentral komponent i utviklingen av vår velferdsstat og ikke minst i utviklingen av verdiskaping i Norge. Så kombinasjonen av bevilgninger til Forskningsfondet og bevilgninger direkte til universiteter og høyskoler og til instituttsektoren er viktig for å nå disse ambisiøse mål. Vår regjering har ambisiøse mål, og jeg setter pris på at representanten Eriksen vil være en del av dette og ønsker å støtte forskning også i framtiden. Jeg tror at dette feltet er ett av de feltene der man tverrpolitisk kan gå framover, i stedet for å drive med kiving og kjekling om ting som i det store bildet ikke er så sentrale.

S p ø r s m å l 17

May-Helen Molvær Grimstad (KrF) [13:17:48]: Eg skal stille følgjande spørsmål til kunnskapsministeren:

«Full barnehagedekning og lågare maksimalpris krev fleire tusen nye førskulelærarar. I undersøkinga «Førskolelærere og yrkesvalg» frå 2000 går det fram at berre litt over halvparten av dei som vart utdanna som førskulelærarar i 1989, jobbar i barnehage i dag. Den nye barnehagelova har ei utvida innhaldsbestemming som saman med bemanningsnorma medverkar til å sikre kvaliteten i barnehagen.

Kva vil statsråden gjere for å betre rekrutteringa av kvalifisert personale til barnehagane?»

Statsråd Øystein Djupedal [13:18:27]: De siste årene er det utdannet 1 200–1 400 førskolelærere årlig. Opp-takstallene til førskolelærerutdanningen viser en økning i 2005 til totalt 2 064. Tallene har ligget på rundt 1 900 de siste fem årene. Regjeringen har foreslått 80 nye studie-plasser til førskolelærerutdanningen i tilleggsproposisjonen for 2006. Det er også satt av 20 mill. kr til desentraliserte studietilbud fra 2006, som bl.a. kan gå til desentraliserte og deltidss førskolelærerutdanning.

Situasjonen i dag er at få kvalifiserte søkere avvises. Mange søkere tas opp på grunnlag av realkompetanse. Videre er gjennomsnittsalderen relativt lav blant førskolelærere, og avgangen fra yrket på grunn av pensjon er ennå liten. Dette innebærer også at erstatningsbehovet er relativt lavt.

Når jeg i dag ikke er like bekymret som representanten Molvær Grimstad for rekrutteringen av førskolelærere til barnehagene, er det med grunnlag i en prognose fra Statistisk sentralbyrå som nylig ble laget på oppdrag fra Kunnskapsdepartementet om det framtidige behovet for førskolelærere. Byrået har på bakgrunn av tall for fjerde

kvartal 2003 og ulike forutsetninger gjort forskjellige framskrivinger av behovet for førskolelærere. Under alle sett av forutsetninger som er gjort i SSBs prognoser, virker det som om vi vil få dekket behovet for førskolelærere i framskrivingsperioden fram til 2015. Dette gjelder også når det er tatt hensyn til målet om full barnehagedekning i 2007, opptakstall til utdanningen, yrkesvalg, alder, avgang m.m. Selv om en regner med at etterspørselen etter førskolelærere utenfor barnehager og skoler vil øke, kan overskuddet av førskolelærere fortsatt komme opp i 6 000 i perioden 2008–2015. Dette vil kunne være en nyttig reserve som vil kunne ivareta timetallsreformen. Det må presiseres at dette er prognoser, og at det derfor hefter en viss usikkerhet til tallmaterialet. Det er også viktig å ha med seg at disse prognosene gjelder på landsbasis. Vi må fortsatt regne med at det vil være lokale variasjoner i tilbudet på arbeidskraft. Vi ser slike lokale variasjoner bl.a. ved at 2 000 personer i dag arbeider som styrer eller pedagogisk leder på dispensasjon på grunn av manglende førskolelærerutdanning. Dette problemet er størst i Oslo og Akershus.

I den nye barnehageloven stilles det følgende krav til barnehagens faglige leder: Barnehagen skal ha en daglig leder med utdanning som førskolelærer eller annen høgskoleutdanning, som gir barnefaglig og pedagogisk kompetanse. Det innebærer altså at styrer ikke lenger må være førskolelærer. Samtidig er det lovfestet at barnehagen skal ha «en forsvarlig pedagogisk og administrativ ledelse». Det innebærer altså at annen treårig pedagogisk utdanning på høgskolenivå med videreutdanning i barnehagepedagogikk kvalifiserer for tilsetting som pedagogisk leder i barnehagen. Det blir i 2006 lagt til rette for et nettbasert videreutdanningstilbud for andre utdanningsgrupper som med slik videreutdanning kan fylle kravene i lov om barnehager.

Det jobbes også med å rekruttere flere menn og minoritetsspråklige til barnehagen. Dette vil også ha positiv effekt på rekrutteringen til barnehagesektoren.

Vi har med andre ord allerede iverksatt flere tiltak for å sikre kvalifisert personale til barnehagene. Disse vil jeg nå samle og videreutvikle i en egen tiltaksplan. Departementet arbeider også nå med en plan for kompetanseheving for barnehagepersonalet, som skal iverksettes i løpet av året. Dette er også viktig for å sikre rekruttering og gode arbeidsforhold.

May-Helen Molvær Grimstad (KrF) [13:21:50]: Eg takkar statsråden for svaret.

Regjeringa har sagt at ein ønskjer å lage ein tiltaksplan for å auke talet på førskulelærarar. Når det skal byggjast mange nye barnehageplassar, og ein samtidig ser at mange som er i yrket, forsvinn ut og opplyser at det er på grunn av for låg lønn, er det slik at Regjeringa ønskjer å utarbeide ein eigen tiltaksplan for å få fleire førskulelærarar? Kor langt er ein komen i arbeidet, og kva vil planen innehalde?

Statsråd Øystein Djupedal [13:22:23]: Jeg er veldig glad for det engasjementet som vises i forhold til førsko-

lelærere og barnehager. Det er et veldig positivt engasjement for barnehagesektoren, og for dem som ønsker å ha et arbeid der. Vi utdanner, som jeg sa, mellom 1 200 og 1 400 hvert år, men det er kanskje ikke nok hvis en ser det i et mikroperspektiv. I et makroperspektiv er dette nok.

Tiltaksplanen vil inneholde ulike elementer som departementet rår over. Det går både på å få dem som har førskolelærerutdanning, tilbake til yrket, og å ivareta dem som utdanner seg til førskolelærere slik at de blir i yrket.

Så er det spesielt viktig at vi prøver å rekruttere flere menn, også minoritetsspråklige, til barnehagesektoren. Vi har god erfaring med det. Ikke minst ser vi nå at Dronning Mauds Minde har hatt stor suksess med å rekruttere menn til førskolelærerutdanningen, noe som er en veldig viktig bit av dette.

Vi vil komme tilbake med en tiltaksplan om dette. Langtidsframskrivningen av dette er som sagt god, men det kan være store lokale variasjoner, og det må vi ta hensyn til.

May-Helen Molvær Grimstad (KrF) [13:23:26]:

Eg takkar igjen for svaret frå statsråden.

Eg synest at det å få fleire menn inn i barnehagesektoren er veldig viktig. I ei undersøking om førskulelærarar og yrkesval frå 2000 går det bl.a. fram at berre litt over halvparten av dei som blei utdanna førskulelærarar i 1989, framleis jobba i barnehage. 41 pst. hadde slutta og funne noko anna å gjere, og når det gjaldt samanhengen mellom yrkesval og lønn, oppgav 93 pst. av dei som hadde slutta, at lønna var dårleg. SSBs lønnsstatistikk pr. oktober 2004 viser at førskulelærarar er ei av dei dårlegast betalte yrkesgruppene med treårig høgskuleutdanning.

Ser statsråden at lønsspørsmålet kan vere ein viktig faktor for å behalde førskulelærarane? Og kva vil statsråden gjere med det?

Statsråd Øystein Djupedal [13:24:20]: Jeg tror representanten Molvær Grimstad med sin lange erfaring her i Stortinget vet at det ikke er departementet som fastsetter lønnen verken for førskolelærere eller for andre offentlig ansatte, og at man som statsråd skal være ytterst varsom med å uttale seg om disse spørsmålene. Disse håndteres av partene i arbeidslivet. Slik har det vært, og slik vil det bli. Det betyr at det ville være veldig uryddig av meg å gi signaler om dette. Lønsspørsmål er det altså andre som har forhandlingsansvaret for.

Vi vil legge fram en rekrutteringsplan ut fra de virkemidlene vi rår over. Og departementet rår over mange virkemidler for at førskolelærerutdanningen skal framstå som attraktiv, og for at de som tar utdanningen, skal velge å bli i yrket.

Jeg vil også si at jeg har vært mye rundt i barnehager i min korte tid som statsråd, og jeg er glad for den store entusiasmen og den høye kvaliteten som er i barnehagesektoren, og ikke minst den store gleden de føler ved å ha blitt en del av Kunnskapsdepartementet. Det synes barnehagesektoren er veldig fint, og det er jeg veldig glad for at vår regjering har lyktes med.

S p ø r s m å l 1 8

Odd Einar Dørum (V) [13:25:27]: Jeg tillater meg å stille dette spørsmålet til kunnskapsministeren:

«Det norske forskningsnærværet i Ny-Ålesund er svært sentralt med hensyn til viktig norsk og internasjonal klimaforskning og -overvåkning i nordområdene. Investering i infrastruktur og tilretteleggelse for forskningsaktiviteter i Ny-Ålesund har vært betraktelig de siste årene, men likevel er antallet norske forskerdøgn redusert med ca. 35 pst. siden 2003.

Hva vil statsråden gjøre for å øke den norske forskningsinnsatsen i Ny-Ålesund, blant annet ved Zeppelinobservatoriet?»

Statsråd Øystein Djupedal [13:25:57]: Jeg er helt enig med representanten Dørum i at det norske forskningsnærværet i Ny-Ålesund er viktig, og som forskningsminister føler jeg et særlig ansvar for at forskningsinfrastrukturen som er bygd opp på Svalbard, herunder Ny-Ålesund, utnyttes.

Infrastrukturen i Ny-Ålesund driftes av Kings Bay AS. Det vil si at de står for bygninger, elektrisitet, veier, matservering m.m. Kings Bay AS er et statseid selskap som sorterer under Nærings- og handelsdepartementet. Alle som oppholder seg og driver forskningsvirksomhet i Ny-Ålesund, må betale leie til Kings Bay AS.

Norsk Polarinstitutt er med sin Sverdrupstasjon den største norske forskningsaktøren i Ny-Ålesund. Norsk Polarinstitutt sorterer under og mottar sin basisbevilgning direkte fra Miljøverndepartementet.

Kunnskapsdepartementet bevilger primært midler til forskningsaktivitet i Ny-Ålesund over Norges forskningsråds budsjett, men også over institusjonenes grunnbudsjetter, herunder Universitetssenteret på Svalbard, UNIS. Problemstillingen som reises av representanten Dørum, hører dermed inn under flere statsråders ansvarsområde.

Problemstillingen med hensyn til nedgang i nærværet av norske forskere på Svalbard og i Ny-Ålesund er kjent og også berørt i St.meld. nr. 20 for 2004-2005, Vilje til forskning, som ble lagt fram av min forgjenger. Ett av tiltakene som varsles i meldingen, er:

«Bevilgningene til norsk polarforskning skal styrkes, spesielt bevilgninger som kan utjevne merkostnadene ved å legge forskningsopphold til Svalbard.»

Dette er blitt fulgt opp gjennom en øremerking av midler til formålet i Kunnskapsdepartementets bevilgning til Norges forskningsråd for 2006. Jeg legger opp til ytterligere å understøtte norsk forskningsaktivitet i Ny-Ålesund i budsjettet for 2007.

Forskningsrådet har samordnet årets bevilgning fra Kunnskapsdepartementet med en stipendpost som Norsk Polarinstitutt lenge har hatt for å støtte feltforskning på Svalbard for hovedfagsstudenter og stipendiater knyttet til norske institusjoner. Gjennom bevilgningen fra Kunnskapsdepartementet vil det fra 2006 være mulig også for etablerte forskere å søke midler til feltforskning på Svalbard fra denne stipendposten. Søknader med basis i Ny-Ålesund vil bli prioritert. Det er lyst ut midler for totalt

1 mill. kr for 2006. Antall søknader som er kommet inn i 2006, totalt 62, viser en klar økning i forhold til 2005.

Andre forhold som kan bidra til økt norsk aktivitet i Ny-Ålesund, er følgende:

- Ifølge Forskningsrådet har Polarinstituttet fått innvilget et nytt fireårig EU-prosjekt i Ny-Ålesund for «Transnational infrastructure access», som vil gi midler til ca. 500 forskerdagsverk pr. år i Ny-Ålesund. Midlene kan søkes både av norske og utenlandske forskere.
- Det Internasjonale Polaråret 2007–2008 forventes å medføre betydelig økt forskningsaktivitet på Svalbard, herunder feltaktivitet i Ny-Ålesund.
- Universitetscenteret på Svalbard, UNIS, øker sin tilstedeværelse i Ny-Ålesund. UNIS er partner i det nye arktiske marinlaboratoriet, legger flere av sine feltkurs til Ny-Ålesund og søker nå om opptak i Ny-Ålesund Science Managers Committee.
- Dersom man ser på statistikken over antall overnatningsdøgn i Ny-Ålesund, kan mye av nedgangen i norsk tilstedeværelse knyttes til at Statens kartverk i en periode reduserte sin bemanning i Ny-Ålesund. Kartverket opplyser nå at de vil styrke sin tilstedeværelse i Ny-Ålesund igjen i 2006.

En felles internasjonal forskningsplan for Ny-Ålesund er under utarbeidelse i regi av Svalbard Science Forum, og denne vil være et redskap for å videreutvikle stedet som en attraktiv forskningsbase for norske og utenlandske forskere.

Jeg antar at dette bidrar til å øke antallet norske så vel som internasjonale forskerdøgn i Ny-Ålesund framover. Men vi vil som sagt understøtte norsk forskningsvirksomhet i Ny-Ålesund ytterligere i 2007.

L o d v e S o l h o l m hadde her teke over presidentplassen.

Odd Einar Dørum (V) [13:29:40]: Jeg takker statsråden for et svært grundig og engasjert svar, som bekrefter det jeg hadde håpet på, nemlig at det også på dette området skulle være mulig å holde en dialog mellom opposisjon og regjering, fordi dette er en del av nordområdepolitikken. Jeg har tidligere opplevd at det har vært mulig med utenriksministeren når det gjelder spørsmål om rettsvitenskapelig forskning i nordområdene.

Kunnskapsministerens svar nå forteller meg at han tar ansvar som kunnskapsminister, selv om jeg er klar over at dette hører inn under forskjellige departement. De signalene han beskriver direkte overfor meg, ved svaret her i stortingssalen, synes jeg er positive og lovende. Så jeg ønsker bare å gi uttrykk for at når vi tar det opp her, er det ikke fordi vi kappløper om velgere, men fordi vi i fellesskap prøver å holde trykk på fokus på noe som er viktig for landet og viktig for den generelle nordområdestrategi, viktig for forskning og viktig for klimaforskningen spesielt.

Jeg vil erklære meg svært fornøyd med det svaret som statsråden har gitt.

Statsråd Øystein Djupedal [13:30:38]: Jeg synes det er hyggelig at man kan få skryt i stortingssalen.

Det er riktig at vi har felles interesse av å styrke polarforskningen. Forskningsstasjonen vi har i Ny-Ålesund, er en viktig infrastruktur i dette. Vi vil derfor øke engasjementet og bevilgningene gjennom våre budsjett, også fordi dette er en viktig del av vår nordområdesatsing. Men også helt uavhengig av det foretas det mye internasjonal, viktig klimaforskning og arktisk forskning ved våre forskningslaboratorier på Svalbard, der Ny-Ålesund er en viktig bit av dette. Vi vil derfor gå videre med dette, i tråd med det Stortinget har sagt i forbindelse med meldingen Vilje til forskning, som ble lagt fram av den foregående regjering, og vi vil komme tilbake til dette i de årlige budsjettbevilgninger framover.

Jeg er glad for at vi på dette felt kan ha en bred politisk konsensus i Stortinget. Det er bestandig en styrke. Og forskning er et av de felt. Både innen polarforskning og annen forskning er det grunnlag for bredt flertall i Stortinget.

Odd Einar Dørum (V) [13:31:31]: Det er slik i norsk politikk at det er noen områder for strid, og det er noen områder for fellesskapsbygging. Alt med nordområder er et område for fellesskapsbygging. Norge trenger alle de venner man kan få på dette området, og man trenger også styrke internt.

Jeg tenkte at jeg med den bakgrunn jeg har – jeg kjenner både Svalbard og Ny-Ålesund bra – kunne være en konstruktiv medspiller i forhold til statsrådets engasjement på dette området. Jeg har ikke hatt noen annen mening med dette opplegget enn at jeg spurte av den grunn. Så det statsråden kan regne med, er at jeg med aktiv, sympatisk interesse vil følge det videre arbeidet på dette området.

Statsråd Øystein Djupedal [13:32:07]: Jeg takker Dørum for både spørsmålet og engasjementet og ikke minst for støtten til det Regjeringen vil gjøre knyttet til polarforskning.

Jeg skal i morgen delta på et forskningssymposium i Ny-Ålesund. For første gang skal jeg da dra til Ny-Ålesund selv og se på den forskningsfasiliteten som ligger der, og snakke med internasjonale og norske forskere om dette for oss viktige feltet. Det må jeg si at jeg både personlig og faglig gleder meg mye til. Jeg ser derfor fram til at vi gjennom disse årene skal styrke forskningsaktiviteten vår på Svalbard, og ikke minst i Ny-Ålesund.

S p ø r s m å l 1 9

Presidenten: Dette spørsmålet, fra representanten Morten Høglund til arbeids- og inkluderingsministeren, vil bli besvart av helse- og omsorgsministeren på vegne av arbeids- og inkluderingsministeren.

Morten Høglund (FrP) [13:32:59]: Spørsmålet går da til helse- og omsorgsministeren:

«Menneskerettighetssituasjonen i Iran er svært vanskelig, og det har forverret seg etter presidentvalget i fjor. Det har i den siste tiden fremkommet at norske utlendingsmyndigheter har bestemt at flere iranske kvinner skal utvises fra Norge, kvinner som angivelig står i fare for å bli utsatt for overgrep, tortur og drap ved hjemsendelse.

Relatert til den brutale praksis det nåværende iranske regimet står for, hvordan vil Regjeringen sikre at de kvinner som blir hjemsendt til Iran, kan leve i trygghet for liv og helse?»

Statsråd Sylvia Brustad [13:33:35]: Jeg vil innledningsvis vise til at representanten i spørsmål nr. 377 til skriftlig besvarelse har reist mange av de samme problemstillingene til arbeids- og inkluderingsministeren, som i sitt svar av 26. januar 2006 har gjort rede for sine vurderinger.

I svaret ble det framhevet at Norge er bundet av FNs flyktningkonvensjon, noe som innebærer at personer som risikerer forfølgelse, slik dette er definert i konvensjonen, skal gis asyl i Norge. Norge er også, som representanten kjenner godt til, bundet av Den europeiske menneskerettighetskonvensjonen og Torturkonvensjonen, som forbyr tortur og umenneskelig behandling. Dette innebærer at personer som risikerer slike overgrep ved retur til hjemlandet, skal gis vern og oppholdstillatelse i Norge.

Når det gjelder asylsøkere fra Iran, er jeg kjent med at menneskerettighetssituasjonen i Iran er vanskelig, og Regjeringen står samlet bak de uttalelser utenriksminister Jonas Gahr Støre kom med i Stortingets spørretime 9. november 2005, der det ble uttrykt bekymring over utviklingen i forhold til menneskerettigheter og demokrati i Iran.

Direktoratet og nemnda har god kunnskap om forholdene i Iran. I fjor ble det opprettet en uavhengig landinformasjonsenhet som skal innhente all relevant informasjon om forholdene i «asylproduserende» land. Norge har, som representanten sikkert kjenner til, også en ambulerende utlendingsattaché med ansvar for å innhente informasjon om de generelle forholdene i Iran, samt verifisere konkrete anførsler i asylsakene.

I et ekspertmøte under EU-kommisjonen i november var asylpraksis for Iran hovedtema, og Norge deltok i møtet. Møtet viste at norske utlendingsmyndigheter har god kunnskap om forholdene i Iran sammenlignet med andre europeiske land. Møtet viste også at i den grad norsk asylpraksis for Iran skiller seg fra de øvrige europeiske land, er dette i form av at det gis flere oppholdstillatelser i Norge.

På bakgrunn av det ovennevnte har jeg tillit til at de vurderinger UDI og UNE gjør, skjer på bakgrunn av god landkunnskap og er i overensstemmelse med internasjonale forpliktelser som Norge er bundet av. Flere iranske kvinner får hvert år asyl eller annen oppholdstillatelse i Norge, og iranske kvinner som risikerer forfølgelse i Iran, skal ikke sendes ut av Norge. Det er helt klart. Jeg er heller ikke kjent med eksempler på at dette har skjedd tidligere. Jeg kan på bakgrunn av dette ikke se at det skal være

behov for å sette i verk spesielle tiltak i forhold til UDI og UNEs vurdering av disse sakene.

Som for andre «asylproduserende» land følger imidlertid arbeids- og inkluderingsdepartementet med på hvilken praksis som føres i forhold til Iran. Som representanten sikkert kjenner til, har noen av de iranske kvinnene brakt avslagene inn for rettssystemet. Arbeids- og inkluderingsdepartementet følger med på vurderingene domstolene gjør i disse sakene, med tanke på hvilken betydning dette bør få for framtidig praksis.

Avslutningsvis vil jeg opplyse at gjennom arbeidet med ny utlendingslov vil departementet vurdere forslaget i NOU 2004:20, Ny utlendingslov, om å gi mer utfyllende kriterier for hvem som er å anse som flyktning. I utredningen er det i tillegg foreslått at det skal utarbeides retningslinjer om kjønnsperspektivet i flyktningretten. Dette vurderes også nærmere av departementet.

Morten Høglund (FrP) [13:37:03]: Jeg vil takke statsråden for svaret.

Det er helt riktig at jeg stilte et skriftlig spørsmål som ble besvart 26. januar, og svaret går inn på noen av de samme forholdene. Men den gang stilte jeg spørsmål om man ville foreta en gjennomgang av asylpraksisen i forhold til Iran. Det fikk jeg et negativt svar på.

Det man sier i dette skriftlige svaret, er at menneskerettighetssituasjonen er vanskelig, men ikke alle iranske kvinner har et beskyttelsesbehov. Men her snakker vi om kvinner som har kommet til Norge, og flere av dem har konvertert til kristendommen. Det bestrides tydeligvis av norske myndigheter. Uansett om det bestrides, har de posisjonert seg på en måte som gjør at de vil være utsatt om de sendes tilbake. Flere av de kvinnene lever nå i skjul og i frykt for sine egne liv. Ser ikke statsråden at dette er en svært vanskelig situasjon?

Statsråd Sylvia Brustad [13:38:11]: Jeg har ingen problemer med å skjønne at en del føler at situasjonen er vanskelig. Jeg har ingen grunn til å betvile det. Men det skal være helt klart at i den grad kvinner – i dette tilfellet – risikerer å bli utsatt for overgrep og forfølgelse om de sendes tilbake, skal de få bli i landet.

Som jeg også sa i mitt første svar, verserer nå saker for retten. Det er klart at Arbeids- og inkluderingsdepartementet følger med på hva retten kommer til å si, og så vil vurdere praksisen etter det. Og igjen: Det jobbes nå, som representanten kjenner til, med en ny utlendingslov, og det vil være naturlig å vurdere også dette i den sammenheng.

Morten Høglund (FrP) [13:38:54]: Jeg takker igjen for svaret. Arbeidet med en ny utlendingslov kan for så vidt være positivt, men vil ikke nødvendigvis hjelpe noen av disse kvinnene.

Fra tid til annen har man erklært at visse områder og visse land er så vanskelige for hele asylgruppen eller for enkelte at man velger ikke å sende dem tilbake. Det finnes eksempler på det på Balkan. Jeg vil nevne et annet eksempel: mulla Krekar – i en situasjon hvor han ikke kan sen-

des tilbake. Situasjonen i Iran er nå slik at presidenten som ble valgt i fjor, har uttalt at han vil stoppe kristendommen i Iran. Der er det altså et aktivt arbeid mot religiøse minoriteter.

Det jeg da ber statsråden og Regjeringen ta med seg, er at situasjonen for denne gruppen i Norge generelt er så vanskelig at man ganske raskt må gå inn og se på den politikk som føres overfor iranske flyktninger.

Statsråd Sylvia Brustad [13:39:58]: Det er ingen tvil om at situasjonen i Iran er vanskelig for mange. Jeg ber om forståelse for, i og med at jeg ikke er fagstatsråd på dette området, at jeg ikke kan gi altfor detaljerte svar på alle de spørsmålene som representanten stiller, men jeg tar det selvfølgelig med meg tilbake. Jeg vil bare presisere igjen at i den grad det er noen som helst fare for overgrep og forfølgelse, skal kvinnene ikke sendes tilbake. Det må være helt klart, men vi følger nøye med på utviklinga videre.

S p ø r s m å l 2 0

Fra representanten Åse Gunhild Woie Duesund til arbeids- og inkluderingsministeren:

«Et hovedmål med NAV-reformen var og er å skape en helhetlig og effektiv velferdsforvaltning tilpasset brukernes behov. NAV-kontorene skal tilby individuelt tilpassede tiltak og tett oppfølging av den enkelte. Dersom dette skal bli en realitet, må de ansatte på NAV-kontorene ha god kunnskap om virkemidler, stønader mv. i flere ulike lover. Dette fordrer grundig og systematisk opplæring av et stort antall ansatte.

Hvilke konkrete planer for opplæring har statsråden for dem som innen 2010 skal arbeide ved NAV-kontorene?»

S p ø r s m å l 2 1

Fra representanten André N. Skjelstad til arbeids- og inkluderingsministeren:

«1. februar 2006 uttalte statsråden til norske medier at han vurderer aldersgrense for å hente ektefeller til Norge, som ledd i en politisk strategi for å forhindre tvangsekteskap.

Mener statsråden at å heve aldersgrensen for å hente ektefeller vil hjelpe jenter som utsettes for tvangsekteskap?»

S p ø r s m å l 2 2

Fra representanten Trine Skei Grande til barne- og likestillingsministeren:

«Sakkyndiges rolle i rettsapparatet er under debatt og kritikk, også innenfor barnevernet. Regjeringen Bondevik satte ned et utvalg for å se på dette. Samtidig er departementets retningslinjer slik at sakkyndige i fylkesnemnder og domstoler kan rekrutteres fra folk som ofte har oppdrag for barnevernet.

Ser statsråden at dette kan være uheldig, og at sakkyndige enten bør arbeide for barnevernet eller rettsinstansene?»

Presidenten: Disse spørsmåla er utsette til neste spørjetime.

S p ø r s m å l 2 3

Presidenten: Dette spørsmålet, frå representanten Hans Olav Syversen til kultur- og kirkeministeren, vil bli teke opp av representanten Aud Kvalbein.

Aud Kvalbein (KrF) [13:40:50]: Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til kulturministeren:

«Dersom Holmenkollbakken fortsatt skal være en arena for internasjonale mesterskap, må det fortrinnsvis bygges en ny bakke. Oslo kommune stipulerer kostnadene til 310 mill. kr og har i sine kalkyler beregnet at staten bidrar med 50 % i henhold til praksis for kostnadsdeling når det gjelder nasjonalanlegg. Regjeringen foreslår nå å bidra med 70 mill. kr. eller under en fjerdedel av kostnadene til ny hoppbakke, noe som vanskeliggjør et mulig ski-VM i Oslo i 2011.

Er 70 mill. kr et endelig fastsatt beløp fra staten?»

Statsråd Trond Giske [13:41:39]: Statlige bidrag til bygging og rehabilitering av idrettsanlegg finansieres normalt gjennom tilskudd fra spillemidlene. Som kjent er det overskuddet i Norsk Tipping AS som bestemmer de årlige beløp til fordeling til idrettsformål. Siden 2004 har det ikke vært noen økning i Norsk Tippings overskudd, samtidig som godkjent søknadssum til utbygging av idrettsanlegg i kommunene har vokst betydelig.

Videre er det kun i ekstraordinære tilfeller at det bevilges penger over statsbudsjettet til denne type formål.

Nå har Regjeringen besluttet å bidra med 70 mill. kr til utvikling av Holmenkollanlegget i forbindelse med at Oslo har søkt om VM i nordiske grener i 2011. 50 mill. kr tildeles fra spillemidlene, noe som er den nest største enkelttildeling av spillemidler til ett idrettsanlegg. I tillegg foreslår Regjeringen en bevilgning over statsbudsjettet på 20 mill. kr. Et så høyt beløp er aldri tidligere bevilget over statsbudsjettet til ett idrettsanlegg, når OL på Lillehammer holdes utenfor.

Statens bidrag for å støtte den nødvendige utbygging til et VM i Oslo i 2011 er altså uvanlig høyt i forhold til praksis for statlig støtte til investering i idrettsanlegg.

Jeg registrerer at Oslo kommune har hatt forventninger til langt høyere statlige bidrag, basert på Holmenkollens status som nasjonalanlegg. I den sammenheng er det viktig å understreke at nasjonalanleggsavtalen mellom Kultur- og kirke departementet og Oslo kommune åpner for at «søknad kan innvilges med inntil 50 % av godkjente kostnader».

Avtalen signaliserer altså hva som er maksimal tilskuddssats, og gir ikke grunnlag for forventninger om at denne skal utløses ved enhver søknad. Dette gjelder spesielt når utbyggingskostnadene er i en slik størrelsesorden

som er antydnet fra Oslo kommune. Det er meget sjelden at selv de største anleggsprosjektene mottar tilskudd fra spillemidlene som overstiger 20–30 mill. kr. Ved det forrige VM i nordiske grener som ble avviklet i Norge – VM i 1997 i Trondheim – ble det f.eks. tildelt 19,3 mill. kr fra spillemidlene til utbygging av Granåsen.

Oslo kommune er informert om at staten vil bidra med 70 mill. kr til utvikling av Holmenkollanlegget. Beløpet gjelder anleggsutbygging for å kunne arrangere VM i nordiske grener i Oslo i 2011. Som jeg har gjort rede for, er et statlig bidrag i denne størrelsesordenen uvanlig høyt til denne type formål. Regjeringen anerkjenner dermed Holmenkollens status som landets viktigste og mest kjente skianlegg, og setter sin lit til at bidraget vil føre til en nødvendig opprusting av anlegget og en videreføring av Holmenkollens stolte tradisjoner.

Aud Kvalbein (KrF) [13:44:05]: Jeg takker statsråden for svaret. Jeg er også klar over at ifølge tilskuddsordningen for nasjonalanlegg fra 1997 kan staten bidra med inntil 50 pst. av kostnadene. Men dette må ses i forhold til avtalen fra april 2003 mellom departementet, Oslo og Norges Skiforbund. Der ble Holmenkollen gitt status som nasjonalanlegg til 2013 for å sikre et ski-VM her. Utgiftene, da ca. 40 mill. kr, skulle deles 50-50 mellom departementet og kommunen. Utgiftene har økt til 310 mill. kr, og det er verken kommunens eller statens skyld. Men Regjeringen kan jo raskt bla opp penger: 30 mill. kr for 100 meter badestrand på Bygdøy og 23,5 mill. kr til et testløp i rally.

Her gjelder det et stort skiarrangement der Norge har erfaring og internasjonalt ry. Hvordan kan Regjeringen overlate til en enkelt kommune en regning på 250 mill. kr – trolig mer – for et nasjonalt prestisjeprojekt og gå fra intensjonene i avtalen fra 2003?

Statsråd Trond Giske [13:45:13]: De partiene som var regjeringspartier for kun noen måneder siden, må være utsatt for et akutt hukommelsestap. I forrige periode hadde vi en stor utbygging i Oslo i forbindelse med Bislett. Det endelige beløpet på den totale utbyggingen av Bislett som hovedarena for friidrett kommer antakelig til å være på rundt 470 mill. kr. Den forrige regjeringen mente at det var passe å bidra med 50 mill. kr til denne utbyggingen. Stortinget påla Regjeringen i ettertid å legge på 15 mill. kr, altså totalt 65 mill. kr til et anlegg på 470 mill. kr. Vi foreslår 70 mill. kr til et prosjekt på 310 mill. kr. Da synes jeg det virker merkelig å bli kritisert av de partiene som mente at 50 mill. kr var passe til et prosjekt på 470 mill. kr, for at 70 mill. kr er altfor lite til et prosjekt på 310 mill. kr.

Aud Kvalbein (KrF) [13:46:08]: Jeg minner statsråden om at Bislett ikke var noe nasjonalanlegg.

Statsråden har i mediene sagt at staten ikke kan gå inn med mer penger fordi det vil gå ut over idrettsanlegg, fotballbaner, ballbinger osv. for barn og unge. Dersom Oslo kommune må betale flere hundre millioner kroner for å legge til rette for et internasjonalt skiarrangement, vil det

te gå ut over idrettsanlegg, fotballbaner, ballbinger osv. for barn og unge i Oslo. Fra før er dette tilbudet dårligere i hovedstaden enn mange andre steder i landet. Bekymrer dette statsråden, og mener statsråden at det er en prinsipiell forskjell mellom barn og unge i Oslo og barn og unge i resten av landet?

Statsråd Trond Giske [13:46:47]: Jeg er en varm tilhenger av å bruke penger på idrettsanlegg for barn og unge. Faktisk har Stortinget pålagt Regjeringen å sørge for at det meste av spillemidlene går til anlegg for barn og unge. Holmenkollen kan neppe kalles en hoppbakke for barn og unge. Man skal være forholdsvis voksen for å stille opp på toppen av Holmenkollen.

I statsbudsjettet for 2006 får Oslo kommune over 300 mill. kr mer i overføringer fra staten enn det de forrige regjeringspartiene la opp til. Ekstrakostnaden til renter og avdrag som utgjør differansen mellom det Oslo kommune ønsker, og det vi gir dem i tilskudd til Holmenkollen, utgjør kanskje 7–8 mill. kr i året. Da har man altså 294 mill. kr til overs i forhold til hva den forrige regjeringen ville tilby Oslo, så jeg tror at hvis Oslo kommune hadde planer om å bygge ut Holmenkollen under den forrige regjeringen, burde man absolutt ha godt monn til å gjøre det samme nå.

Holmenkollen betyr store inntekter til Oslo kommune. Det er Norges største turistattraksjon. Det burde være Oslos plikt med det store statlige bidraget å få dette i orden.

S p ø r s m å l 2 4

Laila Dævøy (KrF) [13:48:10]: Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til helse- og omsorgsministeren:

«Jeg opplever fra flere hold at man ikke er fornøyd med trygdeetatens behandling av søknader om individuell refusjon av legemidler, og henviser til behandlingen av legemiddelmeldingen, jf. St.meld. nr. 18 for 2004-2005.

Hvor langt er Rikstrygdeverket kommet i arbeidet med å gjennomgå rutinene for den individuelle søknadsbaserte refusjonsordningen for legemidler med sikte på å vurdere tiltak som kan effektivisere saksbehandlingen, herunder oppdatering og utvikling av retningslinjer for trygdeetatens skjønnsutøvelse?»

Statsråd Sylvia Brustad [13:48:46]: I 2004 økte antall søknader om individuell refusjon for utgifter til legemidler. Saksbehandlingstida økte også og var da på 4,8 uker i gjennomsnitt. Det var en vanskelig situasjon for både pasienter, leger og trygdeetat. I september 2004 satte derfor Rikstrygdeverket i gang et prosjekt for å søke å løse disse problemene. Målet var å bygge ned restansene og få raskere saksbehandling med god kvalitet. Stortinget bevilget, som representanten helt sikker er kjent med, ekstra midler til formålet.

Rikstrygdeverket satte i gang flere tiltak. Det innebar bl.a. å øke bemanninga på disse sakene. Retningslinjene ble gjennomgått og lagt ut på Internett, slik at det skulle være mer synlig for folk. Saksbehandlerne har fått bedre opplæring, og kvaliteten på arbeidet følges nå bedre opp.

Leger og brukere sender søknadene direkte til et legemiddelkontor i sitt fylke, og ikke til det lokale trygdekontoret, slik at man kutter den omveien.

De viktigste resultatene av dette er

- en kraftig reduksjon i saksbehandlingstida – og det er jeg veldig glad for, den ble nesten halvert fra 2004 til 2005
- at restansene er bygd ned og nå tilsvarer ca. 8 dagers saksbehandlingstid
- at det er blitt høyere kvalitet i saksbehandlinga

Veksten i søknadene har ikke fortsatt etter 2004, og jeg opplever at trygdeetaten nå har god kontroll med situasjonen. Prosjektet ble avsluttet i 2005, men Rikstrygdeverket vil følge opp videre for å sikre at saksbehandlingstida ikke øker igjen – og det er viktig. Det vil bli en utfordring fordi NAV-reformen også vil stille store krav til etaten. Jeg vil derfor ha dette under oppsikt og arbeide for at trygdeetaten kan opprettholde disse positive resultatene når det gjelder behandlingstid.

Laila Dávøy (KrF) [13:50:35]: Jeg takker for et godt og positivt svar i forhold til at Rikstrygdeverkets prosjekt faktisk har gitt god effekt akkurat på dette. Samtidig som Rikstrygdeverket fikk dette oppdraget med å gjennomgå rutinene til trygdeetaten når det gjelder saksbehandling, ble det også tatt initiativ til å overføre enkelte legemidler fra individuell refusjon til forhåndsgodkjent refusjon. Det var også et ønske om å forenkle systemet som lå bak. Det uttrykkes nå bekymring for at dette arbeidet tar tid, og at det er dårlig progresjon.

Jeg har derfor lyst til å spørre statsråden om også dette arbeidet blir prioritert, slik sosialkomiteen bad om i sin innstilling til denne saken.

Statsråd Sylvia Brustad [13:51:26]: Jeg er ikke kjent med at det skal være dårlig progresjon i dette arbeidet. Det er klart at det skal gå raskt, enten det er forhåndsgodkjente eller individuelle søknader vi har med å gjøre. Men det skal jeg selvfølgelig sjekke opp. Jeg bare gjentar at vi fortsatt skal ha under oppsikt at saksbehandlingstida er så kort som mulig, til beste for brukerne, på alle typer søknader innenfor dette området.

Laila Dávøy (KrF) [13:51:53]: Det er betryggende. Min hensikt med å ta opp denne saken er nettopp å sikre at man vil holde et øye med dette, og at det vil gå raskt, for det kommer faktisk en del henvendelser til Stortinget om dette.

Jeg har også lyst til å nevne at mange av de legemidlene som helsemyndighetene planlegger å overføre fra § 10a til § 9, som jeg nevnte i mitt forrige spørsmål, er legemidler som kan forebygge sykehusinnleggelse og gi pasienter et mer stabilt sykdomsforløp. Jeg har lyst til å forsikre meg om at også de menneskelige og samfunnsmessige, og ikke bare de rent økonomiske kostnadene blir tatt hensyn til i denne vurderingen ved overføring av disse legemidlene.

Statsråd Sylvia Brustad [13:52:42]: Det kan jeg bekrefte. Det er selvfølgelig først og fremst vurderingen av

hva som er bra for folk, som er førende for hvorfor vi gjør ting – ikke økonomien alene, på ingen måte.

Det er klart at folk skal sikres den medisinen som passer for dem. Men noe av problemet – og jeg kan ikke snakke generelt nå, men innenfor noen områder – har vært at folk har fått feil medisiner. Vi må sikre at folk får de riktige medisinene. Så må vi ha et system som gjør at det går så enkelt som mulig, og at ventetida er så kort som mulig. Det er det vi prøver å følge opp.

Når det gjelder diskusjonen om hvem som skal ligge innenfor §§ 9 og 10, mener jeg at det hører under de årlige rundene vi har i Stortinget når vi behandler budsjettet for hvert enkelt år. Det vi har gjort for inneværende år, har vi fått tilslutning til i Stortinget. Så får vi se hva som skjer i framtida. Det er en vurdering av hva som er best for folk som er det førende for hva vi gjør.

S p ø r s m å l 2 5

Sonja Irene Sjøli (H) [13:53:46]: Jeg vil gjerne få stille et spørsmål til helseministeren:

«Ullevål universitetssykehus opplyser at de hvert år avviser 2 000 kvinner som ønsker fødeplass, pga. mangel på kapasitet. Pasienter opplever både å få urettmessig avslag på søknader om fødeplass og å bli henvist til andre sykehus når fødselen er i gang. Pasientrettighetsloven § 2-4 gir pasientene rett til valg av sykehus.

Hva vil statsråden gjøre for å sikre at retten til valg av fødested blir reell?»

Statsråd Sylvia Brustad [13:54:18]: Jeg vil hilse velkommen en debatt om hvordan vi best mulig skal legge til rette tilbudet for fødende. Det synes jeg kanskje vi har diskutert for lite, også i dette huset.

En sammenhengende svangerskaps- og fødselsomsorg er selvfølgelig viktig for kvinnene, men det er også viktig for hvordan ungene får det videre. Det er også viktig for familiene i en sårbar periode.

Den desentraliserte og differensierte modellen for fødselsomsorg er, som representanten kjenner godt til, vedtatt av Stortinget. Kvinner med normale svangerskap og fødsler har mange steder i landet hatt tilbud ved fødestuer, mange steder med svært gode resultater – i de fleste tilfeller, vil jeg understreke. Nå er den samme differensieringen mellom normalfødsler og risikofødsler også i gang i byene. Eksemplet fra Ullevål universitetssykehus, med en egen ABC-enhet for lavrisikofødende, kan tyde på at denne type differensiering også er et attraktivt tilbud for de fødende og deres familier, og det synes jeg er interessant.

Pasientenes rett til å velge sjukehus gjelder også ved forhåndstildeling av fødeplass. Pasientene skal prioriteres likt, uavhengig av hvor de bor. Dersom det ønskede sjukehuset av kapasitetsmessige årsaker ikke kan gi den fødende et forsvarlig tilbud på det aktuelle tidspunktet for fødselen, må pasienten få informasjon om dette i tide, slik at hun kan få tilbud om fødeplass ved et annet sjukehus. Det bør skje på forhånd, ikke når fødselen nærmest er i gang.

Sjukehusets informasjon til pasienten må baseres på en konkret vurdering av kapasiteten og antallet pasienter

som allerede er tildelt fødeplass i den perioden vedkommende pasient forventes å føde. Dersom en kvinne som har fått slik informasjon, er gjort oppmerksom på at hun løper en risiko for å bli henvist til et annet sjukehus når hun kommer for å føde, allikevel vil stå på venteliste ved det aktuelle sjukehuset, kan selvfølgelig ikke sjukehuset nekte henne det. Jeg vil anta at de fleste kvinner som har mottatt slik informasjon, vil foretrekke å få tildelt fødeplass ved et annet sjukehus med forventet tilstrekkelig kapasitet.

Fødende som er satt på venteliste ved et sjukehus, har ikke krav på å bli mottatt ved det aktuelle sjukehuset dersom kapasitetssituasjonen når hun skal føde, er slik at sjukehuset ikke kan gi henne forsvarlig fødselshjelp. I et slikt tilfelle må pasienten henvises videre til et sjukehus som har kapasitet til å gi forsvarlig fødselshjelp. Noe av hensikten med fritt sjukehusvalg er å gi pasientene valgmulighet innenfor det tilgjengelige tilbudet ved sjukehusene.

Helse Øst har redegjort for meg for at bestemmelsene i pasientrettighetsloven følges ved tildeling av fødeplasser ved Ullevål universitetssykehus. Det meldes videre om at det vil bli arbeidet med utfordringer knyttet til den store pågangen til Ullevål. Det planlegges å evaluere grunnene til at denne pågangen er så stor, som et grunnlag for å vurdere utviklingen av tilbud ved andre sjukehus i området.

Fødende i Oslo-området kan velge mellom fem sjukehus i rimelig geografisk nærhet. Jeg har tillit til at Helse Øst vil utvikle helheten i dette tilbudet, slik at kvinnes ønsker i størst mulig grad kan imøtekommes. Jeg vil også følge med i denne utviklinga i tida framover, og om nødvendig bidra til en prosess når det gjelder praktisering og forståelsen av pasientrettighetsloven i forhold til de fødendes rettigheter.

Sonja Irene Sjøli (H) [13:57:40]: Jeg takker statsråden for svaret. Jeg er veldig glad for at helseministeren også er opptatt av fødselsomsorg, og ikke minst en differensiert fødselsomsorg.

Statsråden sier at Helse Øst har redegjort for at bestemmelser i pasientrettighetsloven følges ved tildeling av fødeplass til Ullevål. Det er jeg uenig i. Det står også i sterk kontrast til uttalelser fra direktøren på Ullevål, som uttalte til Aftenposten Aften 13. februar at hun med vitende og vilje akter å bryte gravide kvinners lovbestemte rett til valg av fødested.

Når 2 000 fødende ved Ullevål blir avvist hvert år, er det klart mangel på fødeplasser i området – og mangel på differensierte fødeplasser.

Fagdirektøren i Helse Øst hevder at pasientrettighetsloven ikke passer for fødende, og at det ikke er aktuelt å dimensjonere opp tilbudet ved Ullevål for å imøtekomme gravides rett.

Jeg vil gjerne vite om statsråden deler Helse Øst sin vurdering, at pasientrettighetsloven kan settes til side, og om statsråden deler min vurdering, at det må gjøres noe med kapasiteten i området.

Statsråd Sylvia Brustad [13:58:50]: Jeg mener at vi så langt som mulig må legge til rette for at folk kan få oppfylt ønskene de har om hvor de vil føde. Men samtidig er pasientrettighetsloven utformet slik at hvis det ikke er plass, i dette tilfellet ved Ullevål, som veldig mange flere vil til enn det er plass til, må man godta å få tilbudet et annet sted for å få forsvarlig fødselshjelp, rett og slett fordi kapasiteten ikke er stor nok.

Jeg mener det er behov for, som jeg også sa i mitt forrige svar, å se på det helhetlige fødetilbudet i dette området, og hvorfor det er så mange som synes at ABC-tilbudet ved Ullevål er så interessant.

Jeg har for øvrig merket meg med interesse at det nå er to jordmødre som planlegger å etablere fødestue i det gamle Rikshospitalet, basert på den samme ABC-modellen som ved Ullevål. Det forventes at de i hvert fall kan ta unna 300 fødsler i året. Det synes jeg bør oppmuntres. Det synes jeg en bør gå igjennom. Det har også Helse Øst informert meg om at de ønsker å gjøre.

Vi får gå igjennom dette. Helse Øst gjør ikke noe galt i det de gjør, men jeg skulle ønske at vi kunne innfri flere ønsker enn det vi gjør pr. i dag.

Sonja Irene Sjøli (H) [13:59:59]: Jeg er veldig glad for de signalene som helseministeren her gir i forhold til for det første å sikre valg av fødested og at de fødende får plass dersom de ønsker det, og for det andre at det blir et differensiert tilbud. For det er klart at kvinner har behov for en differensiert fødselsomsorg – det var jo derfor vi gjorde de endringene i 2001 også i forbindelse med behandlingen av stortingsmeldingen om akuttmedisin, og la til rette for det – ikke bare rundt om i landet, men kanskje ikke minst i de store byene. Det er jo dette som nå begynner å virke. Jeg er glad for at statsråden også nevner det tilbudet som disse jordmødrene i Oslo har lagt fram. Jeg kunne tenke meg å spørre statsråden om hun ikke kan være en pådriver overfor Helse Øst for å få dem til å inngå en avtale med disse jordmødrene for å få etablert en helhetlig svangerskaps- og fødselsomsorg, slik som prosjektet er planlagt.

Statsråd Sylvia Brustad [14:01:07]: Jo, jeg er stadig vekk i samtale med både Helse Øst og de andre helseforetakene, og vi er helt enige om at det prosjektet ved det gamle Rikshospitalet, med de jordmødrene som har tatt det initiativet, er svært interessant og vil bli vurdert nærmere med tanke på å prøve å få til et opplegg. Det er jo det som ligger i det, så herom er det ingen uenighet.

Jeg synes vel også det blir interessant å se hva som skjer når Ahus nå blir ferdig, og hvor mange fra dette området som også vil velge å føde der. Så vi får se på hele helheten. Men representanten og jeg er ikke noe uenige om at vi skal gjøre det vi kan for å sikre differensierte fødetilbud av god kvalitet, og at vi så langt som mulig skal sikre at en får velge det en ønsker. Dessverre greier vi det ikke pr. i dag i alle sammenhenger, men vi skal bestrebe oss på å bli enda bedre.

Spørsmål 26

Jan Böhler (A) [14:02:15]: Spørsmålet mitt lyder: «Hvordan følger Regjeringen opp den norsksponsede alkoholresolusjonen i WHO i 2005, og kan Norge gjøre mer for å sørge for at norske og nordiske interesser i alkoholpolitikken sikres i denne prosessen, og hvordan kan det nordiske samarbeidet i alkoholpolitikken videreføres og utvikles internasjonalt slik at en styrker forståelsen for en effektiv alkoholpolitikk?»

Statsråd Sylvia Brustad [14:02:41]: Verdens 58. helseforsamling vedtok i mai 2005 en resolusjon om problemer forårsaket av skadelig bruk av alkohol. Resolusjonen inneholder en rekke operative punkter. De fleste er rettet mot WHOs sekretariat. Det forventes at WHOs generaldirektør vil legge fram grunnlaget for en ny resolusjonstekst til helseforsamlingen i 2007 hvor bl.a. ulike tiltak for å redusere skadene vil bli gjennomgått og vurdert i forhold til effekten av det.

Norge har i samarbeid med de andre nordiske land i mange år vært med på å få større oppmerksomhet i WHO om alkoholrelaterte problemer. Det er særlig innen WHOs regionalkomite for Europa at spørsmålet har vært viet oppmerksomhet. I 2005 vedtok regionalkomiteen et eget rammeverk for alkoholpolitikken i Europa.

Høsten 2004 tok Norge initiativ til et nordisk samarbeid om alkoholpolitiske spørsmål. Under det nordiske helse- og sosialministermøtet i København i oktober 2004 ble det vedtatt en ministerdeklarasjon der det oppfordres til

«en styrking av det nordiske samarbeidet for å redusere bredden og dybden i alkoholrelaterte problemer og skader».

I ministerdeklarasjonen vedtok man å arbeide for at alkohol skulle komme opp som et selvstendig resolusjonspunkt på helseforsamlingen i 2005.

Jeg vil peke på særlig tre forhold som grunnlag for det nordiske initiativet. For det første representerer – som spørteren også er særdeles opptatt av, vet jeg – alkohol en betydelig risikofaktor i forhold til helse. Ifølge WHOs egne tall for 2000 står alkoholrelaterte dødsfall og uførhet for 4 pst. av den totale sykdomsbyrden. På verdensbasis forårsaker alkohol omtrent like mye helse- tap i form av tapte leveår som tobakk, og alkohol var den femte viktigste av 26 risikofaktorer som ble undersøkt.

For det andre innebærer den alminnelige internasjonalisering med økt reisevirksomhet, flytting osv., at effekten av ensidig tiltak på nasjonalt nivå reduseres. Dette betyr behov for økt internasjonalt samarbeid både om hvilke virkemidler en setter i verk, og om hvilke problemer som faktisk er.

For det tredje har de nordiske EU-medlemmene fått svekket effekten av egen avgiftspolitik som følge av EUs innførselsregler, noe som har bekymret alle de nordiske EU-medlemmene. Dette har ikke direkte relevans for WHO, men har bidratt til økt interesse i alle de nordiske hovedstedene for et samarbeid på dette området.

Regjeringa vil videreføre det nordiske samarbeidet på det alkoholpolitiske området. Det er en løpende kontakt på nordisk embetsmannsnivå om forberedelsene til helseforsamlingen i 2007. I denne sammenheng vil det også bli vurdert kontakt med medlemsland fra andre WHO-regioner. Det kan nevnes at i forbindelse med utviklingen av det norsk-franske helsesamarbeidet har vi fra norsk side foreslått at alkoholpolitiske spørsmål bringes inn som et av temaene allerede i 2006.

Det pågår et løpende samarbeid om alkoholrelaterte problemer på tjenestemannsnivå i Europa. Det gjelder både i WHO-regionens regi og i EU-regi. I EU er dette knyttet til kommisjonens arbeid med utarbeidelsen av en såkalt kommisjonskommunikasjon om alkoholpolitikk. Norge deltar også i en ekspertkomite i Det helse- og sosialpolitiske partnerskap under EUs nordlige dimensjon. Jeg vil også trekke fram at Helse- og omsorgsdepartementet, i nært samarbeid med Sosial- og helsedirektoratet, har i gang et arbeid for å få fram prosjekter om alkohol- og narkotikarelaterte problemer i nye EU-land, gjennom EØS-finansieringsordningene.

Regjeringa legger vekt på aktiv norsk deltakelse i alle disse prosessene for å sikre at norske og nordiske interesser blir ivaretatt, og at man på lengre sikt kan utvikle bredere internasjonale strategier for å få redusert alkoholrelaterte skader.

Jan Böhler (A) [14:06:40]: Jeg takker for et grundig og godt svar.

Det jeg er redd for, er at det som skjer i Verdens Helseorganisasjon etter at den gode resolusjonen ble vedtatt på bl.a. initiativ fra den norske regjeringen i 2005, er at det er sterke motlobbyister, altså sterke krefter fra alkoholindustrien, som nå jobber for å bremse opp for at det kommer tiltak, og at det settes i gang en mer omfattende offensiv.

Jeg vet at den egentlige planen med denne resolusjonen var å iverksette tiltak før den nye generalforsamlingen i 2007. Hvis det igjen kommer en ny resolusjon om tiltak, lurer jeg på om det har vært aktuelt å yte prosjektstøtte til Verdens Helseorganisasjon for å iverksette tiltak og komme utover resolusjonsstadiet. Det er hele tiden et spørsmål om det fins midler, om det fins tilgjengelige ressurser, og om det fins land som står på, som allierer seg med andre for å presse igjennom tiltak.

Statsråd Sylvia Brustad [14:07:44]: Jeg er helt enig med representanten Böhler i at det helt klart finnes motkrefter som ikke vil den veien som vi ønsker. Fra Regjeringas side er vi opptatt av å få tiltak som er så operative som mulig. Det er det som er hele målsettinga. I den sammenheng tar jeg med meg innspillet fra representanten om eventuell prosjektstøtte eller andre egnede virkemidler, for å se på om det også kan være et bidrag.

Det vil jo være litt av en fallitterklæring hvis en på en måte ikke kommer noe videre. Men internasjonalt arbeid er ikke gjort på en dag eller en natt. Det tar tid. Det skal i hvert fall ikke herske noen tvil om at vi i Regjeringa, på alle de fronter der vi kan jobbe med dette, gjør det vi kan

(Statsråd Brustad)

for å sørge for å samle mest mulig oppslutning om konkrete tiltak, slik at vi kan få gjort noe med dette – dessverre store – problemet.

Jan Böhler (A) [14:08:38]: Trass i motkreftene er det likevel en positiv utvikling i det internasjonale arbeidet for reduksjon av alkoholbruk.

Det som skjer i EU, er at de økte minsteavgiftene med 22 pst.–23 pst. forrige sommer, og at de skal legge fram en alkoholpolitisk strategi til høsten. Det er veldig viktig at den strategien blir preget av det nordiske initiativet, av de nordiske holdningene til f.eks. forslaget om å halvere innførselskvotene – som jo ligger i det nordiske initiativet.

Jeg lurer på om Regjeringen vil ta initiativ til en innspurt for en sterk nordisk strategi i sluttfasen av EUs arbeid med sin alkoholpolitiske strategi, som kommer til høsten.

Statsråd Sylvia Brustad [14:09:31]: For det første vil jeg bare kvittere ut at jeg er helt enig i at til tross for at det er noen motkrefter, skjer det utrolig mye positivt. Det har skjedd mange endringer i løpet av ganske kort tid.

Det er også helt avgjørende at vi greier å få på plass nordiske føringer i det som EU nå holder på med, som er positivt. Regjeringen er villig til å sette inn den sluttspurten som er nødvendig for å prøve å bidra til å få på plass så mange konkrete tiltak som mulig. Det skal vi følge opp.

Spørsmål 27

Inge Lønning (H) [14:10:09]: Jeg har følgende spørsmål til helse- og omsorgsministeren:

«Tall fra Norsk pasientregister viser at den gjennomsnittlige ventetiden for barn og unge som trenger tjenester fra psykisk helsevern, var 80 dager 3. kvartal 2005, hvilket innebærer en økning i forhold til foregående år. Jeg er kjent med at private aktører ønsker å etablere nye tilbud innenfor psykisk helsevern.

Mener statsråden at regionale helseforetak bør kjøpe tjenester innenfor psykisk helsevern fra private kommersielle aktører, dersom disse kan bidra til redusert ventetid for pasientene?»

Statsråd Sylvia Brustad [14:10:45]: La meg først få si at jeg er helt enig med representanten Lønning i at ventetida på poliklinisk behandling for barn og unge som trenger hjelp innenfor psykiatrien, uten tvil er altfor lang. Den varierer også mellom helseregionene. De siste tallene ved utgangen av 3. tertial 2005 viser at ventetida for barn og unge som har fått påbegynt behandling, var 87 dager, hvilket er åtte dager lenger enn for et år siden. Det er pr. i dag 3 639 barn og unge som venter på behandling. Dette er 175 flere enn for et år siden. Tallene viser også at veksten i antall nyhenvisninger nå er i ferd med å avta. 6 106 barn og unge søkte hjelp i 3. tertial 2005, hvilket er 6 pst. færre enn for et år siden. Den sterke økningen i antallet

nyhenvisninger av barn og unge de senere årene er den fremste årsaken til at ventetida ikke er redusert.

Det er et mål for helsepolitikken at befolkningen skal gis likeverdig tilgang til viktige helsetjenester, uavhengig av bosted og sosiale forhold. Regjeringa ønsker derfor å styrke retten til helsehjelp for barn og unge med psykiske lidelser og unge rusmiddelmissbrukere. Dette er utsatte og sårbare grupper som ikke alltid har fått et tilfredsstillende tilbud innenfor spesialisthelsetjenesten. Jeg vil bekrefte og si så klart jeg kan: Barn og unge skal prioriteres.

I bestillerdokumentene for 2006 til de regionale helseforetakene har jeg gitt helt klare signaler om at økt tilgjengelighet og kortere ventetid for behandling av barn og unge i spesialisthelsetjenesten skal prioriteres. Ventetid for vurdering bør ikke overskride ti dager. God tilgjengelighet skal sikres ved å utvide åpningstida på poliklinikene og gjennom ambulante team. Helseforetak med lav dekningsgrad i tilbudet til barn og unge må gjennomgå sitt tjenestetilbud og iverksette tiltak for å sikre at målet om at 5 pst. av barnebefolkningen skal få tilbud om behandling innen psykisk helsevern, blir nådd innen 2008.

Jeg har gitt klare styringssignaler gjennom bestillerdokumentene og foretaksmøtene om at omfanget av avtaler med private kommersielle aktører skal begrenses, slik representanten er kjent med. Dette skjer som et ledd i oppfølgingen av Soria Moria-erklæringa. Offentlige midler skal først og fremst brukes til å behandle pasienter, ikke til å gi overskudd til kommersielle aktører. Jeg kjenner ikke til at det er stor pågang blant kommersielle aktører for å etablere nye tilbud innen psykisk helsevern til barn og unge. Eventuell ledig kapasitet i foretakene skal utnyttes best mulig, bl.a. gjennom god arbeidsdeling i og mellom sjukehusene. Det er de regionale helseforetakenes ansvar å sørge for dette. Etter endring i pasientrettighetsloven ble retten til fritt sjukehusvalg innen psykisk helsevern for barn og unge innført i 2004.

Ventetida for poliklinisk behandling for barn og unge i psykisk helsevern skal ned, og det vil jeg følge opp. I desember 2005 satte jeg derfor ned en arbeidsgruppe som skal vurdere hva som er akseptabel ventetid for barn og unge med psykiske lidelser og for unge rusmiddelmissbrukere under 23 år. Arbeidsgruppa skal se på ventetid både for vurdering og for behandling og foreslå hvordan en særskilt ventetidsgaranti kan utformes og etableres. Den skal også foreslå gode mål for produktivitet. Arbeidsgruppa ledes av direktør for Psykiatrien i Vestfold helseforetak Stein-Are Agledal. Den er bredt sammensatt, med kompetanse innen medisinske disipliner, psykologi, jus, etikk, rus og brukerkompetanse. Frist for avlevering av dette arbeidet er satt til 1. juni 2006.

Jeg ser fram til å sette meg inn i hva arbeidsgruppa kommer fram til. Målet er at vi skal kunne utnytte kapasiteten innenfor psykisk helsevern i offentlig sektor bedre enn vi gjør i dag, slik at barn og unge får raskere behandling.

Inge Lønning (H) [14:14:46]: Jeg takker statsråden for svaret.

Det er et gjennomgående paradoks i helsepolitikken at det som er høyest prioritert, ofte er det som sakker mest akterut.

Innenfor den somatiske helsetjenesten har private aktører lenge hatt en plass som korrektiv og supplement til den offentlige helsetjenesten, og de private har bidratt til betydelig reduserte ventetider for pasientene. Eksempelvis er ventetiden for artroskopi av skulderen to uker på privatsykehuset Axess, mens ventetiden for samme behandling er 16 uker ved Ahus.

Bør ikke pasienter med psykiske problemer få den samme mulighet til å velge private tilbud, og dermed få redusert ventetiden, som pasienter som har vondt i skulderen? Det kan vel ikke være slik at det er Soria Moria-erklæringen som er den overordnede autoritet når det gjelder å løse brukernes problemer i helsevesenet?

Statsråd Sylvia Brustad [14:15:49]: Jeg har på vegne av Regjeringa, helt siden vi tok over regjeringskontorene, jobbet det jeg kan for å sikre at de som lider av psykiske lidelser, og i særdeleshet barn og unge, skal få raske og bedre behandling.

Jeg vil også minne om at det i dag er slik at det innenfor psykiatrien blir behandlet i gjennomsnitt 1,8 pasienter pr. dag. Det mener jeg er helt uakseptabelt. Alle vet at det å behandle folk for psykiske lidelser tar mye tid, både der og da og i lengden. Men hvis vi bare kunne få hver behandler til å behandle i hvert fall to pasienter hver dag i gjennomsnitt, ville vi greie å behandle mellom 3 000 og 4 000 flere pasienter pr. år. Da ville vi – i et litt forenklet bilde – kunne avviklet den køen som nå er for barn og unge, som er helt uakseptabel.

Jeg har også gitt beskjed om at bevilgningene til psykiatri og rusomsorg skal ha en høyere vekst enn bevilgningene til somatikken i våre helseforetak i det året vi nå er inne i.

Jeg vil også si: Privat virksomhet er et supplement. Det er ikke hovedsvaret, ei heller innenfor dette området.

Inge Lønning (H) [14:16:58]: Jeg takker nok en gang for svaret.

Det finnes et firma som heter Aleris, som også har en underavdeling som heter Aleris Ungplan, som driver omfattende barnevernstjenester i Norge og Sverige. Konsernet har også barne- og ungdomspsykiatriske poliklinikker. De har levert et anbud til Rikstrygdeverket om behandling av såkalte fristbruddspasienter, altså pasienter som ikke har fått behandling innenfor den normerte tidsfristen. Lederen for firmaet opplyser at Aleris er klar til å ta imot 100 barn for poliklinisk behandling. Denne private aktøren ønsker også avtaler med regionale helseforetak om behandling av pasienter som ikke har vært utsatt for fristbrudd.

Pr. i dag er private avtalespesialister og psykologer betydelige bidragsyttere innenfor den offentlig finansiert helsetjenesten. Det totale antall driftsavtaler er om lag 1 100, hvilket utgjør nesten 10 pst. av det samlede antall årsverk i spesialisthelsetjenesten. Mener helse- og omsorgsministeren at det bør inngås flere slike avtaler for å

redusere ventetiden for barn og unge som trenger psykisk helsevern?

Statsråd Sylvia Brustad [14:18:08]: Jeg mener at vi skal gjøre alt som står i vår makt for å sørge for at barn og unge som trenger hjelp innenfor psykiatrien, får det så raskt som overhodet mulig, og av en god kvalitet. Det jobber vi med. Det er det førende.

Så er det altså slik at det innenfor det offentlige fortsatt er muligheter, jf. mangel på produktivitet innenfor noen områder, som gjør at det er mer å gå på – la meg si det på den måten. Hovedsvaret mener vi også her ligger i å utnytte kapasiteten i det offentlige bedre. Men i tillegg til det er det klart at det finnes private aktører også på dette området som gjør en bra innsats, og som er et nyttig supplement for å bidra til å få ventetiden ned. Vi har ikke sagt at vi skal nulle ut når det gjelder private, kommersielle aktører, men vi har sagt at bruken skal reduseres. Hovedmålet – og jeg understreker det – er å sørge for at de som trenger hjelp og behandling, særlig sårbare barn og unge, får det så fort som mulig. Da får vi ta i bruk de virkemidler vi har.

S p ø r s m å l 2 8

Tord Lien (FrP) [14:19:23]: «Mattilsynet kan i år komme til å nekte utmarksbeite en rekke steder. Årsaken er forventning om rekordhøye rovdyrtaf. De fylkene som vil bli hardest rammet, er Hedmark, Nord-Trøndelag og Nordland. Det er snaue tre måneder til beiteslippet, en løsning må finnes før den tid. I Nationen den 16. februar sier statsråden at «nei til beite må være siste utvei», og at «myndighetene og bøndene må tekkes Mattilsynet gjennom å treffe tiltak som gjør beitenekt overflødig».

Hvilke tiltak vil Regjeringen treffe for å unngå beitenekt?»

Statsråd Terje Riis-Johansen [14:20:06]: Ved behandlingen av St.meld. nr. 15 for 2003-2004, Rovvilt i norsk natur, fastsatte Stortinget nasjonale bestandsmål for rovviltartene. Stortinget la også til grunn at det fortsatt skal være mulig med levedyktig næringsvirksomhet i landbruket i områder med rovvilt. Disse målene er også fulgt opp i Soria Moria-erklæringen. Tapene av både sau og tamrein på grunn av rovvilt har i mange områder vært uforsvarlig store over flere år, med betydelige konsekvenser både for mulighet til utmarksbeiting og for forsvarlig dyrevelferd.

Regjeringens mål om både rovvilt og beitebruk skaper imidlertid utfordringer som kan medføre at det oppstår dyrevelferdssituasjoner der eneste mulige utvei er å ta beitedyra ut av beiteområdet. På den annen side vil det også kunne oppstå situasjoner der løsningen er å felle rovvilt som opererer i prioriterte beiteområder. Dette kan skje gjennom ordinær jakt eller gjennom skadefelling.

I Mattilsynets veileder om hvordan etaten skal følge opp tilsynet med dyrevelferden i forhold til rovviltskader på beitedyr, videreføres gjeldende prinsipper for håndtering av disse konfliktene. Mattilsynet har ikke foretatt noen policyendring for beitesesongen 2006. I veilederen

er det lagt vekt på at det lokalt og regionalt skal være forutgående prosesser mellom Mattilsynet, miljømyndighetene og dyreeierne før eventuelle vedtak fattes. De fleste situasjoner bør løses i denne prosessen, slik at vedtak ikke blir nødvendig. Jeg mener det er positivt at tilsynet på denne måten nedfeller prinsipper og interne regler som bidrar til årvåkenhet, forutsigbarhet og likebehandling i forhold til brukerne når det gjelder dyrevelferden for dyr på utmarksbeite. Men, beitenekt må være absolutt siste utvei for å hindre ekstra store tap av sau på utmarksbeite.

I Soria Moria-erklæringen har Regjeringen listet opp flere tiltak for å møte denne situasjonen. Det gjelder bl.a. økt innsats på forebyggende tiltak, som foreløpig er økt til 37 mill. kr for 2006, økt vekt på bedre bestandsdata for rovvilt også gjennom økt bruk av lokal kunnskap, og å sikre mer effektivt uttak av skadedyr i prioriterte områder.

Særlige utfordringer er knyttet til effektivt uttak av jerv. Ifølge statistikken står jerven for halvparten av de erstattede tapene av sau, og den gjør også store skader på tamreinen. Lisensfelling er hovedvirkemiddelet for uttak av jerv, men ekstraordinære uttak som hiuttak og skadefelling må også vurderes i viktige beiteområder. De tiltakene jeg her har nevnt, ser jeg som klare forutsetninger for å få nødvendig legitimitet for rovdyrforvaltningen generelt og for å få ned konfliktnivået mellom rovvilt og beitedyr.

Jeg vil videre peke på at det som oppfølging av rovviltmeldingen nå pågår et stort arbeid med regionale forvaltningsplaner i regi av de åtte rovviltneemndene. I flere regioner er forslag sendt ut på høring, og det foregår viktige prosesser med involvering av berørte parter.

Jeg har store forventninger til at det finnes fram til omforente løsninger lokalt som legger grunnlaget for en rovviltforvaltning som samtidig gir nødvendig forutsigbarhet og langsiktighet for framtidsrettet næringsdrift basert på naturressursene.

Tord Lien (FrP) [14:23:15]: Takk for svaret. Jeg synes det er grunn til å være fornøyd med deler av det, bl.a. med hensyn til at siste utvei skal være beitenekt. Men at uttak av jerv må «vurderes», synes jeg ikke er å gå langt nok.

Vi har en målsetting om 39 ynglende jerv i Norge. Vi har en måloppnåelse på 125 pst. Vi vet også at Mattilsynet har A-listet store deler av de områdene hvor det er ynglende jerv, og jeg kan ikke skjønne annet enn at det må være åpning for at man aktivt kan gå inn og skyte mer jerv. Jeg håper at statsråden kan bekrefte at han er enig i det.

Jeg finner grunn til å peke på at statsråden også peker på at dette ikke er noen policyendring fra Mattilsynet. Det er jeg helt enig i. Problemet i år er at rovdyrbelastningen er større. Det er ingen policyendring fra Mattilsynet. Det er en større rovdyrbelastning enn noensinne, og Regjeringen må gripe inn.

Statsråd Terje Riis-Johansen [14:24:20]: Jeg følger i og for seg mange av de resonnementene som representanten Lien her framfører. Jeg sa jo også i mitt innlegg at vi i enkeltområder hadde noen situasjoner med rovdyr

som ikke var akseptable, og at en slik sett er nødt til å få bedre samsvar mellom vedtatte målsettinger og den realiteten som er der ute. Nettopp derfor listet jeg opp en del eksempler på hva som burde gjøres. Jeg oppfatter også at representanten Lien følger tenkningen rundt det.

Når det gjelder jervbestanden, er også jeg enig i at det er problemet med jerv som i mange områder er det desidert viktigste. Det er åpenbart at det er jerven som for mange næringsdrivende representerer den største trusselen i forhold til det å kunne drive næringsvirksomhet. I så måte vil jeg spesielt peke på de utfordringene som mye av den samiske kulturen, det sørsamiske miljøet, i trøndelagsområdet og også reindriftsnæringen nordover møter som følge av dette. Så det å ha i fokus og en vilje til nå å ha en bestandsregulering av jerv som står i forhold til målene, er jeg helt enig i.

Tord Lien (FrP) [14:25:31]: Det er godt å høre at vi fra talerstolen i Stortinget får bekreftet at vi skal skyte mer jerv. Det setter jeg veldig stor pris på. Men det er altså noen områder i Norge hvor konfliktnivået ikke er akseptabelt. Jeg mener at et av disse områdene er Elverum.

Av et spørsmål fra meg den 8. februar 2006 til miljøvernministeren som jeg har fått svar på, framgår det at hun har uttalt at «ulven har heller ikke truet offentlige interesser på en slik måte at felling kan tillates med det som utgangspunkt». Det er jeg ikke enig i. Jeg kunne gjerne tenke meg at statsråden kunne kommentere om han mener at ulven truer interessene i Elverum, sett i sammenheng med det som står i Soria Moria-erklæringen om at «bestands-tall skal kunne vurderes utifra effekten på beiting, beitedyr og på livskvaliteten for folk i rovdyrutsatte områder».

Så har jeg lyst til å minne om noe statsråden sa til Telemark Avis i 2004:

«Ja, vi synes ulven skal være i Sverige, der bor det jo ingen i distriktene likevel.»

Det er jeg helt enig i.

Statsråd Terje Riis-Johansen [14:26:38]: Jeg kan i og for seg gjenta det jeg sa i stad i forhold til de generelle målene for rovdyrpolitikken. Når det gjelder situasjonen i Elverum og brevvekslingen mellom representanten Lien og miljøvernministeren, tror jeg ikke jeg skal gå inn på den nå. Men jeg konstaterer at vi i Elverum-området, i den østlige delen av Hedmark, er i et område med store utfordringer som følge av de vedtak som Stortinget har fattet. Det betyr at det stiller store krav til myndighetene å sørge for at en her klarer å ha en forvaltning som er god nok. Utover det tror jeg ikke jeg fra Stortingets talerstol nå skal gå inn og vurdere verken brevveksling eller andre konkrete deler rundt dette.

S p ø r s m å l 29

Peter Skovholt Gitmark (H) [14:27:43]: Jeg har følgende spørsmål til fiskeri- og kystministeren:

«Det er tverrpolitisk enighet om at mer gods skal fraktes til sjøs. Soria Moria-erklæringen slår også fast at Regjeringen arbeider for å nå dette målet. Likevel vil ikke

statsråden gjennomgå gebyrer og avgifter innen sjøtransport før i Nasjonal transportplan som er varslet Stortinget i 2008/2009.

Mener statsråden at 3 års behandlingstid er et minimum for en slik gjennomgang, og hva mener statsråden konsekvensen for norske havner vil være av at et nytt avgiftsregime trekkes ut i tid?»

Statsråd Helga Pedersen [14:28:20] I Soria Moria-erklæringen har Regjeringen varslet en samlet vurdering av alle gebyrer og avgifter innenfor sjøtransporten. Målsettingen med dette er å få utjevnet konkurransevilkårene mellom transport på land og transport på sjø.

Det er flere ulike avgifter og gebyrer som pålegges sjøtransporten. De statlige gebyrene skal bidra til å finansiere Kystverkets virksomhet, mens havnenes utgifter skal dekkes gjennom havneavgifter. Disse oppkreves av kommunale trafikkhavner og private aktører. I tillegg kreves det inn gebyrer fra sjøfartsmyndighetene og skipsregistrene samt avgifter knyttet til drivstoff og smøreolje.

Innenfor Kystverkets ansvarsområde arbeides det løpende med å vurdere gebyrene. Store deler av Kystverkets virksomhet er gebyrfinansiert. Det er en sterk fokusering på å effektivisere de gebyrfinansierte tjenestene for å holde kostnadsnivået nede. Det er imidlertid også andre avgifter og gebyrer som berører sjøtransporten, og som finansierer relaterte virksomheter og mer generelle offentlige utgifter. Videre skal det samlede gebyr- og avgiftssystemet ivareta mange ulike krav, som hensynet til effektivitet og fordeling og behovet for inntekter til staten. Det er også viktig å se en vurdering av gebyrer og avgifter innenfor sjøtransporten i sammenheng med en helhetlig transportpolitikk. Derfor er det naturlig at dette gjøres i forbindelse med rulleringen av Nasjonal transportplan. Til opplysning er transportetatene i gang med å utarbeide grunnlagsmateriale til stortingsmeldingen.

Når det gjelder kommunale havneavgifter, trekker havne- og farvannsloven opp rammene for hvordan disse skal fastsettes. Spørsmål knyttet til havneavgiftene vil derfor være en del av det pågående arbeidet med å revidere havne- og farvannsloven.

Peter Skovholt Gitmark (H) [14:30:08]: Jeg takker for svaret.

Ser ikke ministeren at enkelte norske havner, spesielt i Sør-Norge, står i fare for å bli utkonkurrert på grunn av norske meget høye statlige gebyrer, deriblant losgebyret?

Jeg ønsker å henlede oppmerksomheten til St.meld. nr. 47 for 1998-1999, Om evaluering av losplikt- og losgebyrsystemet, hvor det slås fast at forutsetningen om differensierte avgifter etter tonnasjevilkår strider mot

målsettingen om å være kostnadsorientert, da utgiftene knyttet til losing om lag er den samme og uavhengig av skipets størrelse.

Dette støtter jeg sterkt opp om. Den konkurransevidningen vi ser nå, gjør at man går fra å ha mindre effektive skip, og man vil ikke klare å nå målene som et samlet storting står bak, nemlig at mer av transporten skal være til sjøs enn i dag.

Mitt spørsmål til statsråden, som oppfølging, er: Hva vil, slik statsråden ser det, et framtidrettet avgiftssystem være?

Statsråd Helga Pedersen [14:31:13]: Jeg vil bare presisere at når det gjelder gjennomgangen av de gebyrene og avgiftene som er knyttet til Kystverkets område, vil vi ikke vente på den gjennomgangen til Nasjonal transportplan legges fram for Stortinget. Kystverket holder nå på med en gjennomgang av de gebyrene som er tilknyttet Kystverkets virksomhet, og så fort departementet har fått den gjennomgangen, vil vi ta stilling til endringer.

De spørsmålene som er knyttet til størrelsen på skip og bruttotonnasje, vil være en del av den gjennomgangen. Men jeg kan ikke konkludere i de spørsmålene nå, før vi har fått den gjennomgangen av Kystverket.

Peter Skovholt Gitmark (H) [14:31:54]: La meg ta et eksempel for statsråden om losavgiften spesielt, hvor et roroskip med en bruttotonnasje på rett i overkant av 32 000 tonn etter taksten i 2006 skal betale i overkant av 44 000 kr pr. anløp eller over 2,2 mill. kr ved valg av årsavgift, mens et loloskip som har samme lastekapasitet, vil ha en bruttotonnasje på 6 900 tonn og betale om lag 9 500 kr pr. anløp eller 378 000 kr i årsavgift.

Ser statsråden at dette avgiftssystemet må endres umiddelbart for å hindre en konkurransevidning bort fra norske havner, slik at vi ikke også i framtiden ser en styrking av Göteborg havn, spesielt, på bekostning av sørlandshavner og østlandshavner?

Statsråd Helga Pedersen [14:32:49]: La meg bare slå fast at jeg merker meg representanten Skovholt Gitmarks synspunkter i denne saken. De problemstillinger representanten trekker opp, er blant de problemstillingene som gjennomgangen – i første omgang til Kystverket og så til departementet – vil omhandle. Så må vi komme tilbake til konklusjonene når vi er ferdige med å foreta den gjennomgangen. Og det vil ikke ta tre år.

Presidenten: Dermed har vi handsama ferdig dagens kart.